

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**Ç.Ü. KOZAN MESLEK YÜKSEKOKULU
ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI
DEĞERLENDİRME EĞİLİMLERİNİN SAPTANMASI**

Birsen DAĞLI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME ANABİLİMDALİ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Şükran KILBAŞ**

ADANA, Haziran 2013

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**Ç.Ü. KOZAN MESLEK YÜKSEKOKULU
ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI
DEĞERLENDİRME EĞİLİMLERİNİN SAPTANMASI**

**Birsen DAĞLI
(122001555)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME ANABİLİMDALI**

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih :

Tezin Savunulduğu Tarih : 24.06.2013

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Şükran KILBAŞ

Diğer Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Fulya CENKSEVEN ÖNDER

Yrd. Doç. Dr. Sabahattin ÇAM

ADANA, Haziran 2013

ÖNSÖZ

Bu çalışmamın amacı; boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili Dünya’da ve ülkemizde birçok araştırma yapılmasına rağmen; 1993’ te eğitim-öğretime başlayan Kozan Meslek Yüksekokulu üzerinde şimdiye kadar böyle bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle yüksekokulumuzda böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Kozan Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimlerini ve boş zamanlarında hangi tür etkinliklere katıldıklarının belirlenmesi, bu etkinliklerin gelişimlerine etkisini tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda; öğrencilerin daha sağlıklı bir kişilik geliştirebilmelerine yardımcı olabilmek, eğitim ve öğretimde daha verimli sonuçlar alınmasına katkıda bulunabilmektir.

Bu araştırma konusunu bana tez projesi olarak veren ve araştırmanın yürütülmesi süresince hiçbir fedakârlığı esirgemeyen Sayın Hocam Prof. Dr. Şükran KILBAŞ ’a; tez ile ilgili çalışmalarında yol gösterici yönlendirmeleriyle yardımcı olan Öğr. Gör. Dr. F. Bihter ZAIMOĞLU ONAT ’a; en zor zamanlarımda desteklerini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan sevgili eşim Arif DAĞLI ’ya, kızım Azra ve oğlum Talat Cem’e teşekkür ederim.

Haziran, 2013

Öğr. Gör. Birsen DAĞLI

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR.....	VII
ŞEKİL LİSTESİ.....	VIII
TABLO LİSTESİ	IX
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1 KURAMSAL AÇIKLAMALAR	5
2.1.1. Zaman	5
2.1.2. Zaman Kullanımı	5
2.1.3. Boş Zaman	6
2.1.4. Boş Zamanı Değerlendirme	8
2.2 GENÇLİK VE BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME	10
2.2.1. Genç ve Gençlik.....	10
2.2.2. Gençliğin Sınıflandırılması	11
2.2.2.1 Okuyan Gençlik ve Boş zamanın değerlendirilmesi	11
2.2.2.1.1. Ortaöğretim Gençliği	11
2.2.2.1.2. Yükseköğrenim Gençliği	12
2.2.2.2. Okul Dışı Gençlik ve Boş zamanın değerlendirilmesi	13
2.2.2.2.1. Çalışan Gençlik	13
2.2.2.2.2. Kırsal Alan Gençliği	14
2.2.2.2.3. Şehir Gençliği	15

2.2.2.2.4. İşsiz Gençlik	15
2.2.3. Oyun ve Boş Zamanları Değerlendirme	16
2.2.3.1. Oyun ve Grup	16
2.2.4. Boş Zaman Hakkı	18
2.3. KİŞİSEL GELİŞİM, TOPLUMSALLAŞMA VE BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME	19
2.3.1. Kişisel Gelişim ve Boş Zamanı Değerlendirme	19
2.3.2. Toplumsallaşma ve Boş Zamanı Değerlendirme	21
2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	23
3. YÖNTEM.....	41
3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	41
3.2 ARAŞTIRMANIN EVRENİ.....	41
3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	42
3.4.VERİ TOPLAMA SÜRECİ	42
3.5 VERİLERİN ANALİZİ	43
4. BULGULAR VE YORUMLAR	44
4.1 GENÇLERİN BİREYSEL ÖZELLİKLERİ	44
4.1.1. Cinsiyet	44
4.1.2. Yaş	45
4.1.3. Öğrenim Gördükleri Bölüm	45
4.2. GENÇLERİN KATILDIKLARI BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİ.....	46
4.2.1. Kitap, Gazete ve Dergi	47
4.2.2. Televizyon ya da Müzik.....	48
4.2.3. Sinema ve Tiyatro	49
4.2.4. Spor ve Geziler	50
4.2.5. El Becerileri (Resim, Takı, Marangozluk vs.)	51
4.2.6. Doğal ve Tarihi Yerler	52
4.2.7. İnternet Kafeler, Oyun Salonları ve Kafeler	53
4.2.8. Kalabalık Ortamdaki Etkinlikler	54
4.3. BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRMENİN ETKİLERİ	55
4.3.1. Grup arkadaşlığını Geliştirme	56
4.3.2. Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarıyla kaynaşma	57
4.3.3. Kendini daha iyi tanıma	58
4.3.4. Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretmesi ve geliştirmesi.....	59
4.3.5. Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik gelişimi	60
4.3.6. Zekâ, bilgi ve becerileri geliştirmesi ve kullanıma olanak sağlaması ..	62
4.3.7. Eğlendirip, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarması	63
4.3.8. Hemcinsleriyle daha iyi ilişkiler kurma ve birbirlerini tanımalarını sağlama	64
4.3.9. Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurma ve geliştirme	65

4.3.10. Bir uzmanın yardımına gereksinim	66
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	68
KAYNAKLAR	71
EKLER	80
ÖZGEÇMİŞ	84

ÖZET

Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimlerinin Saptanması

Bu tezin amacı Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri ve hangi tür etkinliklere katıldıklarının belirlenmesidir. Bu amaçla Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulundan 137'si erkek, 175'i kız olmak üzere 312 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Ankette, boş zaman faaliyetlerini değerlendirmeye yönelik olarak yer alan sorular, araştırmacı tarafından yapılan literatür taraması sonucunda ve uzman görüşleri de alınarak geliştirilen ankette toplanmıştır.

Anket uygulanması sonucunda alınan veriler, SPSS 16 paket programı ile çözümlenmiştir. Verilerin yüzde ve frekans değerleri alınmış, korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlar tablolarda gösterilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin fiziksel aktiviteler yerine daha çok internet kullanımı gibi pasif aktivitelere yöneldiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman, Boş zamanı değerlendirme, pasif aktiviteler, fiziksel aktiviteler

Tarih:

SUMMARY

Determination of Free Time Assessment Trends of Students in Kozan Vocational School of Çukurova University

The purpose of this thesis is to determine the "Free Time Assessment trend" of the student in Kozan Vocational School of Cukurova University . This study was conducted 137 men, 175 women on 312 students selected from Vocational School of Kozan, Cukurova University. The question used in this survey were determined based on literature review and feed back from expert were collected from the survey been developed.

Survey results were analyzed using SPSS 16 statistical analysis software programe. Basic statistic and correleation analaysis were performed. Results are also summarized in Tables. The most important findings of this study was higher preferences of students on passive activities like internet usage than physical activities.

Keywords: free time, free time assesment, passive activities, physical activities

Date:

KISALTMALAR

Ç.Ü.	: Çukurova Üniversitesi
KMYO	: Kozan Meslek Yüksekokulu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

ŞEKİL LİSTESİ

SAYFA NO:

ŞEKİL 4.1. Öğrencilerin cinsiyet dağılımı	45
ŞEKİL 4.2. Öğrencilerin yaş dağılımı	45
ŞEKİL 4.3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımı	46
ŞEKİL 4.4. Kitap, gazete ve dergi okuyorum etkinliğine katılma durumu	48
ŞEKİL 4.5. Televizyon izleme ve müzik dinleme durumları	49
ŞEKİL 4.6. Sinema ve tiyatroya gitme durumları	50
ŞEKİL 4.7. Spor yapma ve gezilere katılma durumları	51
ŞEKİL 4.8. El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma	52
ŞEKİL 4.9. Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme	53
ŞEKİL 4.10. İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme	54
ŞEKİL 4.11. Kalabalık ortamdaki etkinliklere katılma	55
ŞEKİL 4.12. Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor	57
ŞEKİL 4.13. Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarla kaynaşma	58
ŞEKİL 4.14. Kendini daha iyi tanıma	59
ŞEKİL 4.15. Ahlaki ve toplumsal davranışı öğretiyor ve geliştiriyor	60
ŞEKİL 4.16. Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik gelişimine yardımcı oluyor	61
ŞEKİL 4.17 Zekâ, bilgi becerileri geliştirmesi ve kullanımına olanak sağlıyor.....	62
ŞEKİL 4.18. Eğlendiriyor, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor	63
ŞEKİL 4.19. Hemcinslerle iyi ilişkiler kurma ve birbirlerini tanıma	64
ŞEKİL 4.20. Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurma ve geliştirme	65
ŞEKİL 4.21. Boş zaman değerlendirmede uzman gereksinimi	67

TABLO LİSTESİ

SAYFA NO:

TABLO 4.1. Gençlerin Bireysel Özellikleri	44
TABLO 4.2. Gençlerin boş zamanı değerlendirme etkinlikleri	47
TABLO 4.3. Kitap, gazete ve dergi okuyorum etkinliğine katılma durumu	47
TABLO 4.4. Televizyon izleme ya da müzik dinleme etkinliğine katılma durumu	48
TABLO 4.5. Sinema ve tiyatroya gitme durumları	50
TABLO 4.6. Spor yapma ve gezilere katılma durumları	51
TABLO 4.7. El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma	52
TABLO 4.8. Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme	53
TABLO 4.9. İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme	54
TABLO 4.10. Kalabalık ortamdaki etkinliklere katılma	55
TABLO 4.11. Boş zamanı değerlendirme etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkılar	56
TABLO 4.12. Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor	56
TABLO 4.13. Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarla kaynaşma	58
TABLO 4.14. Kendini daha iyi tanıma	59
TABLO 4.15. Ahlakî ve toplumsal davranışı öğretiyor ve geliştiriyor	60
TABLO 4.16. Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik gelişimine yardımcı oluyor	61
TABLO 4.17. Zekâ, bilgi becerileri geliştirmesi ve kullanımına olanak sağlıyor	62
TABLO 4.18. Eğlendiriyor, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor	63
TABLO 4.19. Hemcinslerle iyi ilişkiler kurma ve birbirlerini tanıma	64
TABLO 4.20. Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurma ve geliştirme	65
TABLO 4.21. Boş zaman değerlendirmede uzman gereksinimi	66

1. GİRİŞ

Boş zaman, çalışma dışı zaman içerisinde, insanın hayatını sürdürebilmesi için zorunlu olan faaliyetleri gerçekleştirdikten sonra kalan zaman dilimini ifade etmektedir. “Boş zaman değerlendirme ise, bireyin çalışma saatleri dışında kalan boş zamanlarında zevk ve doyum elde etmek amacıyla kültürel, sportif, turistik, sanatsal, dinlenme ve eğlenme aktivitelerinden herhangi birine veya birkaçına gönüllü olarak katılması olayıdır” (Gülbahçe, 1996).

Tarihsel araştırmalar göstermiştir ki, geçmiş kültürlerin hemen hemen hepsinde boş zamanı değerlendirme olarak nitelendirilebilecek faaliyetler yer almaktadır. Bu faaliyetler genellikle dinlenme ve eğlenceyle ilgili olmuş ve kimi zaman bireysel kimi zaman grup halinde gerçekleştirilmiştir. Eski çağlardan günümüze kadar uzanan bu faaliyetler geçen zaman içinde çeşitlenerek artmıştır (Sevil, Şimşek, Katırcı, Çelik, Çeliksoy, 2012).

Eski tarih kayıtları arasında insanların boş zamanlarında müzik, resim ve çeşitli spor faaliyetlerini kullandığı görülmektedir. Ayrıca ilkel kavimlerin yaşantısında da çok zengin bir boş zaman organizasyonu olduğu belirlenmiştir. Yontma taş devrinde mağaraların duvarlarına çeşitli hayvan ve insan resimleri yapan insanlar, algulamaları ve bunların neticesinde duygularını aksettirme olanağını boş zaman uğraşları içinde şekillendirmişlerdir (Çolakoğlu, 2005).

Eski Mısır’da boş zamanı değerlendirme faaliyetlerinin çoğunluğu sportif faaliyetler, savaş oyunları, avlanma ve dansın oluşuyordu. Eski Yunan şehirlerinde boş zamanı değerlendirme faaliyetlerinin çoğunluğunu spor gösterileri, bilim, felsefe ve güzel sanatlar ile ilgili aktiviteler oluşturuyordu (Torkildsen, 1999).

Roma Döneminde yapılan boş zamanı değerlendirme aktiviteleri içinde en göze çarpanı ise gladyatör dövüşleriydi. Rönesans döneminde ise pek çok zengin aile boş zamanlarını opera, sergi ve tiyatroya giderek değerlendirirdi (Sevil & arkadaşları, 2012).

Anadolu öncesi Türk toplumlarında, insanlar kadın erkek ayrımı yapmadan tarım ve hayvancılıkla uğraşır, savaş hazırlıkları yaparlardı. Atıcılık, silah kullanma, savaş taktikleri gibi birçok etkinliklerle vakit geçirirlerdi. Çalışma saatleri dışında ise; savaş hazırlıkları oyuna dönüşür, özellikle at üzerinde birçok oyunlar oynarlardı (Karaküçük, 1999).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile birlikte, hızla artan sanayileşme ve bunun sonucu ortaya çıkan kentleşme boş zamanı değerlendirme ihtiyacını arttırmıştır. Tatil kavramının çalışan kesimle beraber toplumda yaygınlaşması, gelir düzeyinin yükselmesi, eğitim imkânlarının artması, ulaşım ve haberleşmedeki yenilikler ve dışa açılma gibi nedenler, çalışma dışı zaman içinde boş zamanın kullanılması ve değerlendirilmesinin gerekliliği sonucunu ortaya koymuştur (Sevil & arkadaşları, 2012).

Avrupa standartlarına göre, 80 yıllık bir insan ömrünün % 32'lik zaman dilimi boş zaman olarak şekillenirken, bu oran ülkemiz kent insanında % 40 civarındadır (Küçüktopuzlu, Gözek, Uğurlu, 2003). Bu yüzden boş zamanın iyi değerlendirilmesi; kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığını geliştirmesini, yeni deneyimler kazanmasını, toplumsal çevresini geliştirmesini ve üretkenliği artırmasını sağlar (Jensen, 1977).

Boş zaman değerlendirme kavramı olarak alan yazınına 1918'lerde girmektedir. Gençlerin problemlerini çözmek, onların toplum yaşamına uyumlarını sağlamak ve onlara demokratik ahlaki değerleri kazandırmak üzere Amerika'da eğitimin amacı olarak kullanılmaya başlanılan boş zaman değerlendirme, 1918'de "National Education Association –Educational Polucleies Commission" tarafından eğitimin en önemli konusu olarak belirlenmiştir (Kılbaş, 1995).

Nüfusumuzun %16 sını oluşturan 15-24 yaş gençliği, Türk toplumunun geleceği açısından önemlidir. Bu gençler 12 milyonu bulan sayıları ile Türk toplumun eğitim kültür düzeyini belirlemede küçümsenmeyecek bir oranı oluşturmaktadır (TÜİK, 2012). Günümüzde öğrenci gençliğin uzun, yorucu, sıkıcı ders çalışma ve sınav stresinden sonra dinlenmesi ve eğlenmesinin ya da boş zamanını bu maksatla geçirmesi; sağlıklı bir kişilik geliştirmesi ve olumlu bir şekilde toplumsallaşması açısından büyük önem taşımaktadır.

Boş zamanın değerlendirilmesi farklı yaş grupları için farklı özellikler taşıyabilmektedir. Özellikle biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan hızlı değişimin yaşandığı gençlik döneminde boş zaman değerlendirme etkinlikleri daha yoğun biçimde gerçekleştirilmektedir. Üstelik aynı yaş grubundaki diğer gençlere göre üniversite gençliği; tüketici konumunda bulunması nedeniyle daha fazla boş zamana sahiptir (Başoğlu, 2004). Gençlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri kendilerine sağlanan imkânlarla da büyük oranda ilgilidir. Diğer bir ifade ile gençlerin boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmeleri sosyalleşme sürecinde içinde buldukları aile, eğitim, sosyal çevre vb. gibi kurumların özelliklerine göre şekillenmektedir (Genç, 2004).

Çocuk hakları sözleşmesi; çocukların her türlü sömürüye, uyuşturucu ve istismara karşı korunmasını olduğu kadar kültürel haklarını da güvence altına almayı amaçlamaktadır (Kılbaş, 2010). YÖK Kanunu; öğrencilerin beden ve ruh sağlığının korunması, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zaman değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak üniversiteli öğrencilerin bu haklarını yasal güvence altına almayı amaçlamaktadır (Karaküçük, 2005).

Gençleri zararlı faaliyetlerden uzak tutacak ve topluma yararlı olabilecek alışkanlıklar kazandıracak kanunlar olmasına rağmen yükseköğretim kurumlarına başka bir deyişle üniversitelere çok büyük sorumluluk düşmektedir. Gelecekte üretim ve yönetimde söz sahibi olacak bir kesimi yetiştiren yükseköğretim kurumları, yükseköğretim gençliğinin en yakın gözlemcisi durumunda olmak zorundadırlar (Bodur, 1988). Önemi, toplumun her kesimi için tartışmasız kabul edilen, boş zaman değerlendirme faaliyetleri konusunun, yükseköğretim öğrencileri açısından ele almanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili Dünya’da ve ülkemizde birçok araştırma yapılmasına rağmen; 1993’ te eğitim-öğretime başlayan Kozan Meslek Yüksekokulu üzerinde şimdiye kadar böyle bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle yüksekokulumuzda böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Kozan Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimlerini ve boş zamanlarında hangi tür etkinliklere katıldıklarının belirlenmesi, bu etkinliklerin gelişimlerine etkisini tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda;

öğrencilerin daha sağlıklı bir kişilik geliştirebilmelerine yardımcı olabilmek, eğitim ve öğretimde daha verimli sonuçlar alınmasına katkıda bulunabilmektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1.1. Zaman

Zaman, bir nesnenin uzaydaki bir noktadan diğer bir noktaya geçtiği aralıktır. İnsanların kendilerini planlamak, hayatlarını düzenlemek ya da planlara uyum sağlamak için kullandıkları en önemli kavramdır. Zaman ölçülebilir ve geçiş süresi herkes için aynı olan bir kavramdır, ancak zaman bireysel algılamalara göre farklılık gösterebilir.

Zaman, hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek anlamını taşımaktadır (Baltaş & Baltaş, 1987).

2.1.2. Zaman Kullanımı

Zamanı verimli ve etkili kullanabilme, öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise, okulların ve ailenin üzerinde olan bir sorumluluktur. Zamanın verimsiz ve yanlış kullanımından ortaya çıkan psikolojik hastalıklar, kişiyi ve bütün toplumu etkilemektedir. Bu ise, bedensel hastalıklardan daha tehlikeli olabilmektedir (Karaküçük, 2005).

Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeliyi iyi kurabilmesine bağlıdır (Karaküçük, 2005).

Zamanın kullanılmasında esas sorunlardan birisi zamanı kontrol edememekten kaynaklanır. Zamanı iyi kullanmak için, öncelikle kişinin kendisini iyi tanıması gereklidir. Yani ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının ne olduğunu bu amaçların yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini kavramalıdır. (Karaküçük, 2005)

Zaman satın alınmaz, depolanamaz ve tekrar yerine konulamaz. İyi kullanıldığında ucuz, kaybedildiğinde pahalıdır (Hacıoğlu, Gökdeniz, Dinç, 2003).

Zaman, biriktirilemeyen, ödünç alınamayan, kiralanamayan, çoğaltılamayan, toplanamayan, sadece kullanılan ve kaybedilen bir kaynaktır. Bu nedenle zamanın etkili ve verimli kullanılabilmesi çok önemlidir. Zamanın yanlış ve verimsiz kullanımından ortaya çıkan rahatsızlıklar kişiyi ve bütün toplumu etkilemektedir.

Zamanın verimli kullanılmasını engelleyen kişisel, toplumsal ve ekonomik kaynaklı pek çok faktörden söz etmek mümkündür. Özellikle; hoşlanılanı, hoşlanılmayandan; kolay olanı zor olandan; acele yapılanı önemli olandan; bilineni, bilinmeyenden ve başkalarının istediğinin, kendi isteğinden önce yapılması gibi alışkanlıkların kazanılması, zamanın verimsiz kullanım sebepleri arasında sayılabilir (Karaküçük, 2005).

Zaman, insan yaşamını çeşitli bölümlere ayıran bir özelliğe sahiptir (Küçüktopuzlu & arkadaşları, 2003). Zamanın iyi kullanılabilmesi insanın kendisine, çalışma yaşamına, toplumsal yaşamına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik gereksinimlerin karşılanmasına ayırdığı zaman arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır (Kılbaş, 2004). Zamanın, çalışma (iş) zamanı, çalışma dışı zaman (serbest zaman) ve boş zaman olmak üzere kullanım bölümleri mevcuttur (Meyer & arkadaşları 1970).

2.1.3. Boş Zaman

Boş zamanın, istenildiği gibi yararlanılabilecek zaman olarak kabul edildiği çeşitli anlayışlar ve yaklaşımlar paralelinde birçok tanımlamaları yapılmıştır (Foulquide, 1994). Bireyin kendi adına özgürce kullanma hakkına sahip olduğu, iş ve yaşamla ilgili zorunlu sorumluluk ve görevler yerine getirildikten sonra arta kalan zaman olarak tanımlanan boş zaman; insanın bir şey yapmak ya da yapmamak arasında serbest bir seçim yapabildiği, fakat yapılan işin sorumluluğunu da yüklenilecek, sorumlu davranışlar gösterebilmesi gereken zaman (Hitcher, 1966) olarak tanımlanmıştır.

Tezcan (1982) , boş zamanı kişinin hem kendisi, hem de başkaları için bütün zorunluluklardan ve ya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zaman olarak, yani kişinin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu iş hayatının dışındaki zaman şeklinde tanımlar. Meyer & arkadaşları (1970) ise, boş zaman; zorlama duygusunun en az olduğu, kişinin kendi yargı ve seçimlerine göre kullandığı isteğe bağlı bir zaman parçası olarak tanımlamaktadır.

Boş zaman; günlük gereksinim için arta kalan zamandır. Çalışma dışı zaman; yaşamı kazanma ile nedensel ve düşünsel çabalar ya da iş için harcanan zorunlu zamanın dışında kalan zamanı oluşturur. Boş zamanın olması, yapacak hiçbir şeyin olmaması anlamına gelmez. Bu anlamda özgür zaman ile boş zaman arasında belirli bir farklılık

vardır. Özgür zaman, bir yönsüzlük yansırken; boş zaman ise, katılacak başka etkinlikler olduğunu ima eden, bunları dengeleyen yapıcı kavramsal bir yönü gösterir (Kılbaş, 2010).

Boş zaman; kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır. Boş zaman, zorunlulukların en sınırlı düzeyde tutulduğu ve kişinin zamanının çoğunun boş olduğu bir yaşam, bir olasılıktır. Toplumsal değerleri ve onu çözümlenmeye yönelik geniş bir bakış açısını içerir (Kılbaş, 2010).

Boş zamanlar için yapılan çeşitli tanımlar genelde zaman, faaliyet ve ruhsal durumdan oluşan üç temel öğeyi içermektedir (Müftügil, 1993). Hayatın gerekliliklerinin yerine getirilmesinden sonra arta kalan zamandır dediğimizde, zaman ögesini; boş zaman süresince yapılan olumlu faaliyetler dediğimizde, faaliyet ögesini; çalışma hayatının şuuruları dışına çıkabilme ve kişiyi yenileyen, hayat veren güçlere ulaşabilme kapasitesi şeklinde dediğimize ise ruhsal ögesinin ifadesi açıklanır. Ruhsal öğe, içsel sükûnet, durgunluk, açıklık, rahatlama gibi duyguları içermektedir (Karaküçük, 2005).

Boş zaman, uzun süreli boş zamanlar ve kısa süreli boş zamanlar olarak iki ana grupta ele alınabilir. Buna göre uzun süreli boş zamanlar; çocukluk dönemi boş zamanları, yıllık izin boş zamanları ve emeklilik dönemi boş zamanlarından oluşmaktadır. Kısa süreli boş zamanlar ise; iş günü sonu (akşamüstü) boş zamanları, hafta sonları ve kısa süreli tatillerden oluşmaktadır (Hacıoğlu & arkadaşları, 2003).

Sosyal faktörler, kültürel yapı, ekonomik faktörler, aile yapısı, meslek, gelir düzeyi, yerleşim yeri, yaş ve cinsiyet gibi pek çok faktöre bağlı olarak değişen boş zamanın üç temel fonksiyonu vardır. Bunlar:

- Dinlenme fonksiyonu
- Eğlenme fonksiyonu
- Gelişim fonksiyonu (Karaküçük, 1999)

Antik çağ Yunan ve Roma uygarlığında en önemli boş zaman uğraşısı beden eğitimi ve spordu. Antik çağ Yunan uygarlığında beden eğitimi felsefi görüşler açısından ele

alınırken, Roma İmparatorluğunda beden eğitimi sadece savaşçı amaçlar kapsamı içinde ele alınmıştır (Atalay, 2004).

Orta Çağ döneminde boş zaman dinlenme ve yaratmadan daha çok yüksek sosyal sınıflar arasında sosyal bir gösterişe dönüşmüştür. Yunan felsefesinin aksine boş zaman işten uzaklaşma değil, hangi aktivite içinde bulunacağını seçme özgürlüğü olarak ele alınmıştır (Atalay, 2004).

Orta Çağın sonlarında, boş zaman gösteriş, lüks, zevk ve israf haline dönüşmüştür. Boş zaman kullanımı köle gibi çalışmaya karşı bir asalet göstergesi olmuştur (Vaux, 1998). Sanayi devrimiyle birlikte ise boş zaman faaliyetleri teknikleşmiş ve kitleselleşmiştir.

2.1.4. Boş Zamanı Değerlendirme

Boş zamanı değerlendirme kavramının, boş zaman kavramına göre daha dar kapsamlı olduğunu belirten Shaw, “etkinliklere katılma anlamında da alınsa, Grey ve Greben (1974) ile Krasus (1977) gibi bazı kuramcıların, boş zamanı değerlendirmeyi öznel bir durum ya da bir deney olarak kavramlaştırdıklarını belirtmektedir (Shaw, 1986).

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar (Karaküçük, 1995).

Rekreasyon (boş zamanları değerlendirme); kişinin, bireysel ya da grup olarak, özgür zamanında bazı fiziki, toplumsal ve duygusal davranışları kazanmak için gönüllü katıldığı herhangi bir etkinlik olarak gelişen deneyimleridir. Rekreasyon, bireyde doyuma ulaşma ve iyi olmaya yönelik gelişen bir duygudur. Üstünlük, güçlülük, canlılık, kabul görme, başarı, kişisel değer ve zevk almadan oluşan bu duygu, olumlu öz imajı güçlendirir (Kılbaş, 2010).

Boş zaman değerlendirme kavramına getirilen tanımlamalarda Fichter, "Toplumun temel bir gereksinimi etrafında toplanmış ve çocukluk tarafından paylaşılan davranış örnekleri bileşimi" (Tezcan, 1991) olarak tanımlarken, Hicter, "her bireyin kendisine uygun kendi seçtiği, özgür bir etkinlikte bulunmasını, bir eylem içine girmesini sağlaması" olarak tanımlamaktadır. Araştırmaların çoğunda yazarlar, boş zamanı değerlendirmenin temelinde bir doyum arayışından söz etmektedirler (Hicter, 1968). Dumazedier, "Doyuma varmak amacın ta kendisidir, bir başka yarara araç değildir" demektir. Böylece doyumun, haz ve zevk arayışının, modern toplumlarda boş zaman yaşantısının temel niteliklerinden olduğunu ileri sürmektedir. Bireyin boş zaman değerlendirme etkinliğini sürdürmesi konusunda ise, en önemli etkenin, yaptığı uğraşın kendisine doyum sağlaması olduğunu savunur (Dumazedier, 1990). Benzer ifadeyle Butler da, "boş zaman deneyimlerinin özgürce seçilmiş olma, gönüllülük ve doyum sağlama açısından önemine değinerek, bu doyumları verememesi durumunda, o deneyimin boş zaman değerlendirme sayılacağını belirtir (1968).

Boş zaman değerlendirme kalıpları, günlük yaşamın diğer bütün aktiviteleri içinde görülebilir; boş zaman değerlendirme bir yaşam biçimi başlatabilir ve boş zaman değerlendirme biçimleri, yaşamın anlam ve niteliğini değiştirmeye yardım edebilir (Dumazedier, 1968).

Boş zaman değerlendirmenin bireye sağladığı yararlar incelendiğinde;

1. Boş zamanı değerlendirme yoluyla bireyin iş yorgunluğunu atma fırsatı bulunduğu belirlenmiştir. Zorunluluk olmaksızın özgürce seçilen uğraşlar, insanın çalışma yaşamını stres ve yorgunluklardan uzaklaştırır.
2. Toplumun onaylamadığı hoş görmediği türden de olsa, eğlenme yolu ile bireye yeni dünyalar açabilmektedir.
3. Sosyal kurumların bireyi zorla içine soktuğu monoton veya tekdüze programlardan, kalıp düşüncelerden uzaklaştırma; kendini aşma; yaratıcılığı kullanma fırsatı vermektedir (Dumazedier, 1990).

Corbin'e göre, boş zamanı değerlendirme etkinliklerine katılmakla, kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek,

başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz (1970).

Boş zamanı değerlendirmenin bireyler arası etkileşimi güçlendirdiği kabul edilmektedir. Özellikle aile içi etkileşimin ailede yer alan rollerin boş zaman değerlendirme anlayışı ile etkilendiği anlaşılmaktadır. Ancak bu etkileşimin ters yönde olması, yeni aile ortamının ve ailede uyulması gereken rollerin boş zaman değerlendirmeyi etkilemesi de, pek çok araştırmacının ilgi odağı olmuştur (Holman & Eppersent, 1984).

2.2. GENÇLİK VE BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME

Gençlik bir değişim ve gelişim dönemidir. Bu değişim ve gelişim nedeniyle genç bazı bunalımlara düşebilmektedir. Bu yüzden boş zamanın değerlendirilmesinin gençliğin hayatında önemli bir yeri vardır.

2.2.1. Genç ve Gençlik

Birey, doğumundan ölümüne kadar genellikle çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık olarak belirlenen, birbirinden kesin sınırlarla ayrılmayan dönemlerden geçer. Her dönem sonrakini etkilediği gibi, yine her dönemin kendine özgü bedensel, toplumsal ve psikolojik özellikleri vardır. Bu dönemler içerisinde en canlı, heyecanlı, coşku içinde geçeni gençlik dönemidir (Gülbahçe, 1996).

Gençlik; bireyin, bedensel, zihinsel, duygusal sosyal, ahlaki, kültürel ve ekonomik yönden gelişimini sağladığı; çocukluk ile erişkinlik arasında yer alan, ergenlik ve delikanlılık özelliklerinin bütünleştiği, cesaret ve macera duygularının ağır bastığı, duygu, düşünce, davranış ve tutum bakımından kişiliğini geliştirip, hızlı gelişme gösterdiği; bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan, 14-24 yaş grubu içinde yer alan bir geçiş dönemidir (Kılbaş, 1995).

Genç ise, “Belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişidir (Köknel, 1982).

2.2.2. Gençliğin Sınıflandırılması

Gençliğin içinde bulunduğu ve yetişmiş olduğu ortam, uğraşı alanı, eğitim seviyesi, fiziki ve ruhsal yapısı gibi hususlar gencin boş zaman değerlendirme biçimini etkilemektedir.

2.2.2.1. Okuyan Gençlik ve Boş Zamanın Değerlendirilmesi

Ülkemizin gelişmekte olan bir ülke olması ve az gelişmişlikten kurtulması, var olan insan enerjisinin bilinçli kullanılmasına bağlıdır. Ülkemizin en genç nüfusa sahip ülkelerden biri olduğu rahatlıkla söylenebilir. Ancak genç nüfusun boş zamanlarını dinlenmek amacıyla oturarak geçirmeleri, bir anlamda vakit öldürmek anlamına gelmektedir. Boş zamanlarını değerlendirmek için bir amaçları olmalı ve bu amacı gerçekleştirecek araçlar, bireyin sağlığı, zevkleri ve istekleri ile uyumlu olarak hem kendine, hem de topluma fayda sağlamalıdır (İspir, 1987 a). Bu amacı yerine getirecek en etkin kurumların eğitim-öğretim kurumları olduğu unutulmamalıdır.

2.2.2.1.1. Ortaöğretim Gençliği

Çeşitli biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik ve ailevi problemlerin yansısı gelecek endişesi, istediği fakülte ve ya yüksekokula girememek korkusu, orta öğretim gençliğinin en önemli problemlerini oluşturmaktadır. Bir yükseköğretim kurumuna girebilmek için ortaokul sıralarından başlayarak, okulda oldukları zamanın dışında kalan, boş zamanlarını dersanelerde, özel hocalarda, kurslarda geçiren orta öğretim gençliği, kendine zaman ayıramadıkları, boş zamanlarını istedikleri faaliyetlerle değerlendiremedikleri için bir çatışma yaşamaktadırlar. Ailelerin ideallerini çocukları üzerinde gerçekleştirmek istemeleri, diğer ailelerin çocukları ile mukayese yaparak, onları çalışmaya teşvik etmeleri, gençleri bir çıkmaza götürmektedir (Gülbahçe, 1996).

Okullarımızda öğrencilerimizin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri ve sosyalleşmeleri açısından da faydalı olabilecek spor, koro, folklor, tiyatro, müzik, satranç, kütüphanecilik gibi faaliyetler artırılmalıdır.

2.2.2.1.2. Yükseköğrenim Gençliği

Yükseköğretimin önemi ve toplum üzerindeki etkisi tartışılmaz bir gerçek olarak karşımızdadır. Özellikle genç nüfus gelişmekte olan ülkelerin kalkınmaları için çok büyük bir avantajdır. Çünkü genç nüfusa verilecek eğitimle ülke kalkınması hızlandırılabilir. Bu açıdan eğitim sektörüne ayrılacak kaynaklara ülkenin ihtiyaç duyacağı vasıf ve sayıda insan gücü yetiştirilmelidir (İspir, 1987 b).

Bilindiği üzere yükseköğrenim gençliği, dinamik, değişken ve yeniliklere açık bir kesimi oluşturmaktadır. Farklı gruplara/kurumlara girip çıkabilmektedir. Ancak girdiği her yeni çevrede ve o çevreye uyumda güçlüklerle karşılaşabilmektedir. Çoğu zaman ailesinden ayrılarak farklı bir ortama gelir, başta eğitim-öğretim sorunları olmak üzere beslenme, barınma, ulaşım, geçim sıkıntısı, yalnızlık, boş vakti değerlendirmek gibi sorunlarla baş etmek durumunda kalabilmektedir. Yeni geldiği çevrede nasıl hareket edeceğini, boş zamanını nasıl, nerede ve kimlerle değerlendireceği hususunda kararsız ve deneyimsizdir. Her konuda olduğu gibi bu konuda da, kendi ayaklarının üstünde durmayı öğrenmek durumundadır (Kır, 2007).

Yükseköğrenim öğrencileri eğitim süresi içinde, derslerinin, çalışmaya bağlı ve hayatlarını sürdürmeye yönelik etkinliklerin dışında kalan boş zamanlarını çeşitli faaliyetlerle geçirmektedirler. Üniversite öğrencileri boş zamanlarını genellikle sportif faaliyetlere katılarak değerlendirmektedirler. Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerini sporla sınırlamak doğru olmaz. Müzik dinlemek, kitap okumak, sinemaya, tiyatroya gitmek, televizyon izlemek, radyo dinlemek, arkadaş gruplarıyla sohbet etmek, bulmaca çözmek, satranç oynamak, el işleri, ev işleri yapmak, kahveye gitmek, yolculuk yapmak, yabancı dil öğrenmek, hayvan beslemek, fotoğraf çekmek, bilimsel toplantılara katılmak, resim yapmak, halk oyunlarına katılmak, otomobil kullanmak, koleksiyon yapmak gibi çok çeşitli faaliyetlere üniversite gençliği ilgi ve yetenekleri doğrultusunda boş zamanlarını aktif olarak değerlendirmektedirler (Gülbahçe, 1996).

Yükseköğrenim gençliğinin çoğunluğu öğrenim gördüğü üniversitenin bulunduğu yere farklı yerleşim birimlerinden gelmekte, özel ve devlet yurtlarında ikamet

etmektedirler. Bu sebeple yükseköğrenim gören gençliğin problemlerinin çözümünde, Yüksek Öğrenim Kurumu'na da görev düşmektedir (Kır, 2007).

Kısacası, üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirebilmeleri için sanatsal, sportif, kültürel faaliyetlere ağırlık verilmeli, bu faaliyetlerin yapılabileceği toplantı, sinema, tiyatro, spor salon ve sahaları, kamp yerleri mediko-sosyal merkezleri, öğrenci kantin ve lokantaları, okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri açılmalı, yeni ve çeşitli kitaplar alınarak kütüphaneler zenginleştirilmelidir. Mümkün olduğu kadar öğrencilerin ders yükleri azaltılarak, boş zamanlarını değerlendirmenin önemi öğrencilere aşılmalıdır.

2.2.2.2. Okul Dışı Gençlik ve Boş Zamanın Değerlendirilmesi

Ülke nüfusunu büyük bir kısmını oluşturan genç kesimin bir bölümü çeşitli eğitim kurumlarına meslek edinmek, toplum içerisinde bir yer sağlamak için öğrenim görürken, bir kısmı da ekonomik sebepler başta olmak üzere çeşitli sebeplerden ötürü okuyamamaktadır. Okula gidemeyen genç kesim, hayatını devam ettirmek için ya kendisine uygun bir iş bularak çalışmakta ya da işsiz olarak zaman öldürmektedir (Gülbahçe, 1996).

2.2.2.2.1. Çalışan Gençlik

Çalışan gençlik, iktisaden aktif olan 18-24 yaşlarındaki genç nüfustur. Bunlar herhangi bir örgün eğitim kurumundan mezun olmuş ya da yarıda bırakarak iş hayatına girip çalışan gençlerdir.

Gerek işçi, gerekse memur gençliğin boş zamanlarını değerlendirmesi konusunda, eğlence ve dinlenme etkinliklerine ağırlık verdiklerini, zekâ ve vücut geliştirmek, mesleki alanda yetişmek, yeni düşünce tarzları geliştirmek gibi konulara pek önem vermedikleri ve bu noktada yetkililerin rehberliğine ihtiyaç duydukları söylenebilir (Saran & Akyatan, 1988).

2.2.2.2.2. Kırsal Alan Gençliği

Kırsal kesim gençliği genellikle okuma imkânını bulamamış gençlerden oluşmaktadır. Kırsal kesim gençliğinin çoğu işsiz veya gizli işsiz durumundadır. İş bulabilenler ise mevsimlik tarım işçiliği veya çiftçilik yapmakta, bu nedenle yazın çalışıp kışın köy kahvesi veya köy odasında sohbet ederek, kâğıt oynayıp, televizyon seyredip, gazete okuyarak yahut ta köy meydanındaki bir duvarın dibinde cazip kış güneşine karşı oturup sohbet ederek veya boş bir alanda top oynayarak kış günlerini geçirmektedir. Atalay (1979), Erzurum'un Büyük geçit köyünde yaptığı araştırmada köy gençliğinin köy odasında oturup eğlendiğini kitap ve gazete okuduğunu, gezip top oynadıklarını ve radyo dinlediklerini tespit etmiştir.

Kırsal alan gençliği, ancak düğün, turizmi teşvik için yapılan bağ bozumu, harman sonu gibi festival ve günlerde eğlenmektedir. Bunun dışında kasabaya veya şehre giderek filme, maça gitmekte veya kahvelerde eğlenmektedir (Tezcan,1982; Tezcan,1981). Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, kitap okuma oranının çok az olduğu görülmektedir.

Kırsal kesim kızlarının aynı boş zaman etkinliklerinden yararlandığı söylenemez. Onlar genellikle evlerde odalarda ev işleri, nakış, dikiş, örgü gibi işlerle meşgul olmakta, komşu gezmelerine katılarak odalarda sohbet etmekte, televizyon seyredip radyo dinlemektedir. Kızlarda, ancak düğün ve festival gibi özel günlerde eğlenebilmektedir (Tezcan,1982; Tezcan, 1997). Ataerkil bir aile yapısında bulunduğumuz için kız çocukları genelde daha sıkı kontrol altındadırlar. Bu nedenle dışarı ile fazla bağlantıları yoktur. Ancak kitap okuma oranlarının erkeklere göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Kırsal kesimde boş zaman değerlendirmesinin aynı zamanda gizli işsizliğin önlenmesi anlamına geldiği bilinmelidir (Gülbahçe, 1996). Bu nedenle köylerimizde gençlerimizin bilgilerini, görgülerini artıracak, ilgi ve yeteneklerini geliştirecek kurslar açılmalı, sağlık, tarım, tarih, edebiyat gibi konularda bilgiler verebilecek kütüphaneler kurulmalı, sportif faaliyetlerin yapılabileceği sahalar, tesisler açılmalıdır. Genç kızlar için, biçki-dikiş dikmek, çiçek, halıcılık, çocuk bakımı, el sanatları kursları açılarak boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmelerine yardımcı olunmalıdır.

2.2.2.2.3. Şehir Gençliği

Şehir ortamı, kalabalık nüfusu, hava kirliliği, gürültüsü, yoğun ve sıkıcı çalışma ortamı, katı kuralları, yüzeysel ve formel olan toplumsal ilişkileri, kullanılan teknolojik araçlarıyla doğa ile iç içe olan kırsal alanlardan çok farklıdır.

Her alanda kendisini gösteren bu farklılıklar boş zamanın değerlendirilmesi konusunda da kendini gösterir. Şehir ortamında herkesin yaşına, cinsiyetine, ilgi ve yeteneğine, ekonomik duruma uygun katılabileceği çok çeşitli boş zamanları değerlendirme faaliyetleri vardır.

Bütün gününü hem zihinsel hem de bedensel açıdan yorularak geçiren şehir insanı, çalışma saatlerinin dışında kalan zamanlarını dinlenip, eğlenebileceği, gezip görebileceği faaliyetlere ayırır. Yaz tatillerinde, bütün bir yılın, hafta sonlarında bütün bir haftanın yorgunluğunu çıkarabileceği doğal mekanlara, piknik alanlarına gider. Kitap, gazete okur televizyon izler, sinema, tiyatro ve operaya gider. Sportif faaliyetlere hem izleyici hemde oyuncu olarak katılabilir (Gülbahçe, 1996).

2.2.2.2.4. İşsiz Gençlik

Çalışmadıkları için sürekli boş zamana sahip olan gençler, ne yapacaklarını bilemedikleri ve belli bir amaçları olmadığı için yanlış ve tehlikeli yollara sapabilirler. Bu gençlerin boş zamanlarını değerlendirmek için yapılacak faaliyetler onların bir meslek edinmelerine yardımcı olacak faaliyetler olmalıdır. Her ne kadar boş zamanlarının değerlendirilmesinde kar amacı olmasa da, bu gençlerin bir şekilde istihdam edilmeleri gerekmektedir (Gülbahçe, 1996).

Boş zamanlarda oynanan bazı şans oyunları insana tatlı bir heyecan ve dinlenme sağlayabilir, ancak ne olursa olsun oyunlar, para karşılığı oynandığı zaman o tatlı heyecanlar kolaylıkla kazanma hırsına ve kumar tutkusuna dönüşebilmektedir (Köksal, 1982).

2.2.3. Oyun ve Boş Zamanları Değerlendirme

Oyun; ilk insanın karşılaştığı olayların, dikkatle ve özenerek izlediği eylemlerin öykünülmesi sonunda doğar, gelişir ve oyun olarak kalır. Rekreasyon da oyun; kimi zaman bir spor türü, kimi zaman basit uygulama, bir eğitsel oyun, kimi zaman bir dans, folklor, bir tiyatro, kimi zaman da bütünüyle insanın yaratıcılığına dayanan farklı bir etkinlik olarak karşımıza çıkabilmektedir

Rekreasyon kavramının geniş anlamı her zaman irdelenmiştir. Bu kavram, çocukların kendiliğinden ve organize olmayan oyun halini, eğlence anlayışı farklı olan yetişkinlerin etkinliklerini birbirinden ayırt etmede kullanılmıştır. Genel kullanımda rekreasyon, çocuk oyunlarını ve diğer rekreasyon etkinliklerini oluşturan bir kavram olmuştur (Kılbaş, 2010).

Oyun, çocuğun oyunları, gencin sporu ya da ailenin herhangi etkinlikleri ile sınırlı değildir. Oyun, yaşamın her anında yer alabilir; sadece fiziksel oyunlar değil; ayrıca, zihinsel ve insanların iletişimine yardımcı olan oyunlar vardır. Oyun; kişisel, çevresel ya da toplumsal olaylarla olumlu ya da olumsuz etkilenmektedir. Oyun bir ayna gibi, bize kendimizi gösterir.

Oyun bir eğitim aracıdır. Öncelikle esas eğitimin bütün dallarında, beden eğitiminde ve sporda oyun, hem öğretim yöntemi hem de öğretim aracıdır. Eğitimde kişi düşünerek öğrenmez. Çeşitli durumlarda oluşan deneyimlere göre öğrenme gerçekleşir. Gerçek durumlardan örneklenerek oluşturulan oyunlar, çocukların gerçek yaşamda karşılaşacağı durumlarda yapması gerekeni ortaya koyan bir eğitim yoludur. Oyunları öğretim aracı olarak kullanmanın bir başka yararı da, öğretmenin rolünü başlatması ya da üye konumundan uzaklaştırmasıdır (Kılbaş, 2010).

2.2.3.1. Oyun ve Grup

Tarih boyunca, insanlar ortak amaçları başarabilmek için bir araya gelmişlerdir. Bu nedenle insanlar grup içerisinde yaşar ve çeşitli düzenli grupların bir üyesidir. Grup; birbirleriyle belirli konum ve ilişkileri olan kişilerden oluşan ve grubu ilgilendiren

önemli sorunlarda üyelerin davranışını düzenleyen değer ve normu içeren toplumsal bir birimdir.

Grup; yakın coğrafi alan içerisinde oturan, yaşama ilişkin işlevleri birlikte yapan eğitim, boş zamanı değerlendirme, din, politika ve toplumsal gönence yönelik özellik ve ilişkiler açısından birincil ve ikincil ilişkilerin yer aldığı insan topluluğudur (Kılbaş, 2010) .

Birincil gruplar; samimi, yüz yüze iletişim ve işbirliği içindeki aile, okul, çete, oyun alanı grubu ve komşuluk gruplarıdır. Rekreasyon gruplarının çoğu; birincil ve doğal gruplardır (Kılbaş, 2010).

İkincil gruplar ise, örgün eğitimi dışında gencin gittiği bir dernek, kulüp ya da gençlik merkezi gibi örgün çevresi olabilir (Homans, 1971). İletişimin kitle iletişim araçlarıyla sağlandığı ikincil gruplarda, etkileşim ve ilişkiler; daha az kişisel, daha dolaylı, daha az ortaktır. Modern toplum ikincil ilişkilerin yoğunluğuyla nitelendirilir (Kılbaş, 2010) .

Her grubun ortak amaçlarını gerçekleştirebilmesi için bir öndere ihtiyacı vardır. Önderlik; başkalarını denetlemek olmayıp, paylaşılan amaçların başarılması için grubun diğer üyelerinin potansiyelini eyleme geçirmede gruba etkileşimi sağlamaktadır. Sonuç olarak, önderliğin bir toplumsal ilişkiler karmaşası, insan etmeni, kişilik özellikleri, gereksinimler ve grubun yapısı ve durumunu kapsayan değişkenler olduğu bilinmektedir (Kılbaş, 2010).

Önderin, çalıştığı alanda birbiriyle ilişkili üç esas vardır. Bunlar;

1. Amaçları başarmak,
2. Bireyleri çalışmaya yöneltmek ve geliştirmek,
3. Grubun sürekliliğini sağlamak.

Çocuk ya da yetişkin olsun, her insan, toplumun üyesi olmak ve bir grup tarafından benimsenmek ister. Bireysel ve grup etkinliklerine katılım, kişinin grup içinde kendine bir rol bulmasını cesaretlendiren durumlar sunar ve grubun üyesi olduğunu duyumsamasını sağlar (Kılbaş, 2010).

2.2.4. Boş Zaman Hakkı

Günümüzde evrensel bir insan hakkı sayılan boş zaman (Abadan, 1961), daha yüzyılımızın başında insanlar için bir tembellek ve savurganlık olarak görülmekteydi (Sağcan, 1986). Toplumlardaki değişimlere paralel olarak boş zamanlarda ve onun kullanılmasında çeşitli değişimler yaşandı.

Artık çağımızda, başta sanayileşmiş ülkeler olmak üzere diğer gelişmekte olan ve geleneksel toplumlarda boş zaman bilincinin geliştiği görülmektedir.

T.C. Anayasasının (1982) 17. Maddesi herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir diyerek temel yaşama hakkının dokunulmazlığını sağlamaktadır. 50. Madde ise, çalışma şartları ve dinlenme hakkını garanti altına almaktadır. Bu maddeye göre dinlenmek çalışanların hakkıdır. Yine 58. Madde ile Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır diyerek insanların bu tür olumsuzluklara düşmemeleri için, eğitim ve boş zamanlarını değerlendirecek çözümler bulması gerekliliğini belirtmektedir (Karaküçük,2005)

Çocuk hakları sözleşmesi, çocuğu “Onsekiz yaşından küçük her insan” biçiminde tanımlamaktadır. (Gülmez,1994). Biyolojik olarak çocuk, ergenlik çağından önceki birey olarak tanımlanabilir. Ergenlikten önceki bu dönemde, çocuk genellikle ailede anne babasına bağımlı birisi olarak ele alınmakta, bir birey olarak kabul edilmemekte, bağımsız bir kişiliği olduğu gündeme gelmemektedir. (Polat, 1997).

Çocukların her türlü sömürüye, uyuşturucu ve istismara karşı korunmasını olduğu kadar kültürel haklarını da güvence altına almayı amaçlayan Çocuk hakları sözleşmesine göre; taraf devletler, çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar. Ayrıca taraf devletler; çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zamanı değerlendirmeye, dinlenmeye, sanata ve kültüre ilişkin konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik ederler (Kılbaş, 2010).

Ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 47. Maddesi Yükseköğretim kurumları YÖK'ün yapacağı plan ve programlar uyarınca öğrencilerin beden ve ruh sağlığının korunması, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zaman değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkânları nispetinde okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri öğrenci kantini ve lokantaları açmak; toplantı, sinema, tiyatro salonları, spor salonu ve sahalar, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almakla görevlidir diyerek, ülkemizde önemli bir sayısal potansiyel oluşturan üniversiteli öğrencilerin bu haklarını yasal güvence altına almıştır. 351 sayılı Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununun 25. Maddesi ise “ders dışı saatlerde ve tatillerde öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak her türlü tedbir alınır” şeklindeki ifadelerle bu konuda önemli bir vurgulama yapmaktadır (Karaküçük,2005)

Boş zamanın, teknolojik gelişmişlik, sosyal, ekonomik, kültür ve eğitim düzeylerine orantılı olarak kullanım haklarının yükseldiğini görmekteyiz.

2.3. KİŞİSEL GELİŞİM, TOPLUMSALLAŞMA VE BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME

Toplumsal ya da bireysel bir işlevi yüklenen rekreasyon etkinlikleri öncelikle toplumsal-ekonomik etkenlere, sonra bireysel değişkenlere özgü özellikler gösterir. İnsanın eğlence yaşamı yaş, cinsiyet, ırk, kültür, coğrafya ve toplumsal durumlardan dolayı farklılık gösterir. Bu nedenle, en önemli değişken, bireylerin birbirleri arasındaki farklılıklarıdır. Hiçbir insan, fiziksel, zihinsel oluşum ve kültürel geçmiş açısından tam bir benzerlik göstermez. Rekreasyon etkinlikleri toplumdan topluma ve bireysel gereksinimlere dayalı olarak değişirken, bireyin toplumsal-ekonomik değişkenleri ile görece bir etkileşim içerisinde. Bireyin rekreasyon etkilerine katılımı, toplumsal değer yargılarından da etkilenir (Kılbaş, 2010)

2.3.1. Kişisel Gelişim ve Boş Zamanı Değerlendirme

Kişilik, bir bireyin tüm ilgilerinin, tutumlarının, yeteneklerinin, konuşma tarzının, dış görünüşünün ve çevresine uyum biçiminin özelliklerini içeren bir terimdir. Kişinin

herhangi bir alanda sahip olduğu hal ve durumdaki potansiyelini en yüksek düzeye çıkartmasıdır.

İnsanın yaşamında bağımlı çocukluktan, bağımsız ve sorumlu yetişkinliğe geçişte bir aşama olan gençlik, psiko-biyolojik ve toplumsal-tarihsel oluşumlarla birlikte ergenin yaşamına çeşitli duygusal tedirginlikleri ve kaygıları da birlikte getirmektedir.

Erikson'a göre kişilik gelişiminde önemli bir aşama olan gençlik-delikanlılık ortalama 13-14 yaşlarından 20-21 yaşlarına kadar sürer. Bu dönemde gerek genital olgunlaşmanın getirdiği sorunlar gerek ileriye ait yetişkin rolünün belirsiz oluşu, genci kendi kimliğini bulma işine itecektir. Bu dönemin en büyük tehlikesi kimlik karışıklığıdır (Ekşi,1982)

Değişik çevrelerde, değişik biçimlerde görülen gençlik çağına geçiş ve bu dönemde çevresinin tutumuna bağlı olarak özdeşleşme, özerklik ve sorumluluk duyguları arasında kurulan bağlantı, gencin tüm hayatı boyu taşıyacağı kişiliğın en belirgin yönlerini oluşturur. Kişiliğın gelişmesini etkileyen değişkenler arasında, arkadaş ilişkileri, çalışan ve öğrenim yapan çevrenin nitelik ve nicelik bakımından özellikleri ve boş zamanlarını değerlendirme başta gelir. Tek cümleyle genç, içinde yaşadığı kültürel ortamdan doğrudan doğruya ve dolaylı olarak etkilenip kişiliğın kazanır (Köknel, 1982).

İnsanların rekreasyon etkinliklerine katılımı benzerlik bir örneklik göstermez. Herhangi bir etkinlik, bir katılan için rekreasyon olabilirken, diğeri için sıkıcı olabilir. Rekreasyon etkinlikleri içeriklerine ve yapıldığı mekana göre çok çeşitlidir. Bu etkinliklerden hangisinin seçileceği, olanaklara ve yeteneklere bağlıdır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe de boş zamanlarda okuma ve kültürel etkinliklerin önemi artmaktadır. Bu etkinliklere katılım bireysel seçimlere bağlı olduğundan; kişilik yapısı, cinsiyet, yaş grupları, gelir durumu, uğraşı biçimleri, kırsal ve kentsel niteliklere göre farklılaşırlar. Bunlardan “bireyin kişilik özellikleri”, “yaşam biçimi” ve “toplumsal çevresi” belirleyici değişkenlerdir (Kılbaş, 2010).

Rekreasyon deneyimi, kimlik ve fark sorunu, kimliğın politikalarından birisidir. Çeşitli kimlik belirleyicilerini kullanarak, bireylerin rekreasyon deneyimleri basitçe

görünebilir kılmaktan çok, bireysel kimlik ve deneyimlerini baskıcı toplumsal yapılar arasından, örneğin, kurumsallaşmış ırkçılık, cinsiyet ayrımı, heteroseksüellik gibi, nasıl üretildiğini sormak gerekir. Değişim farklılığın yarattığı farkı anlamamıza (farkındalık) yardımcı olur (Kılbaş, 2010)

Hangi kesimden gelirse gelsin gençleri tanıyarak değerlendirmek, problemlerini bilmek ve onlara çözüm yolları aramak gerekmektedir. Bu şekilde gençlerle yakından ilgilenerak, hem onların mutlu olmasına, hem de toplumun gelişmesine, ilerlemesine ve kalkınmasına katkıda bulunulacaktır.

2.3.2. Toplumsallaşma ve Boş Zamanı Değerlendirme

Toplumsallaşma süreci, bireyin kişilerarası ilişkiler yoluyla içinde bulunduğu toplumun rol beklentilerini ve tutumlarını öğrenme sürecidir (Baysal,1981). Bir başka deyişle toplumsallaşma, bireyin biyolojik kökenli içgüdülerinin, toplumdaki geçerli değer yargıları ve davranış kalıpları içine yerleştirilmesini sağlayan toplumsal bir öğrenme ve uygulama sürecidir.

Toplumsallaşma süreci içinde genç, benliğini arar, bağımsızlık ve sorumluluk arasındaki dengeyi kurarak kişiliğini oluşturmaya çalışır.

Toplumsallaşma, ilk psiko-toplumsal çevre olan ailede başlar, ailede ve çevrede gerçekleştirilir. Ailedeki toplumsallaşmanın en önemli belirleyicileri anne-baba davranışları olup, ruhsal özelliklerin büyük çoğunluğu aile içinde kazanılır. Kişiliğin gelişmesinde, kişilik yönelimlerinin ve savunma mekanizmalarının oluşmasında toplumsallaşmanın genel çerçevesini ve ortamını aile çizer, ikincil gruplar ise bu genel çerçevenin içini ayrıntılarıyla doldurur. İkincil gruplar çocuk ya da gencin, sokak gibi örgütlenmiş çevresi olabileceği gibi yaygın eğitim ortamı da olabilir. Yaygın eğitim ortamında insan ilişkileri ve etkileşim daha zengin ve yoğun olarak gerçekleşecektir. Davranışın kültüre bağımlı bir görecelik taşıması nedeniyle gençlerin uyumsuz olarak görülen bazı davranışlarının söndürülerek, bu ortamda “yeniden koşullandırma” ile uyumlu davranışa dönüştürülmesi olasıdır (Gökçe,1971; Alkan & Ergil, 1980; Yörükoğlu, 1983).

Çocuk ve gencin, oyun ve spor kurallarını yaşayarak öğrenmesi yoluyla toplumsallaşmaya daha hazır hale geldiği ve toplumsal kuralları kolaylıkla kavrayabildiği görüşü araştırmalarla da desteklenmektedir.

Oyun ve sporun toplumsallaştırıcı etkisi, bireyi başkalarıyla ve toplumla barışık, onlarla uyumlu ve dengeli bir yapıya ulaşmasını sağlayacak ön koşulları hazırlamaktır (Fişek,1980).

Bir kişinin, çocuklukta katıldığı etkinlik düzeyinin, yetişkin olarak katıldığı etkinlik düzeyini doğrudan etkiliyor olduğu görülmektedir. Böylece çocuklukta toplumsallaşma ve etkinliklere aşına oluş yetişkinin boş zaman davranışını belirleyici bir etkiye sahiptir. Her ne kadar çocuklukta etkinliklerden yola çıkılarak bu ilişki içinde, kişinin katılacağı yeni etkinlikler kestirilemese de, gençlik deneyimlerinden yola çıkarak, yetişkinin boş zaman davranışını bir ölçüde kestirmek olasıdır (Kılbaş, 1995).

Eğitimin amaçlarına uygun, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda kişiliklerini geliştirmek ve toplumsallaşmalarını sağlamak üzere, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenlerin rehberliği altında yapılan eğitsel etkinlikler; planlı, programlı, düzenli çalışmalardır. Bu çalışmaların demokrasi ve insan hakları eğitimine ağırlık verecek biçimde düzenlenmesi gerekmektedir.

Stover & Garbin (1982), cinsiyet, yaş ekonomik durumuna ilişkin değişkenleri kullanarak, üniversite öğrencilerinin boş zaman davranışının kişisel ve durumsal açıklamalarını desteklemektedir (Aktaran, Kılbaş, 2010)

Rahat boş zaman; eğlenceli, ancak zahmetsiz olarak tanımlanmaktadır (TV izlemek gibi). Yapıcı boş zaman ise, çaba gerektirir ve kişinin kendini ifade etmesini ya da spor aracılığıyla saldırganlığı azaltmasını; sanatla uğraşmasını ve önderlik etkinliklerine katılımını sağlar. Ergenlik çağındaki gençlerin gelişimine ilişkin rahat olandan daha çok yapıcı boş zaman etkinliklerinin daha yararlı sonuçları olacağı varsayılmaktadır. Çünkü yapıcı boş zaman etkinlikleri aşağıdaki olanakları sağlar:

1. Geniş bir çeşitlilik ortamında yararlı olabilecek belirli toplumsal, fiziksel ve entelektüel becerileri uygulamak ve elde etmek.
2. Toplum refahına katkıda bulunmak.

3. Toplumsal olarak tanınan ve saygın bir grubun üyesi olmak.
4. Hem akranları hem de yetişkinler ile şimdi ve gelecekte birine yardımcı olabilecek destekleyici toplumsal ağları oluşturmak.
5. İlgisini kamçıl原因an durumun başından geçmesi ve bununla ilgilenmek.
6. Bununla birlikte rahat ve yapıcı boş zaman etkinliklerine katılımın her ikisi de, gencin gelişimi üzerinde etkilidir (Kılbaş, 2010).

2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Boş zamanları değerlendirme ile ilgili Dünya’ da ve ülkemizde birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalardan bir kısmı aşağıda sıralanmıştır. Bunlar:

Variş (1968), ergenin gelişmesinde, etkin olan ve birbiri ile dayanışan biyofizyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel etkinliğe sistematik olarak ağırlık verdiği bu çalışmasında, bulgular ABD’deki benzer çalışma sonuçlarıyla karşılaştırılmaktadır. Bulgular, ergenin duygularını etkileyen güdülerin farklılığının, Türkiye ve ABD’deki gençlerin ideallerinin farklı oluşundan kaynaklandığını göstermektedir.

Gökçe (1971), bir çalışmasında gecekondularda yaşayan 14-20 yaşları arasındaki genç nüfusun sosyo-ekonomik durumlarını ve sorunlarını ortaya koymayı amaçlanmıştır. Özellikle hane reisi kişilerin söz konusu konulardaki tutum, inanç, görüş ve sorunlarını yansıtmasının beklenildiği bu araştırmanın boş zamanı değerlendirme açısından en önemli bulgusu Gençlik Merkezleri’nin özellikle çocuk ve gençler açısından yararlı olacağı biçiminde görüş belirtmiş olmasıdır.

Gökçe (1984); yapmış olduğu çalışmada lise öğrencileri üzerinde bir durum saptaması çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırma genel, mesleki, imam-hatip, Anadolu ve özel liselerden alınan bir grup lise öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bulgular gençler için oyun ve spor olanaklarının gerek okul ortamında gerekse toplumun diğer kesimlerinde çok sınırlı olduğu biçimindedir. Bununla birlikte eğlence, spor ve benzeri olanakların, imam-hatip liselerinden başlayıp, mesleki genel ve özel liselere doğru, sosyo-ekonomik düzeye koşut olarak artış gösterdiği diğer bir bulgudur.

Gökmen, Açıklan, Koyuncu & Saydar (1985), yükseköğrenim gençliğinin boş zaman etkinlikleriyle kendini gerçekleştirme düzeyleri ve genel nitelikleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Bulgular üniversite öğrencilerinin katıldığı boş zaman etkinliklerinin türü, öğrencilerin doğal, toplumsal ve öğrenim geçmişi ile yaşamın değişkenlerine göre farklılaşmaktadır. Gençler, boş zamanlarında katıldıkları etkinlikleri çoğunlukla “grupla” katılabilecekleri etkinliklerden seçmektedirler. Boş zaman etkinliklerine katılma nedenlerini belirlemede üniversite öğrencilerinin genel nitelikleri önemli bir değişken olarak görülmektedir. Yükseköğrenim gençliğinin kendini gerçekleştirme düzeyi, kendi iradesi dışında oluşan, var olan cinsiyeti, bitirdiği okulun ve ailenin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Ünver, Tolan, Bulut & Dağdaş (1986), yaptıkları çalışmada, gençlik sorunlarının odak noktalarını birbirleri ile ilişkileri içerisinde bir bütün olarak ele almaktadır. Bunların toplumsal yapı ile eklemleşmesini ortaya koymakta, sorun oluşturan konulardaki neden ve sonuçlar tahmin edilmeye çalışılmaktadır.

Demiray (1987), bu araştırmada Açık Öğretim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimlerini incelemiştir. Örneklem 9949 öğrenciden oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun ortalama günde bir-iki saatten az boş zamanları olduğu, boş zamanlarının önemli bir bölümünü kitle iletişim araçları karşısında harcadığı sanattan çok spora eğilimli olduğu, bilgi ve beceri kazanmaya yönelik faaliyetlere ilgisiz kalmadıkları, öğrencilerin, boş zaman faaliyetlerinde bulunabilecekleri kültür eğitim merkezinin kurulmasını istedikleri, öğrencilerin genellikle aktif boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılmayı istedikleri saptanmıştır.

Dikici (1994) bu araştırmada, Adana İli lise öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını araştırmıştır. Sosyo ekonomik düzeyi farklı beş liseden seçilen toplam 288 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; lise öğrencilerinin boş zamanlarını etkili değerlendiremedikleri, lise öğrencilerinin çoğunluğunun boş zamanlarını televizyon izleyerek geçirdikleri, uygun ortamın olmaması ve derslerin yoğunluğunun boş zamanı değerlendirmede önemli etken olduğu,

okullardaki etkinliklerin yetersiz olduğu, ailelerin sosyo ekonomik düzeylerinin öğrencilerin etkinliklere katılımında önemli rol oynadığı, ailelerin mesleki durumları ve eğitimi ile boş zamanı değerlendirmeye yönelik ailenin yaklaşımı arasında anlamlı fark bulunmadığı belirlenmiştir.

Kılbaş (1995), Ankara’ da Çankaya ve Yenimahalle Gençlik Merkezleri’ ne üye 12- 24 yas grubundaki gençlere sunulan boş zamanı değerlendirme hizmetinin ne ölçüde yapılabildiği ve gençlerin bu hizmetlere ilişkin düşünce ve beklentilerinin ne olduğunu incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 210 kişi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Elde edilen bulgulardan bazıları şöyledir; Gençlik Merkezinde etkinliklere katılım erkeklerde kızlara oranla daha fazladır, Gençlik Merkezine üye gençlerin büyük kısmının 12-17 yas grubundaki gençler oluşturmaktadır, etkinliklere katılım cinsiyete, yasa göre farklılaşabilmektedir, gençlerin etkinliklere katılma güduları özellikle toplumsal etkileşim ağırlıklı olup, boş zamanı değerlendirmek, spor yapmak, yaratıcı olabilmek ve zekâ, beceri gibi yetilerini geliştirmek noktalarında odaklaşmaktadır, Gençlik Merkezine üye gençlerin üçte birinin babası yükseköğrenim görmüştür, gelir düzeyleri çoğunlukla iyi gelir grubunda yoğunlaşmaktadır.

Alantar (1996), bu çalışmada video oyunu oynayan ve oynamayan ergenlerin bazı kişilik özellikleri ve serbest zaman değerlendirme etkinliklerini karşılaştırılarak incelemiştir. Çalışma 301 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak; Kişisel Bilgi Anketi, Video Oyunu ve Serbest Zaman Etkinlikleri Anketi, Nowicki-strickland Çocuklar İçin Denetim Odağı Ölçeği, Sıfat Listesi, Minnesota Danışma Envanteri Kısaltılmış Formu, Piersharris Çocuklar için Öz- Kavramı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, video oyunu oynama ile denetim odağı, sosyal ilişkiler ve aile ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, video oyunu oynayanların sinemaya, video oyunu oynamayanlardan daha sık gittikleri, serbest zaman faaliyetlerine katılma sıklığının video oyunu oynamaya göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Coşkun (1996), orta dereceli okullarda ders geçme ve kredi sistemini öğrencilerin başarısı ve boş zamanları açısından incelemiştir. Toplam 24 yönetici, 144 öğretmen,

1368 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yönetici, öğretmen ve öğrenci anketleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda liselerde kredili sisteme geçişte boş zamanın etkili değerlendirilmesi açısından sınıf sistemine göre olumlu yönde bir farklılık olmamıştır. Ancak bu sistemin öğrencilerin boş zamanlarına etkileri, devam edilen okul türüne göre değişmektedir bu özel liseler lehinedir. Okulların mevcut alt yapıları kredili sistemin başarıyla uygulanmasını sağlayacak yapıda olmadığı için öğrenciler kredili sistemle çoğalan boş zamanlarını etkili değerlendirememektedir.

Gülbağçe (1996), bu çalışmada toplumun değişik kesimlerinin (çocuk, okuyan, öğrenim görmeyen gençlik, ortaöğrenim- yükseköğrenim gençliği, çalışan-issiz gençlik, şehir- kırsal alan gençliği, gece kondu gençliği, yurt dışındaki gençlik, yetişkin, yaşlı, erkek, kadın,) boş zamanları değerlendirme alışkanlıklarını incelemiştir. Literatür taraması ile konunun genel bir açılımını yapmıştır. Toplumun değişik kesimlerinin boş zaman değerlendirme ve uygulama alışkanlıkları üzerine yapılan bu çalışmada daha çok bilgi toplama yöntemi ile teorik bir çalışma şeklinde yapılmıştır. Elde ettiği bulgular sonucunda toplumun değişik kesimlerinin boş zaman eğitimi ve uygulaması ile ilgili bilgileri aktarmış ve toplumda boş zaman eğitiminin yetersiz olduğu buna paralel olarak uygulama bazında da eksiklik ve yanlışlıkların olduğu görüşüne yer vermiştir. Ayrıca okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinin, boş zamanların değerlendirilmesine yönelik olarak hem teorik hem de uygulamalı çalışmalarla öğrencilere yol gösterici olması ve öğrencilerin ilgilerine, yeteneklerine, yaş grupları ve fiziksel durumlarına göre uygun faaliyetlere katılımları için yönlendirme çalışmaları yapılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Seçgin (1996), ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kol çalışmalarının boş zaman değerlendirmesine katkılarını incelemiştir. Bu amaçla, İzmir Anakent Belediye sınırları içinde bulunan genel, Anadolu, özel ve endüstri meslek liselerindeki okullarda 1995-1996 öğretim yılında okuyan öğrencilerden 547'si, eğitsel kollarda öğrencilere rehberlik eden eğitsel kol rehber öğretmenlerinden 155'i örneklem grubu olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; farklı okul türlerinde uygulanan eğitsel kol çalışmalarının boş zaman değerlendirmesine katkısının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca

öğrencilerin boş zamanlarının yeterli olduğu ancak zamanı kullanabilme özelliklerinin yeterince gelişmediği görülmüştür. Sonuç olarak bu araştırma ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kol çalışmalarının boş zaman değerlendirmesine daha fazla katkı yapabilmesi, eğitsel kolların beklentilere yanıt verecek şekilde yeniden yapılandırılması, gerekli ortamların yaratılması, araç gereçlerin yeterli ve nitelikli olması, rehber öğretmenlerin gereken ilgiyi göstermesi ve okul yönetimlerinin desteğinin daha fazla olması gerekliliğini ortaya çıkartmıştır.

Arslan (1996), araştırmasında, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı yurtlarda kalan bayan öğrencilerin rekreasyon sorunlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, yurtlarda kalan öğrencilere yeterli rekreatif ortamların sunulmadığı, personelin boş zamanlar konusunda ilgisiz kaldığı, bu nedenle öğrencilerin bir kısmının yurt dışındaki seçeneklere yöneldiği ve rekreasyon ihtiyacının genelde özel sektör tarafından karşılatıldığı belirlenmiştir.

Süzer (1997), yaptığı çalışmada Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve ekonomik özelliklerine göre boş zaman faaliyetlerini değerlendirme biçimlerini araştırmıştır. Boş zamanlarını kimlerle, hangi faaliyetlere katılarak ve nerelerde geçirmeyi tercih ettiklerinin cinsiyet, yas, gelir, anne-baba öğrenim durumu ve ailenin tutumu gibi değişkenler yardımıyla saptanması amaçlanmıştır. Araştırma Pamukkale Üniversitesine bağlı dört fakültenin öğrencilerinden oluşan 401 öğrenciyi kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencileri boş zamanlarını daha çok pasif faaliyetlerle değerlendirmektedir. Öğrencilerin en yüksek oranda tercih ettikleri faaliyet turu birinci sırada kitap okumak, ikinci sırada ise müzik dinlemek olduğu, öğrencilerin spora olan ilgilerinin daha çok izleyici düzeyinde olduğu, aktif olarak en çok katıldıkları spor türlerinin ise voleybol, basketbol ve futbol olduğu, üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını daha çok arkadaş gruplarıyla beraber geçirmeyi tercih ettikleri ifade edilmektedir. Araştırmada ayrıca, üniversite öğrencilerinin anne ve babalarının öğrenim durumları ile ailelerin öğrencileri boş zamanlarını değerlendirmeye yönlendirmeleri arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin anne-babalarının öğrenim durumları yükseldikçe, gençleri boş zamanlarını değerlendirmeye yönlendirmelerinin arttığı saptanmıştır ve boş zaman faaliyetlerini

değerlendirmeye yönlendirmede, ailelerin öğrencilere karşı tutumlarında cinsiyetler arası farklılık bulunduğu da ortaya çıkmıştır.

Çakıroğlu (1998), bu çalışmada rekreasyon; beden eğitimi dersi ve diğer dersler açısından okullarda ders dışı faaliyetlerin durumu eğitsel kollar ve fonksiyonları üzerinde çalışmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırma bulguları boş zamanları değerlendirme yönünde yas grupları arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Öğrencilerin yaşları büyüdükçe aktif faaliyetlere yöneldikleri ancak bu faaliyetlerin negatif eğilimli rekreatif faaliyetler olduğu belirlenmiştir. Eğitici kolların amaçlanan faaliyetlerde yetersiz kaldığı bu durumda, fiziki imkan, malzeme yetersizliği gibi birçok faktörün etkisinin olduğu belirtilmektedir.

Kartal (1999), bu çalışmada değişik yas gruplarındaki ergenlerin kimlik gelişimi sırasında okula- is yaşantısına ve boş zamanlarını değerlendirmeye ilişkin görüşlerindeki farklılıkları araştırmıştır. Toplam 160 lise son sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Groningen Kimlik Gelişimi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul-is yaşantısı boş zamanları değerlendirme alanında erkek ergenlerin kararlarında yasa bağlı farklılık olduğu, cinsiyet açısından da Ticaret Lisesine devam eden erkek ergenlerin daha fazla kararlılık yaşadığı belirlenmiştir. Yas ve cinsiyete bağlı bulgulara bakıldığında her iki değişkende de erkek ergenlerin karar puanı farklılıkları görülmüştür. Bu erkek ergenlerin, ergenliğin baslarında karar sürecini kız ergenlerden daha fazla yaşadıklarını göstermektedir.

Özçalıküşu (1999), yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zamanları değerlendirme ve spor alışkanlıklarını incelemiştir. 6., 7. ve 8. sınıfa devam eden 540 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin boş zaman değerlendirme etkinlikleri olarak okuma salonu, spor çalışmaları ve televizyonu belirttikleri, öğrencilerin yarısının okuldaki faaliyetlere katılabildiklerini düşündükleri, öğrencilerin katılmak istedikleri faaliyetler arasında futbol çalışmalarının ilk sırada yer aldığı, ailenin ekonomik düzeyinin öğrencinin katıldıkları faaliyetleri tercih nedenlerini çok belirgin şekilde etkilemediği bulguları saptanmıştır. Ayrıca öğrenciler okuldaki

imkânlardan yararlanmak istediklerini ancak araç- gereç ve malzeme yetersizliğinden yararlanamadıklarını belirtmişlerdir.

Saygın (1999), bu araştırmada Halk Eğitimi Merkezlerinde boş zaman değerlendirme üzerinde çalışmıştır. Araştırma toplam 231 kursiyer üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen iki farklı anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Halk Eğitimi kurslarına boş zamanlarını değerlendirmek için katılan kursiyerlerin genellikle Halk Eğitimi açısından hedeflenen kitle olmadığı, kursiyerlerin boş zaman değerlendirme olanakları açısından yoksun durumda oldukları ve genellikle boş zamanlarını ev isi yaparak, el isi yaparak, televizyon izleyerek, radyo dinleyerek, arkadaş ve aile toplantılarına katılarak değerlendirdikleri, kursiyerlerin Halk Eğitimi merkezlerinde boş zamanlarını yeterince değerlendiremedikleri, kursiyerlerin devam ettikleri Halk Eğitimi kursları ile uygulanmasını istedikleri Halk Eğitimi kursları ve etkinlikleri arasında farklılık bulunduğu, kursiyerlerin beklentilerinin sosyal kültürel kurslar ve etkinlikler yönünde olduğu saptanmıştır.

Aydın (2000), Niğde İli ilköğretim ve liselerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı egzersiz faaliyetlerini incelemiştir. Toplam 56 Beden Eğitimi Öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Ders dışı egzersiz faaliyetlerini yürüten öğretmenlerin faaliyetleri yürütme yeterliliğine sahip oldukları ancak çalışmanın yapılacağı ortamın yetersizliği, materyal eksikliği nedenleri ile faaliyetler amacına uygun gerçekleştirilememektedir. Ayrıca ekonomik faktörlerin egzersiz çalışmalarına katılımı etkilediği belirlenmiştir.

Uysal (2001), ilköğretimdeki öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları etkinliklerin neler olduğu ve sözlü kültür ile çocuk oyunları ve spor ile ilgili uygulamaların halk bilimsel açıdan değerlendirilmesi üzerinde çalışmıştır. 6, 7 ve 8. sınıfta okuyan toplam 438 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sözlü kültür ürünleri ile çocuk oyunlarının yaşanılan çevrenin sosyo- ekonomik düzeyine göre değiştiği görülmektedir.

Broh (2002), lise başarısına, müfredat dışı etkinliklere katılımın etkisini test etmek amacıyla 1988 yılının uzun süreli Ulusal Eğitim Çalışmasından alınan verileri analiz etmektedir. Araştırma sonucuna göre, bazı aktivitelere katılım başarıyı düşürürken, bazı aktivitelere katılım başarıyı artırmaktadır. Okullar arası spor aktivitelerine katılım öğrencilerin; öğrenciler, anne- babalar ve okul, arasındaki gelişimini ve sosyalleşmesini destekler ve bu kazanımlar katılımın başarıdaki olumlu etkisini açıklamaktadır.

Yeniçeri, Coşkun & Özcan (2002), Muğla il merkezindeki memurların boş zaman değerlendirmeleri ile ilgili çalışmada ev içinde TV izleme (% 34.8), müzik dinleme (% 20.1), kitap okuma (% 15.2), el işi yapma (% 10.7), çiçek yetiştirme (% 8.9) ve spor yapma (% 5.4) etkinliklerinin, ev dışı boş zamanlarda ise ilk tercihlerin % 37.3 ile geziler, % 25.4 ile spor ve % 15.9 ile sosyal-kültürel faaliyetlere katılımın oluşturduğunu saptamışlardır

Yılmaz (2002), bu çalışmada Kütahya ili orta öğretim kurumlarındaki öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerinin dağılımı ve değerlendirilmesi araştırılmıştır. Toplam 4567 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirdiklerine inandıkları, boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin ekonomik durumları ile doğru orantılı olduğu, okullarda katılan boş zaman etkinliklerinin yanında sporun geldiği, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun günün 3 ile 5 saatini okul dışında boş zaman faaliyeti olarak, ya oyun oynayarak ya da gezerek geçirmekte oldukları belirlenmiştir. Aile bireylerinin ekonomik nedenlerden kaynaklı sosyal etkinliklere katılmadıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin, aileleri ve öğretmenleri tarafından sosyal etkinliklere katılmaları yönünde desteklendikleri saptanmıştır.

Bayraktar (2003), Ağrı, Erzincan ve Erzurum illerinde Beden Eğitimi ve Spor alanında eğitim alan üniversite öğrencilerinin boş zaman anlayış ve alışkanlıklarını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini, 2000-2001 öğretim yılında Atatürk Üniversitesine bağlı fakülte ve yüksekokullarda okuyan 486 Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencisinden oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 46 sorulu bir anket kullanılmıştır. Bu araştırma sonucunda Ağrı ve Erzincan da okuyan öğrenciler Erzurum da okuyan öğrencilerin boş zaman anlayışlarının farklı olduğu,

cinsiyet farklılığının boş zaman anlayış ve alışkanlıklarında etkili olduğu, ailenin ikamet yerinin boş zaman anlayışı üzerinde etkili olduğu, ailenin ekonomik yapısının boş zaman tercihi üzerinde etkili olduğu, ailenin ikamet yerinin boş zaman tercihlerini etkilemediği bulguları elde edilmiştir ve babanın eğitim düzeyinin boş zaman anlayış ve alışkanlıkları üzerinde etkili olduğu bulguları saptanmıştır.

Fletcher, Nickerson & Wright (2003), orta çocukluk dönemindeki planlanmış boş zaman aktiviteleri konulu çalışmalarında çocukların planlanmış boş zaman aktiviteleriyle, planlanmamış boş zaman aktivitelerine katılımlarına yönelik yapmış oldukları araştırma bulgularına göre, planlı aktivitelere katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere oranla daha fazla psikolojik gelişme ve akademik başarı gösterdikleri belirtilmektedir.

Kaya (2003), yaptığı çalışmada Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Yetiştirme Yurtlarında kalan gençlerin, boş zaman etkinliklerine eğilimleri ve etkinliklerin sosyalleşmeye etkisini araştırmıştır. Araştırmada çalışma evrenini, Türkiye genelindeki Yetiştirme Yurtlarında kalan 13- 18 yaş kız ve erkek öğrencilerden, örneklem ise, bölgelerdeki illerden rastgele tabakalı yöntemle seçilmiş 257 kız ve 563 erkek öğrenci olmak üzere toplam 820 gençten oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak üç bölüm ve 54 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler “ Varyans Analizi” ile değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularında; korunmaya muhtaç kalarak, yetiştirme yurtlarında toplumsal koruma kapsamına alınan gençlerin boş zaman etkinliklerine eğiliminin yoğun olduğu, ilgilerinin yoğun olmasına rağmen, boş zaman etkinliklerine katılım düzeyinde düşüklük olduğu saptanmıştır. Ayrıca çocukların boş zaman etkinliklerine, çoğunlukla yurt tesislerinde katıldıkları, etkinliklere katılmanın diğer insanlarla iletişim kurmayı, kaynaşmayı ve arkadaş edinmeye yardımcı olduğu, sorumluluk duygusunu arttırdığı, kendisine olan güvenin arttığı ve fiziksel rahatlama sağladığı da belirlenmiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılmalarının, özellikle kızların sıkıntılarından kurtulmalarına yardımcı olduğu, erkek çocukların daha çok spor etkinliklerine katılımı tercih ederlerken, kızların daha çok pasif aktivitelere katılımı tercih ettikleri belirlenmiştir. Boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılanların, katılmayanlara oranla sosyalleşme değerleri yüksek çıkmıştır. Boş zamanları değerlendirme etkinliklerine düzenli katılan yetiştirme yurtlarında toplumsal koruma ve

bakım altındaki gençlerin sosyalleşme süreçlerini olumlu yönde etkilediği ve katılmayanlara oranla daha çok sosyal kişilik davranışları sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Mahoney, Cairns & Farmer (2003), “ Müfredat-Dışı Aktivitelere Katılım Yoluyla Kişisel Yeterliğin ve Eğitimsel Başarının İlerletilmesi ”ne yönelik yaptığı çalışmada, uzun vadeli eğitimsel başarı sürecinde ergenlerin, okul-dışı aktivitelere aktif katılımcı olarak sürekli ve tutarlı katılımları incelenmiştir. Temel ilgi iki soru üzerindedir:

- a. Müfredat dışı aktivite katılımı tutarlılığı ile 20 yaşındaki eğitimsel statü arasında bir ilişki var mıdır?
- b. Orta ergenlik süresince kişilerarası yeterlikteki önemli ilerlemenin geç ergenlikteki eğitimsel hedefler arasındaki ilişki önemli midir?

Katılımcılar, 695 erkek ve kızdaki oluşmuştur. Katılımcılarla, lise sonunda ve 20 yaşına geldiklerinde tekrar düzenli görüşmeler yapılmıştır. Temel bulgu, ergenlik boyunca müfredat dışı aktivite katılımının tutarlılığının, genç yetişkinlikteki eğitimsel statüyle olumlu bir ilişkisi olduğudur. Bu durum, araştırmanın başında yüksek ve düşük kişilerarası yeterliğe sahip olan erkek ve kızlar için geçerlidir. Tutarlı müfredat dışı aktivite katılımı ile kişilerarası yeterliğin gelişiminde anlamlı bir karşılıklı ilişki vardır. Tutarlı aktivite katılımı ayrıca geç ergenlikte yüksek eğitim hedefleriyle bağlantılıdır. Bu nedenle, müfredat dışı aktivite katılımı, kişilerarası beceriler geliştirme ve gelecekle ilgili olumlu planlar oluşturma fırsatları sunabilmektedir.

Murakami (2003), çocuk kültüründe boş zaman olgusunu belirleyen toplumsal değerleri Türk kültürü ve Japon kültürü arasında karşılaştırma yaparak incelemiştir. Veri toplama aracı olarak gözlem, görüşme ve araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Türkiye’de 9- 16 yaş arasındaki çocuklardan 466, Japonya da 9- 15 yaş arasındaki çocuklardan 822 kişi örnekleme oluşturmuştur. Japon anne babalara oranla Türk anne babaların çocuklarını boş zaman etkinliklerine daha çok yönlendirmede buldukları, Türkiye’de Japonlara oranla öğretmenlerin önerilerine daha çok önem verildiği, Japon çocukların daha çok arkadaşlarından etkilendikleri, Türk çocuklarının boş zamanlarda yapmak istedikleri şeyler olduğu halde yapamamalarını diğer seçeneğinin işaretleyerek ders yoğunluğunun fazla olmasını sebep olarak gösterdikleri

bulguları edinilmiştir. Ayrıca anne- babanın eğitim düzeyi ile yönlendirilen çocukların oranı ve anne- babanın sosyo ekonomik düzeyi ile çocuğun yönlendirildiği etkinlikler arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Terzioğlu & Yazıcı (2003), üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları ile ilgili Atatürk Üniversitesi'nde 1000 gönüllü ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin çok fazla boş zamanlarının olduğu, ancak bunu çok etkin değerlendiremedikleri; bütün öğrencilerin boş zaman ve sporu bedensel ve zihinsel gelişim aracı olarak görme düşüncesinde birleştiği belirlenmiştir. Boş zamanların bedensel faaliyetlere ayrılma oranı, bütün bölümlerde çok düşük seviyelerdedir. Boş zamanların değerlendirilmesi üzerine cinsiyet, medeni durum, gelir düzeyi, eğitim gördükleri alan (sosyal, fen veya sağlık bilimleri) etkili olarak bulunmuştur.

Kırkpınar (2004), Muğla İlinde okuyan lise son sınıftaki öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerini incelemiştir. Toplam 300 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendiremedikleri, etkinliklere katılım biçimlerinin daha çok pasif olduğu, televizyon izleyerek, dinlenerek boş zamanlarını değerlendirdikleri, boş zamanlarını değerlendirmede zorluk çekmedikleri, boş zamanın değerlendirilmesine yönelik bilgileri okuldan ve aileden aldıkları, gelir düzeylerinin orta olması ile diğer faaliyetlere katılmadıkları, aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine katılımlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Gilman, Meyers & Perez (2004), bu makalede ergenlerin müfredat dışı aktivitelere katılımıyla ilgili araştırmaları ve katılımın akademik, kişisel ve sosyal değişimlere olan etkilerini incelemesinin yanı sıra; olumsuz gelişimle ilgili risk altında olabilecek gençler için potansiyel önleyici etkilerini de gözden geçirmektedir. Sonuç olarak gelecekteki araştırmalar için öneriler ve okul bazında önleyici müdahaleler sunulmaktadır. Artan bir sayıda çocuk ve genç anti sosyal davranış içinde bulunmaktadır. Bu davranışların bozucu etkisi yalnızca bu gençler için öğretmen ve arkadaşları reddetme, okul başarısızlığı ve okulu bırakma, çocuk suçları, madde ve alkol bağımlılığı gibi olumsuz sonuçlar doğurmaz, aynı zamanda tüm öğrenciler için okullaşma surecini de tehdit eder. Bu problemlerin üstesinden gelmek için önleyici tedbirlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Müfredat dışı aktiviteler sosyal davranışları, bireysel gelişimi, akademik performansı destekleyerek bu açıdan önemli bir strateji sunmaktadır. Bu makalede okul psikologlarının gencin sosyal çevresini göz önünde bulundurarak gençlerle birlikte onların tercih ettikleri aktiviteyi keşfetmelerine yardımcı olması ve onları bu aktivitelere yönlendirilmesinin önemli olduğu, öğrencileri müfredat dışı aktivitelere katılımın faydalarına değinerek kendi okullarında bu faydaların anlaşılması adına çalışmalar yapması gerektiği de vurgulanmaktadır

Bartko (2005), Okul Dışı Zaman Programlarıyla Meşguliyeti ABC'si adlı çalışmasında ebeveynlerin, çocukların, ergenlerin ve gençlerin okul dışı zamanlarını nasıl harcayacakları konusundaki kararlarının, onların şimdiki ve gelecekteki mutlulukları açısından kritik bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Okul dışındaki zamanların geçirilmesi amacıyla, okul sonrasında uygulanabilecek programlar üzerine araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmada da sağlıklı gelişimi desteklemeyi sağlayan, okul dışı zaman programlarının, kritik özelliklerine odaklanılmıştır. Okul dışı zaman programıyla, çocukların mevcut ilgilerini ve yeteneklerini, güçlendirici ve destekleyici bir çevrede, hem bilişsel hem duygusal meşguliyet ile yönlendirilerek, ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çocuk ve gençleri bu programlara çekebilmek ve katılımlarının devamını sağlayabilmek için nasıl çalışmalıyız sorusuna yanıt aramıştır. Elde edilen sonuçlardan bazıları şöyledir; Gençlere ve ailelere sosyal yardımda bulunmak, program, aktivite ortamı, uygulayıcıları hakkında bilgilendirme çalışmasının yapılması, ait olma duygusunun, sürekli katılım için kritik olduğu ve yakın arkadaşların varlığı katılımların devamlılığı için önemli olduğu bulunmuştur.

Morrissey, Werner- Wilson (2005), Okul Dışı Aktiviteler ve Olumlu Gençlik Gelişimi Arasındaki İlişki, Toplulukların ve Ailenin Etkilerine yönelik araştırma yapmışlardır. Bu çalışma ile yapılandırılmış okul- dışı aktivitelere katılım ve olumlu sosyal davranış arasındaki ilişki incelenmiştir. Sıkça çalışılan akademik başarıya odaklanmak yerine, yapılandırılmış aktivitelere katılımın olumlu sosyal davranış üzerindeki etkisine odaklanılmışlardır. Aile, toplum ve aktiviteler arasındaki ilişkilerin olumlu gençlik gelişimine etkileri bağlamında, araştırma yürütülmüştür. Bu çalışmada Amerika'nın orta batı eyaletlerinden birinde, 14 farklı yerde oturan 5- 12. sınıf öğrencilerinden oluşan amaçsal örneklem kullanılmıştır. Örneklem, yaşları 10 ile 18

arasında değişmekte olan birbirine yakın sayıdaki erkek (% 44) ve kız (% 56) olmak üzere toplam 304 gençten oluşmaktadır. Bu çalışma sonucunda ailenin, olumlu sosyal davranış üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Ayrıca her ne kadar aileler ergenlerin yaşamlarında pek çok yönden açıkça önemliyse de, burada yapılandırılmış aktivite katılımının olumlu sosyal davranış üzerinde en anlamlı etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.

Ağaoğlu, Tasmektepligil, Albay, Bayrak & Paktas (2006), bu çalışmada serbest zaman eğitimi ve önemini açıklamak amacıyla serbest zaman eğitimi konusuyla ilgili literatür taraması sonuçlarına yer verilmektedir. Boş zaman eğitiminin bireyler için önemi vurgulanarak, gerekliliği ve önemi sorgulanarak, eğitim sürecindeki yeri ve uygulamalardaki eğitimsel değeri hakkında bilgiler verilmektedir.

Çolakoğlu (2005), yaptıkları bu çalışmanın amacı üniversite öğretim elemanlarının boş zaman alışkanlıklarının belirlenmesi ve hangi tür etkinliklere katıldıklarını tespit etmektir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %30,8'i "26–30 yaş" gurubunda, %61,5'i "erkek", %36,5'i "Araştırma Görevlisi", %51,9'unun "günde 9 saat ve üstü çalıştığı", %40,4'ünün "günde 1–2 saat boş zamanı olduğu", %47,1' boş zaman etkinliklerine katılamama nedenini "yeterli boş zamanının olmayışı", %68,3'ünün ise gerekli ortam ve şartlar oluştuğu takdirde "sosyal ve kültürel etkinliklere katılabilecekleri" tespit edilmiştir. Sonuç olarak, öğretim elemanlarının çalışma saatlerinin fazla olduğu, boş zaman aktivitelerine fazla zaman ayıramadığı, ortam ve şartlar oluştuğu takdirde çeşitli faaliyetlere katılabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tunçkol & Çumraligil (2005), Selçuk Üniversitesinde akademik personelin rekreasyonel faaliyetleri ile ilgili çalışmalarını 500 kişi ile yürütmüşlerdir. Katılımcıların % 27.5'i rekreasyon faaliyetlerine katılmak için yeterli zamanlarının olmadığını, % 54'ü ise kısmen zamanları olduğunu; çalışmada çoğunluğu oluşturan genç akademisyenlerin (% 52.9) rekreasyon faaliyetleri için yeterli zamanları olmadığı tespit edilmiştir. Rekreasyonel faaliyetlere katılan akademisyenlerin % 60.3'ü bedensel faaliyetlerle uğraşırken, %7.4'ü resim, % 19.6'sı müzik, % 6.9'u bahçecilikle ilgilenmektedir. Sonuçta, akademik personelin büyük bir kısmının aktif bedensel faaliyetleri tercih ettikleri ve buna daha fazla zaman ayırmak istediklerini belirlemişlerdir.

Aydoğan & Gündoğdu (2006), Erciyes Üniversitesi'nin değişik birimlerinde çalışan 157 bayan öğretim elemanın boş zaman değerlendirmesi ile ilgili çalışmalarında bayan öğretim elemanlarının yeterince boş vakitlerinin olmadığını belirlemişlerdir. Bayan öğretim elemanları boş vakitlerinde de bilimsel çalışmalarını sürdürmekte; bilimsel kitap ve dergi okumayı tercih etmektedirler. Bunun yanında özel ve sosyal yaşamdaki rolleri gereği hemen hepsi boş vakitlerini evde evle ilgili işleri yaparak geçirmekte; boş zaman değerlendirmede çok çeşitlilik görülmemektedir. Farklı etkinliklerle ilgilenenler olmasına karşın, sonuçta çoğunlukla boş zamanlarını TV ve video izleme, gazete, kitap ve dergi okuma etkinliği ile doldurmaktadır.

Balcı & İlhan (2006), Türkiye'deki yedi coğrafi bölgeden seçilen yedi üniversiteden 1318 öğrenci ile yaptıkları çalışmada, üniversitelerin rekreasyon programlarına katılan öğrencilerin, %22.5'inin ilk sırada futbol ve ikinci sırada %9.5'inin fitness branşlarını seçtiklerini, daha sonraki sıralarda ise müzik dinleme (% 14.1), tavlama (% 11.6) ve bilgisayar kullanma (% 19.6) aktivitelerinin yer aldığını saptamışlardır. Genelde bayanların erkek öğrencilere göre aktif katılımlı etkinliklere daha az yöneldiği ve bu tip etkinliklere daha az zaman ayırdıkları saptanmıştır. Bayan öğrencilerin katıldığı etkinliklerde bölgesel farklılıklar olduğu; Akdeniz ve Ege Üniversitelerinde bayan öğrencilerin voleybol, tenis ve yüzme etkinliklerine, Atatürk ve Dicle Üniversitelerinde ise doğa yürüyüşlerine katıldıkları, İstanbul Üniversitesinde ise voleybol ve tiyatro etkinliklerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin yoğun olarak eğitim gördükleri üniversitelerin düzenlediği etkinliklere katıldıkları; üniversitelerdeki topluluk ve kulüplerin bu konuda etkin olduğu belirlenmiştir.

Yavaş & Karatas (2006), bu çalışmada yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını araştırmıştır. Toplam 1074 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket ve bilgi toplama formu kullanılmıştır. Araştırma bulguları; Yaş düzeyi arttıkça boş zaman değerlendirme etkinliklerine ayrılan zamanın azaldığı, öğrencilerin boş zaman etkinliği seçiminde arkadaşlarından etkilendikleri, öğrencilerin boş zamanın değerlendirilememesinde derslerin yoğunluğunu en önemli sebep olarak gösterdikleri saptanmıştır. Ayrıca öğrenciler boş zaman değerlendirme etkinliklerinin derslerine olumlu katkı sağladığı ve güven duygularını arttırdığını belirtmişlerdir.

Gökalp (2007), bu çalışmada gençliğin boş zamanlarını değerlendirmesinde spor faaliyetlerinin yeri ve önemini incelemiştir. 15- 25 yaşlarında bulunan 1533 genç araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda gençlerin yaşamakta oldukları şehir olan Tunceli'deki boş zaman etkinliklerini yetersiz buldukları, gençlerin boş zamanlarında TV izleme alışkanlıklarının spor yapma alışkanlıklarından daha yüksek olduğu, gençlerin boş zamanlarını daha çok TV izleyerek değerlendirdikleri görülmüştür. Ayrıca gençler sporun kendileri üzerinde birleştirici bir rolü olduğunu düşünmektedirler.

Kır (2007), boş zamanın, bireyin kişiliğinin gelişmesinde, toplumsal refah ve kalkınmanın sağlanmasındaki rolüne dikkat çekerek, üniversite öğrencilerinin pasif boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının, ülke refahının artmasına katkı sağlamaktan uzak olduğunu, bunun yanında gençlerin kimlik gelişimlerini de olumsuz etkileyebileceğini bildirmiştir. Araştırmacı çalışmasında, yükseköğretim öğrencilerinin % 44.4'ünün boş zamanlarında ders dışı kitap, dergi, gazete okuduğunu, % 11.5'inin dinlendiğini, % 10.3'ünün ise televizyon seyrettiğini saptamıştır. Boş zamanlarda spor yapma, kantinde arkadaşlarıyla sohbet etme, müzikle uğraşma, karşı cinsten bir arkadaşla gezme, kahveye gitme gibi faaliyetlerin öğrencilere fazla cazip gelmediğini saptamıştır.

Tel (2007), öğretim üyelerinin boş zaman değerlendirmesinde okuma etkinliği ile ilgili yaptığı çalışmada öğretim üyelerinin bu etkinliğe katılımının % 99.1 olduğunu; bayanların erkek öğretim üyelerine göre ve evli öğretim üyelerinin de bekârlara göre daha yüksek oranlarda okuduğunu saptamıştır.

Fernandes & diğerleri (2008), Brezilya'da ergenler üzerinde yürüttükleri çalışmalarında, katılımcıların çoğunun düzenli spor yaptığını, büyük bir kısmının boş zamanlarında bisiklet sürme ve yürüyüş etkinliklerini yaptıklarını belirlemişlerdir. Spora düzenli katılımın fiziksel aktivite ve davranışlarla pozitif ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır.

Yetiş (2008), kamu kuruluşu çalışanlarının boş zaman etkinlikleri ile ilgili çalışmasında, büyük çoğunluğun günde 3-4 saat boş zamanları olduğunu, boş zaman etkinliklerine genelde haftada bir kez katıldıklarını, kurumda bu amaca yönelik

tesislerin nicelik ve nitelik bakımından yetersiz olduğunu ve imkân tanındığında (tesis ve zaman açısından) daha çok boş zaman değerlendirme faaliyetlerine katılım isteği olduğunu belirlemiştir.

Tekin, Yıldız, Akyüz & Uğur (2008), Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan üniversite öğrencilerinin rekreasyon alışkanlıkları ve yurtların bu konuda sağladığı imkanların yeterliliği ile ilgili olarak Kurumda kalan 246'sı erkek 500 üniversite öğrencisi ile bir çalışma yürütmüşlerdir. Çalışma sonunda; erkek ve bayan öğrencilerin bu etkinliklere ayırabilecek boş zamanları olduğu belirlenmiş; katılımın akademik başarıyı arttırdığı, kredi ve yurtlarda istenilen etkinlikleri ve katılımı sağlamak için tesislerin yeterli olmadığı, personelin bu konuda yeterli düzeyde bilgisinin olmadığı ve ilgisiz kaldıkları belirlenmiştir. Bayan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımının yurtlarda kalmaya başladıktan sonra genellikle olumsuz etkilendiği ve katılımın azaldığı, tersine erkek öğrenciler de katılımının arttığı ortaya çıkmıştır.

Tel & Köksalan (2008), Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan beş üniversitede görev yapan öğretim üyelerinin spor yapma alışkanlıkları konusunda yaptıkları araştırmada, erkek öğretim üyelerinin yürüyüş ve futbolu tercih ettiğini, bayan öğretim üyelerinin ise tercihlerini yürüyüş, halk oyunları ve modern danslardan yana kullandıklarını belirlemiştir. Bayan öğretim üyelerinin erkeklerin tersine; basketbol, avcılık, vücut geliştirme, kayak, dağcılık, kürek ve binicilik gibi faaliyetlere katılmadıklarını saptamışlardır.

Schrag & Strattman (2009), yaptıkları çalışmada kent ve kırsal alandaki öğrencilerin müzik dinleme ve spor gruplarına katılımının yüksek olduğu belirlemiştir. Kırsal devlet okulu öğrencilerinin boş zamanlarında arkadaşlarıyla vakit geçirdikleri ve tv/film izledikleri; şehir merkezi devlet okulunda okuyanların ise daha çok alışveriş yaptıkları, video ve bilgisayar oyunu oynadıklarını saptamışlardır.

Lapa & Ardahan (2009), Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini, rekreasyon etkinliklere katılma katılmama nedenleri ve cinsiyetin bu nedenler üzerine etkisini tespit etmek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zamanlarını daha çok

yerleşke dışında geçirdikleri, yerleşke içinde ise genelde pasif katılımın söz konusu olduğu; ağırlıklı olarak yeme, içme, alışveriş gibi ihtiyaçların karşılandığı çarşı ve bölüm kantinleri gibi mekânlarda, kadınların erkeklere göre daha çok bölüm kantinlerinde, erkeklerin ise kadınlara göre daha çok açık-kapalı spor alanlarında vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Öğrenciler serbest zamanlarında daha çok pasif katılım gerektiren müzik dinlemek, sinema ve tiyatro gibi sosyal aktivitelerde bulunmak, kitap okumak gibi etkinlikleri tercih etmektedirler. Aktif ve pasif katılımın söz konusu olduğu tüm etkinliklere katılım gerekçeleri olarak; eğlenmek, arkadaşlarıyla birlikte olmak ve rahatlamak gibi nedenler ilk sırada yer almasına karşın, sağlıklı olmak ve egzersiz yapmak gibi nedenler en son sırada yer almaktadır. Etkinliklere katılamama nedenleri kadınlarda; ders yoğunluğu, etkinlik gün ve saatlerin uymaması, etkinlik saatlerinin dersleriyle çakışması, erkeklerde; etkinliklerin ilgi çekici olmaması, maddi yetersizlikler ve arkadaş çevresinin ilgisizliğidir.

Özer, Gelen & Öcal (2009), Hatay iline bağlı beş ilköğretim okulunda toplam 313 sekizinci sınıf öğrencisi ile bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışma boş zaman değerlendirme etkinliklerinin problem çözme becerilerine etkisini belirlemek ve bunun için boş zamanlarında okudukları kitap türleri, uğraştıkları spor dalları, üye oldukları spor, sosyal kulüpler ve okulda gerçekleştirilen kurs dışı etkinliklere katılma durumlarının problem çözme becerilerine etkisini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bulgulara göre öğrencilerin okudukları kitap türü, üye oldukları sosyal kulüp ve ilgilendikleri spor dalına göre problem çözme becerilerinin anlamlı bir şekilde farklılaşmama gösterdiği, bunun yanında okul dışı katıldıkları kurslar açısından problem çözme becerilerinin birbirinden anlamlı derecede farklılaştığı (Örneğin halk oyunları kurslarına katılan öğrencilerin problem çözme becerilerinin, diğerlerine göre daha yüksek çıktığı) tespit edilmiştir.

Özdağ, Yeniçeri, Fişekoğlu, Akçakoyun & Kürkcü (2009), devlet memurlarının boş zaman değerlendirmesi ile ilgili yaptığı çalışmalarında, boş zaman etkinliklerine katılmanın kişilerde sırasıyla sıkıntı azaltıcı, dinlendirici, eğlendirici, sağlık verici, eğitici, mutluluk verici etkileri olduğunu saptamışlardır. Deneklerin bir bölümünde de boş zaman değerlendirme eylemlerinin kişisel statü sağladığı belirlenmiştir.

Ağaoğlu (2011), Tokat ilindeki dersanelere devam eden 175 erkek ve 163 bayan, toplam 3888 üniversite öğrencisinin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ve üniversite okuma nedenlerinin bunlara etkisini tespit etmeye yönelik bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin üniversitede öğrenim görme nedeni olarak gelecekteki kariyer beklentileri % 55,9 ile ilk sırada yer aldığını, ayrıca öğrencilerin büyük ölçüde, serbest zaman aktivitesinden kendilerine kısa süreli enerji sağlamak için yararlandıklarını (% 54,7) tespit etmiştir.

Aslan & Cansever (2012), İzmir’de Milli Eğitim Bakanlığı’ na bağlı üç ilköğretim okulunun 7. Sınıf öğrencilerinden 371 ine anket uygulanarak yaptıkları bu çalışmada 13 yaş ergenlerinin boş zaman değerlendirme algıları, aktiviteleri, bununla ilgili duyguları, cinsiyet farklılığı bazında irdemişlerdir. Bulgulara göre ergenlerin üçte biri boş zamanı “bir şey yapılmayan, boş boş oturulan zaman” olarak nitelerken, erkeklerin yarısı boş zamanı bilgisayarda geçirmekte, kızlar test çözmekte; genellikle sosyal ve sportif aktivitelere son derece az katıldıkları tespit edilmiştir.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sürecinde kullanılan model açıklanmış olup, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanma süresi ve elde edilen verilerin analizi detaylı olarak açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma Kozan Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarında yaptığı etkinlikler ve bu etkinliklerin gelişimlerine etkisini belirlemeyi amaçladığından, betimsel tarama kullanılmıştır. Çünkü tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2006). Betimsel tarama modeli kendi içinde iki bölüme ayrılmaktadır. Bu bölümler; genel tarama ve örnek olay taramalarıdır. Genel tarama modeli; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2006).

3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Bu araştırmada, Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksek Okulu öğrencileri hedef kitle olarak ele alınmıştır. Başka bir deyişle bu araştırmanın evrenini Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulundan rastgele örnekleme ile seçilen öğrencileri oluşturmaktadır. Bu evren; rastgele örnekleme ile yüksekokuldaki Bankacılık ve Sigortacılık, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Yerel Yönetimler, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Tohumculuk, Bilgisayar Programcılığı bölümlerinden seçilen, 175'i bayan, 137'si erkek olmak üzere, toplam 312 öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırmanın amacında da belirtildiği üzere bu öğrencilerin boş zamanlarını yaptığı etkinlikler ve bu etkinliklerin gelişimlerine etkisi incelenmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Anket yöntemine dayalı olarak yapılmıştır. Bu araştırmada anket soruları, soruların açık ve anlaşılır olması bakımından, danışman öğretim üyesi, literatür çalışmaları, ve bu konuda çalışmış uzman görüşleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Hazırlanan anket soruları rastgele örnekleme ile seçilen öğrencilere iki bölüm şeklinde uygulanmıştır. İki bölümden oluşan anket soruları karşılığında üçlü likert tipi ölçek kullanılmıştır. İlk bölümde; öğrencilerin boş zamanlarında yaptığı etkinlikler ve bu etkinlikleri ne ölçüde yerine getirebildiklerini belirlemek için oluşturulmuştur. İlk grup anket soruları; 8 önermeden oluşmakta ve karşısında “hiç, ara sıra, her zaman” şeklinde yer alan üçlü likert ölçekleri bulunmaktadır. Bunlar boş zamanlarını hangi sıklıkta değerlendirdiğini belirten niteliktedir. İkinci bölümde; boş zamanlarında yapmış olduğu etkinliklerin gelişimine etkisini belirlemek için oluşturulmuştur. İkinci grup anket soruları; 10 önermeden oluşmakta ve karşısında “Katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum” şeklinde yer alan üçlü likert ölçeği bulunmaktadır. Bunlar boş zamanları değerlendirmenin gelişimine etkisini değerlendirmesini belirten niteliktedir. Anket soruları sınıf ortamlarında, farklı zamanlarda, Bankacılık ve Sigortacılık, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Yerel Yönetimler, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Tohumculuk, Bilgisayar Programcılığı bölümlerinden seçilen, 175’i bayan, 137’si erkek olmak üzere, toplam 312 öğrencilerine uygulanmıştır. Anketin soruları, Kozan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimlerinin saptanmasını belirleyici şekilde oluşturulmuştur. “Boş Zamanları Değerlendirme Anketi” ekte verilmiştir.

3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Araştırma sürecinde verilerin elde edilmesinde kullanılan veri toplama araçları Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi Birsen Dağlı tarafından uygulanmıştır. Anketin uygulaması; anket formlarının Bankacılık ve Sigortacılık, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Yerel Yönetimler, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Tohumculuk, Bilgisayar Programcılığı bölümlerindeki öğrencilere sınıf ortamlarında dağıtılıp, hemen geri toplanması şeklinde yapılmıştır. Bu durum, veri toplama sürecinde, araştırmanın sonucunu etkileyebilecek herhangi bir olumsuzluğun giderilmesi imkânını sağlamış ve uygulama sorunsuz bir şekilde yürütülmüştür.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 16.0 “Statistical Package for the Social Sciences” paket programı ile çözümlenmiştir. Mevcut verilerin frekans tablosu, güvenilirlik, korelasyon, frekans ve yüzdeler dağılımları kullanılmıştır.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik olarak hazırlanan "Boş Zamanları Değerlendirme Anketi'nin" uygulanması sonucunda ulaşılan veriler, araştırmanın yöntem kısmında anlatılan istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

4.1. GENÇLERİN BİREYSEL ÖZELLİKLERİ

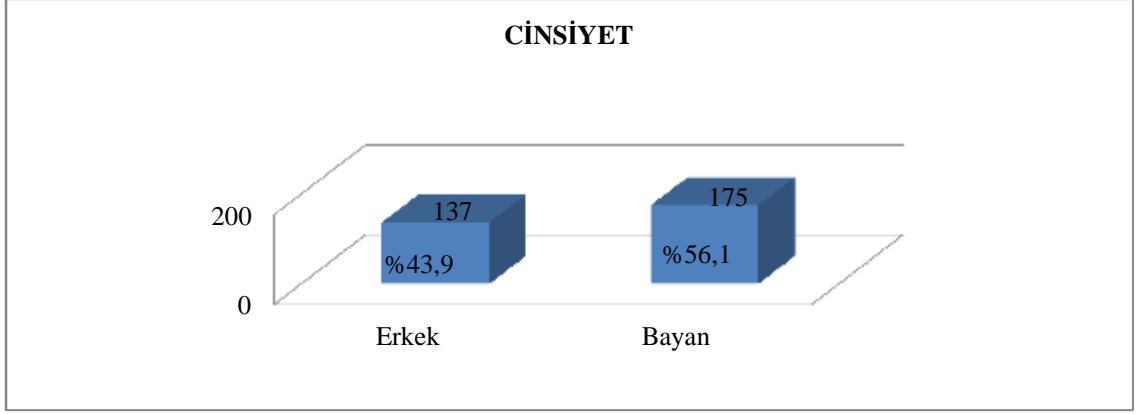
Bu bölümde Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulu'nda ankete katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş ve öğrenim gördüğü yüksekokul bilgilerine ilişkin bulgular, bilgi toplama anketinin birinci bölümündeki yanıtlardan elde edilerek düzenlenmiştir.

Tablo 4.1. Gençlerin Bireysel Özellikleri

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	137	43,9
	Bayan	175	56,1
Yaş	18-23 Yaş arası	297	95,2
	24 Yaş ve üzeri	15	4,8
Öğrenim gördükleri Fakülte/ Yüksekokul	Bankacılık ve Sigortacılık	70	22,4
	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	30	9,6
	Yerel Yönetimler	81	26
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	40	12,8
	Tohumculuk	41	13,1
	Bilgisayar Programcılığı	50	16

4.1.1. Cinsiyet

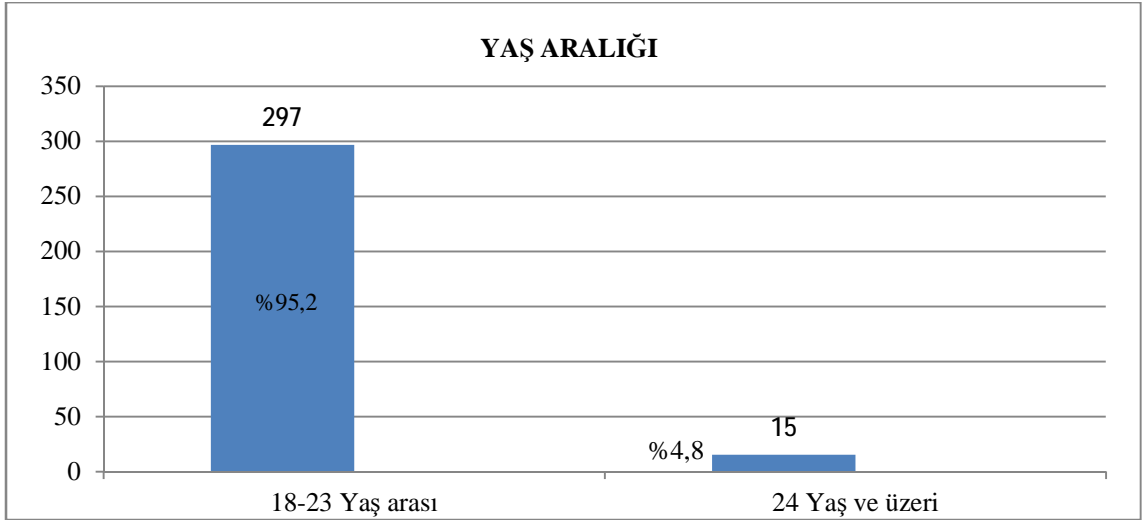
Cinsiyete bakıldığında, evreni oluşturan 312 öğrencinin %56,1'i bayan, %43,9'unun erkek olduğu görülmektedir. Kız öğrenci sayısı, erkek öğrencilerden daha fazladır. Bu dağılım, kızların, toplumun diğer alanlarında olduğunun aksine, etkinliklere katılmada erkek öğrencilerden daha etkin oldukları görülmektedir (Tablo 4.1; Şekil 4.1).

Şekil 4.1.Öğrencilerin cinsiyet dağılımı

4.1.2. Yaş

Araştırmanın grubunu oluşturan öğrencilerin bireysel özelliklerinden yaşa bakıldığında 18-23 yaş grubundaki gençler, ankete katılanların %95,2'sini, 24 ve üzeri yaş grubundaki gençler ise %4,8'ini oluşturmaktadır (Tablo 4.1; Şekil 4.2).

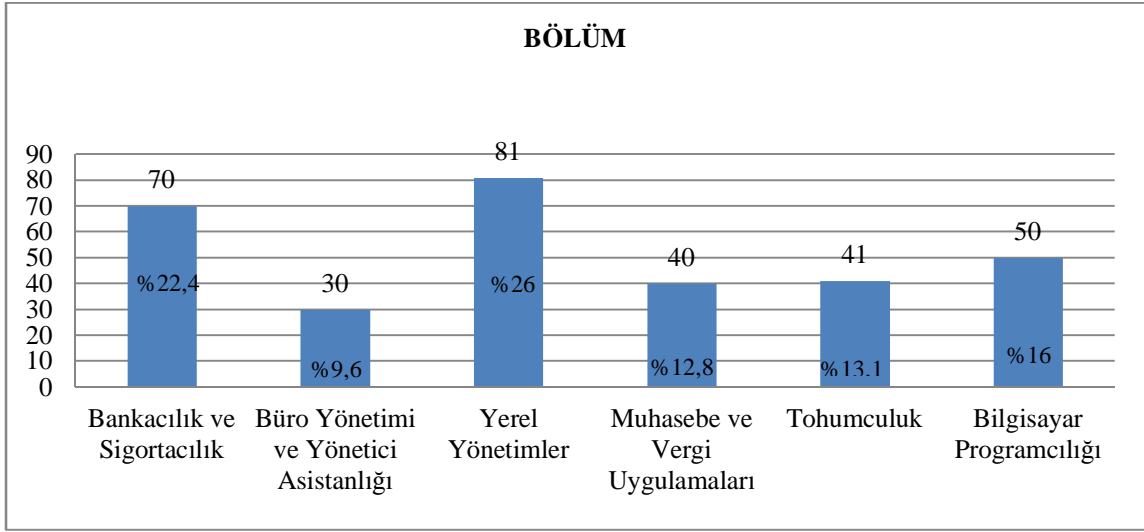

Şekil 4.2. Öğrencilerin yaş dağılımı

4.1.3. Öğrenim Gördükleri Bölüm

Araştırmanın grubunu oluşturan öğrencilerin % 22,4'ünün Bankacılık ve Sigortacılık Bölümünde, %9,6'sının Büro yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümünde, % 26'sının Yerel Yönetimler Bölümünde, % 12,8'inin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları

Bölümünde, %13,1'inin Tohumculuk Bölümünde ve %16'sının Bilgisayar Programcılığı Bölümünde öğrenim gördükleri görülmektedir (Tablo 4.1; Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımı

4.2.GENÇLERİN KATILDIKLARI BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİ

Yükseköğrenim gençliğinin zorunlu faaliyetleri dışında vakitlerini nasıl geçirdikleri, hangi etkinliklere katıldıklarının tespiti büyük önem taşımaktadır. Bu durum, genç nüfusun zihniyet dünyasını ele verebileceği gibi, yaşadıkları sorunlar, hayata bakış açıları, gelecek vizyonları konusunda da bir fikir verebilecektir. Katılan faaliyet türleri kişinin içinde bulunduğu sosyo/ekonomik ve kültürel koşullarla ilişkili olduğu kadar, bu koşulların ne tür bir zihniyet dünyasının oluşumuna olanak sağladığı gerçeğiyle de bizi yüzleştirmiş olacaktır. Tablo 4.2.'de yükseköğrenim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerine ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin her zaman yaptıkları etkinliklerin başında “Televizyon izlerim ya da müzik dinlerim” önermesi gelmektedir. Ara sıra da olsa yaptıkları etkinliklerin başında “Sinemaya veya tiyatroya giderim” önermesinin olduğu gözlenmektedir. Ayrıca “Kitap, gazete ve dergi okurum”, “Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum”, “Kalabalık ortamdaki etkinliklere gitmeye çalışıyorum” önermeleri de yadsınamayacak bir oranda oldukları gözlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin hiçbir zaman yapmayacakları etkinlik olarak “Resim, takı, marangozluk ve

dikiş vb. gibi el becerileri ile uğraşıyorum” önermesinin yanı sıra “İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gidiyorum” önermesini seçtikleri görülmektedir (Tablo 4.2)

Tablo 4.2. Öğrencilerin boş zamanı değerlendirme etkinlikleri

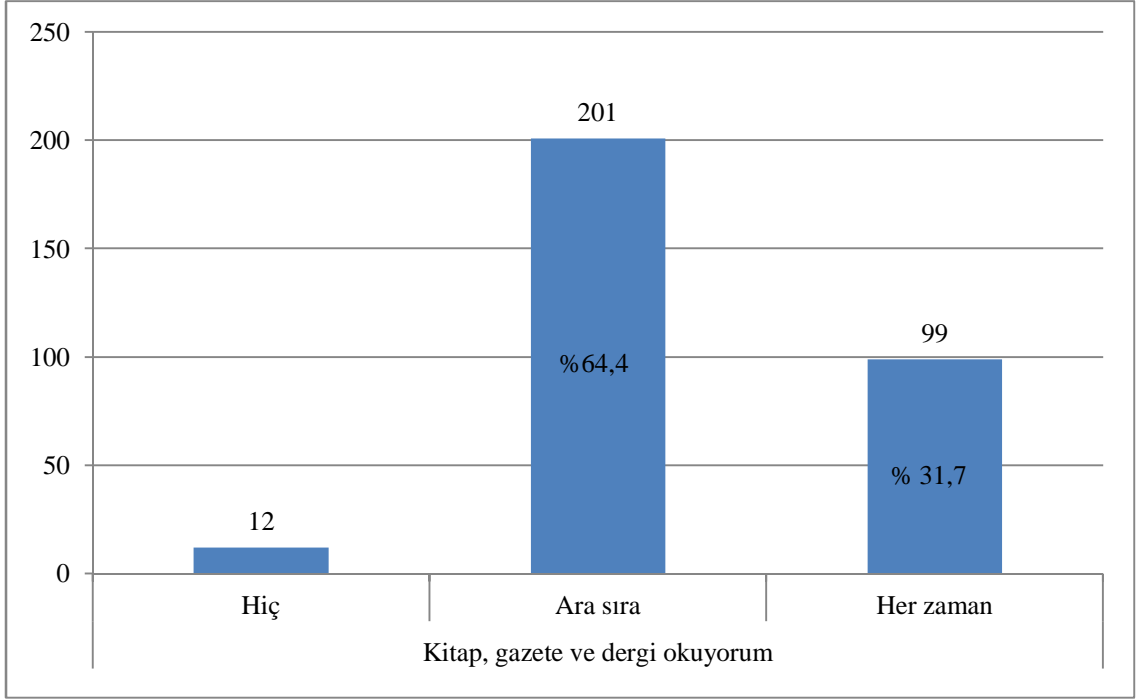
Etkinlikler	Hiç		Ara sıra		Her zaman	
	f	%	f	%	f	%
Kitap, gazete ve ya dergi okurum	12	3,8	201	64,4	99	31,7
Televizyon izlerim ya da müzik dinlerim	14	4,5	117	37,5	181	58
Sinemaya veya tiyatroya giderim	47	15,1	235	75,3	30	9,6
Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum	80	25,6	162	51,9	70	22,4
Resim, takı, marangozluk ve dikiş vb. gibi el becerileri ile uğraşıyorum	240	76,9	56	17,9	16	5,1
Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum	74	23,7	198	63,5	40	12,8
İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gidiyorum	153	49,0	130	41,7	29	9,3
Kalabalık ortamda ki etkinliklere gitmeye çalışıyorum	71	22,8	195	62,5	46	14,7

4.2.1. Kitap, Gazete ve Dergi

Öğrencilerin % 64,4’ü ara sıra % 34,7 si her zaman olmak gibi büyük bir oranı boş zamanını ders dışı kitap, dergi ve gazete okuyarak geçirmektedir. Kozan’da öğrenciye yönelik sosyal faaliyetlerin az olmasının öğrenciyi bu doğrultuda yönlendirmiş olabileceğini düşünmek mümkündür. Bu faaliyet, öğrencilerin çevresinde gelişen olaylar hakkında bilgi sahibi olup, düşünebilme, yorum yapabilme ve kendini ifade edebilme becerisini kazanabilmesine katkı sağlayabilmesi açısından dikkate değer bir faaliyettir (Tablo 4.3; Şekil 4.4).

Tablo 4.3. Kitap, gazete ve dergi okuyorum etkinliğine katılma durumu

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Kitap, gazete ve dergi okuyorum	Hiç	12	3,8
	Ara sıra	201	64,4
	Her zaman	99	31,7

Şekil 4.4. Kitap, gazete ve dergi okuyorum etkinliğine katılma durumu

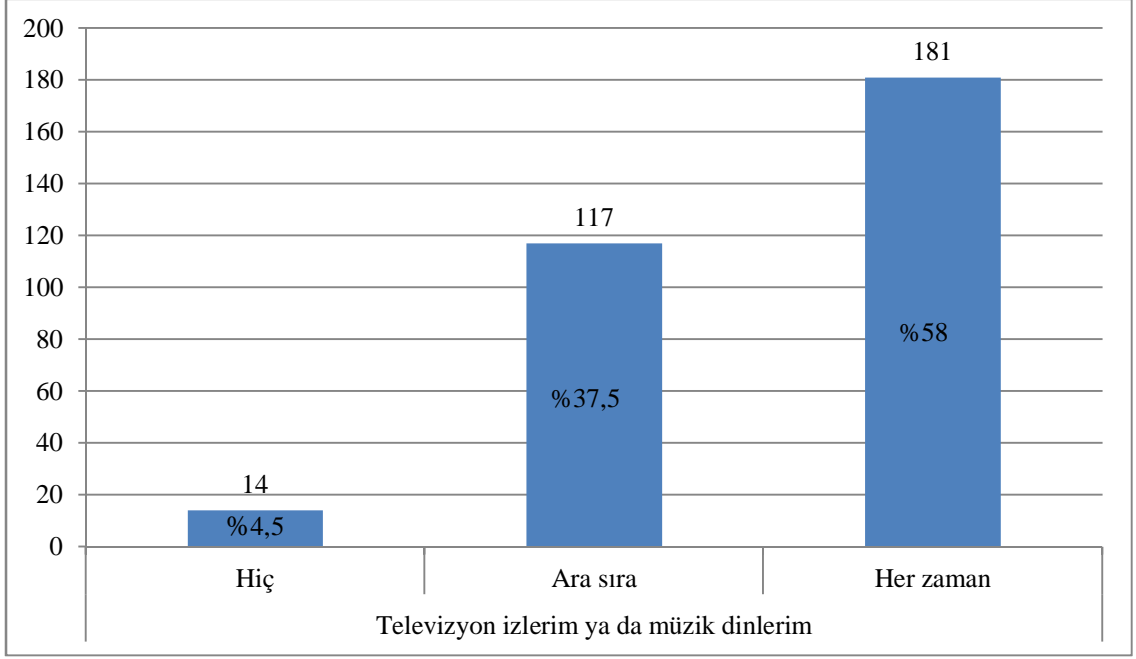
Ankette araştırılan özelliklere ilişkin korelasyon değerleri Ek-4’de verilmiştir. “Kitap, gazete ve dergi okuyorum” görüşü ile yaş arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Bu da yaş ilerledikçe kitap, gazete ve dergi okuma alışkanlığını etkilediğini göstermektedir.

4.2.2. TV İzleme ve Müzik Dinleme

Öğrencilerin % 58’i gibi büyük bir oranı boş zamanını televizyon izleyerek ya da müzik dinleyerek geçirmektedir. Kozan’da öğrenciye yönelik sosyal faaliyetlerin az olmasının öğrenciyi bu doğrultuda yönlendirmiş olabileceğini düşünmek mümkündür (Tablo 4.4; Şekil 4.5)

Tablo 4.4. Televizyon izleme ya da müzik dinleme etkinliğine katılma durumu

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Televizyon izlerim ya da müzik dinlerim	Hiç	14	4,5
	Ara sıra	117	37,5
	Her zaman	181	58

Şekil 4.5. Televizyon izleme ve müzik dinleme durumları

“Tv izlerim ya da müzik dinlerim” görüşüne cevap veren öğrencilerin okudukları bölümle arasında olumsuz bir ilişki bulunmaktadır. Bu anlamda öğrenim gördükleri bölümlerin “Tv izlerim ya da müzik dinlerim” görüşüyle ilişkili olmadığını gösteren korelasyon analizinde ortaya çıkmıştır (Ek-4).

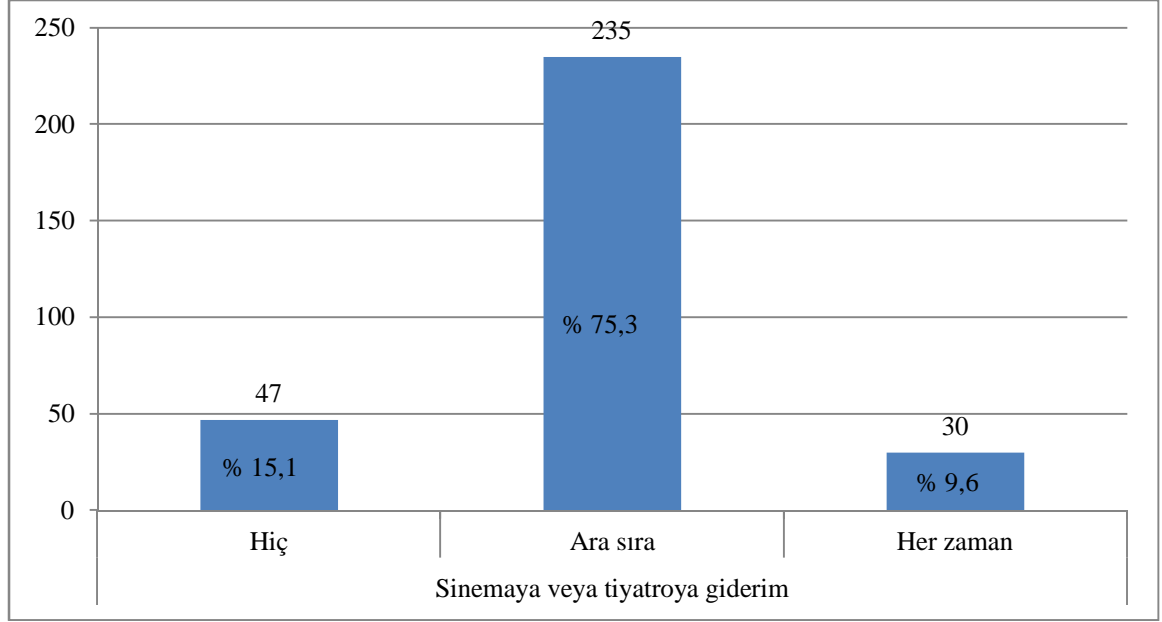
4.2.3. Sinema ve Tiyatro

Öğrencilerin %75,3’ünün ara sıra da olsa, sinemaya ve tiyatroya gittikleri gözlenmiştir.

Kozan’da öğrencilerin gidebileceği fazla sayıda sinema ve tiyatroya gittikleri, her zaman sinemaya giderim diyen öğrencilerin sayısını azaltsa da, sinemaya ve tiyatroya gitmeyenlerin sayısının her zaman gidenlerden daha fazla olmasını buna bağlamak doğru olmayacaktır. Ancak az sayıda sinema ve tiyatroya gidilmesi ara sırada olsa da gidenlere bir alternatif olması bakımından önem arz etmektedir (Tablo 4.5; Şekil 4.6)

Tablo 4.5. Sinema ve tiyatroya gitme durumları

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Sinemaya veya tiyatroya giderim	Hiç	47	15,1
	Ara sıra	235	75,3
	Her zaman	30	9,6

Şekil 4.6. Sinema ve tiyatroya gitme durumları

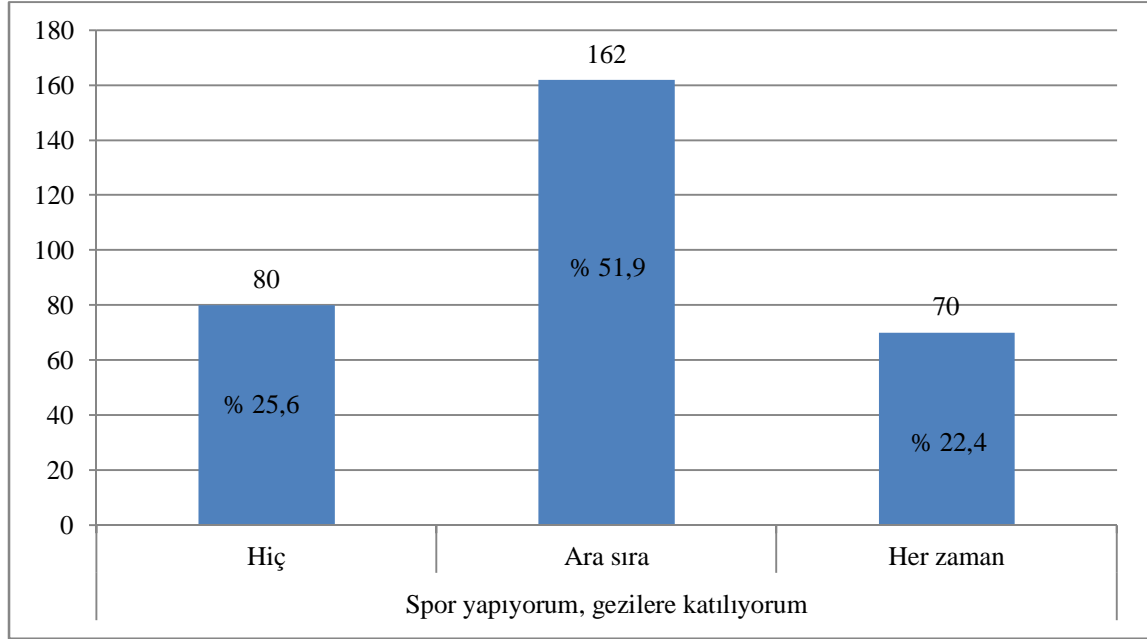
“Sinemaya ve tiyatroya giderim” diyenlerin, “Tv izleme müzik dinleme” katılımı arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Buradan da Kozan’da yeterli sayıda sinema ve tiyatroyanın olmayışından dolayı sinema ve tiyatro keyfini televizyon izleyerek ve müzik dinleyerek geçirdikleri konusunda desteklemektedir.

4.2.4. Spor ve Geziler

Öğrencilerin % 51,9’u ara sıra ve % 22,4’ünün her zaman olmak gibi büyük bir çoğunluğunun “Spor yapıyorum ve gezilere katılıyorum görüşüne yatkın oldukları gözlenmektedir. Bu faaliyet, öğrencilerin kötü alışkanlıklar ve kötü gruplara katılmalarının önüne geçebilmesi ve onlarda kültürel alışkanlıklar oluşmasına katkı sağlayabilmesi açısından dikkate değer bir faaliyettir (Tablo 4.6; Şekil 4.7).

Tablo 4.6. Spor yapma ve gezilere katılma durumları

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum	Hiç	80	25,6
	Ara sıra	162	51,9
	Her zaman	70	22,4

Şekil 4.7. Spor yapma ve gezilere katılma durumları

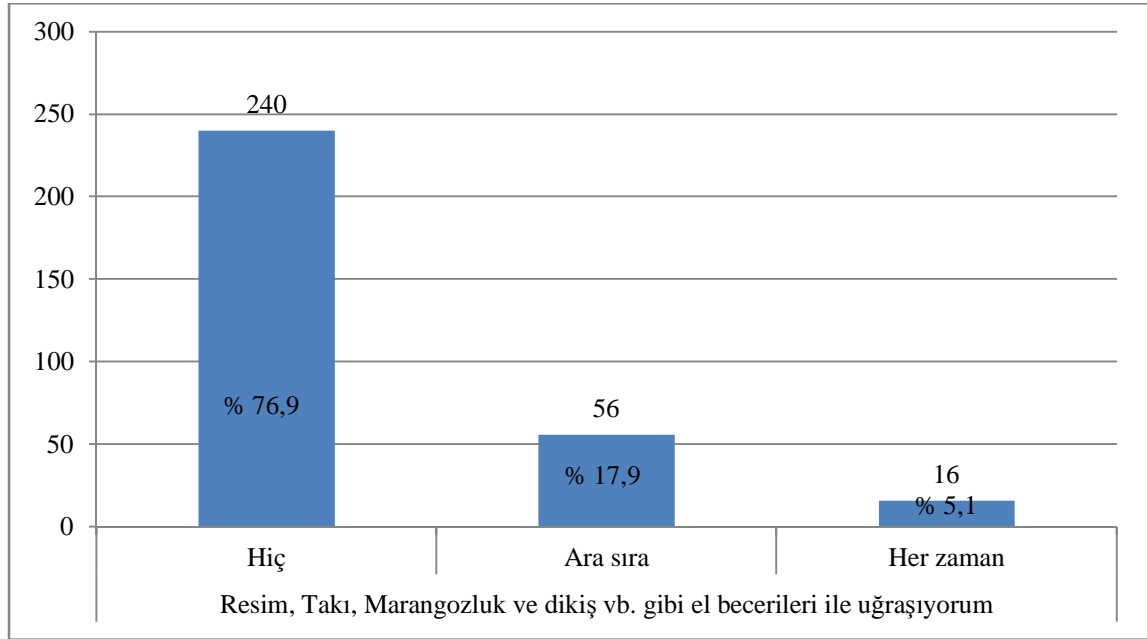
Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum önermesi ile cinsiyet arasında olumlu yönde güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Bu da cinsiyetin spor ve gezilerde etkili olduğunu göstermektedir.

4.2.5. El Becerileri (resim, takı, marangozluk)

Öğrencilerin %76,9'u resim, takı, marangozluk ve dikiş gibi vb. el becerileri ile uğraşıyorum etkinliğine öğrencilerin ilgi göstermedikleri gözlenmiştir (Tablo 4.7; Şekil 4.8)

Tablo 4.7. El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Resim, takı, marangozluk ve dikiş vb. gibi el becerileri ile uğraşıyorum	Hiç	240	76,9
	Ara sıra	56	17,9
	Her zaman	16	5,1

Şekil 4.8. El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma

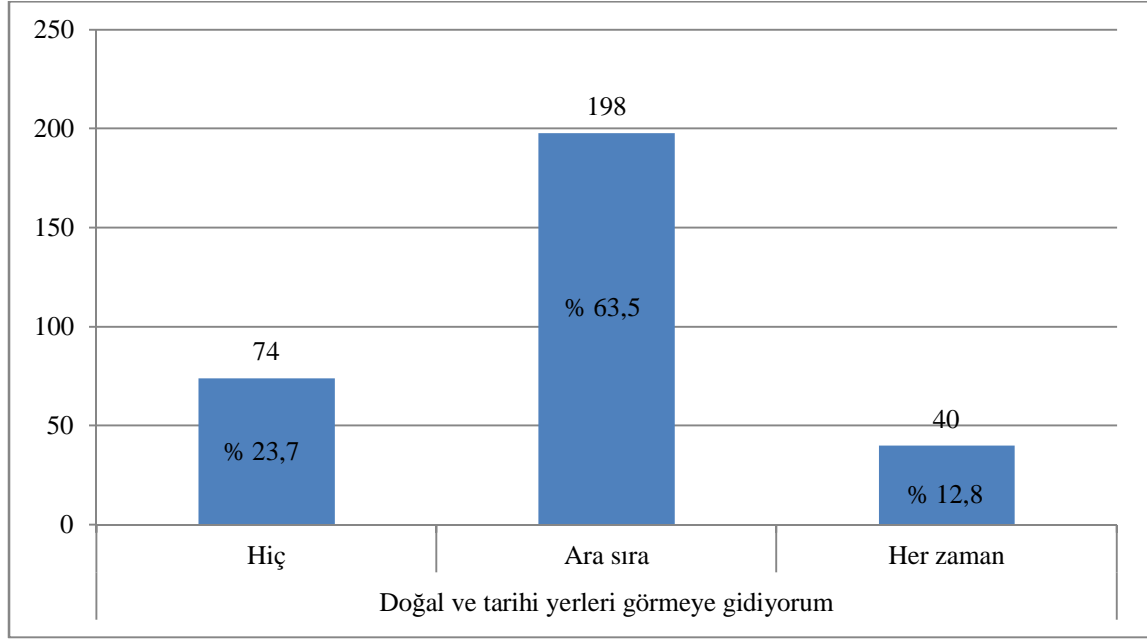
‘El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşıyorum’ ile ‘doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum’ etkinliği arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Buna göre; el becerilerinin yerine öğrencilerin, doğal ve tarihi yerleri görmeye gitmeyi tercih etmektedirler.

4.2.6. Doğal ve Tarihi Yerler

Öğrencilerin % 63,5 inin ara sıra, % 12,8’inin her zaman olmak üzere büyük çoğunluğunun doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum etkinliğine ilgi gösterdikleri gözlenmektedir. Bu duruma Kozan’ın tarihi yerler ve kalıntılar bakımından zengin olmasının katkısı hiç şüphesiz yadsınmaz (Tablo 4.8; Şekil 4.9).

Tablo 4.8. Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme	Hiç	74	23,7
	Ara sıra	198	63,5
	Her zaman	40	12,8

Şekil 4.9. Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme

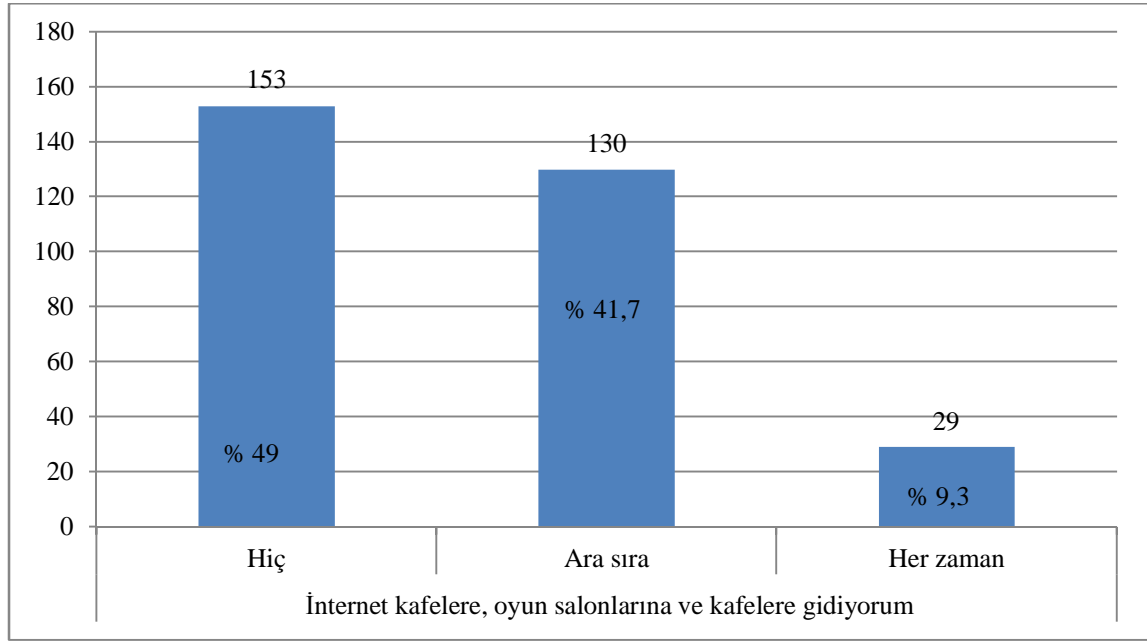
Doğal ve tarihi yerleri görmeye gitme ile cinsiyet arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Bu sonuç, cinsiyetin doğal ve tarihi yerleri görmeye gitmekle bağlantılı olduğunu belirtmektedir. Kitap, gazete ve dergi okuma ve spor yapma, gezilere katılma arasında da olumlu güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu açıdan okuduğu yerler hakkında merakını giderme ve gezerken aynı zamanda spor yapma amaçlarını da gerçekleştirmiş olurlar.

4.2.7. İnternet Kafeler, Oyun Salonları ve Kafeler

İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme durumuna ilişkin olarak, öğrencilerin % 49'unun hiç katılmadığı % 41,7'sinin ara sıra katıldıkları gözlemlenmiştir. Gelişen teknoloji çağında herkesin cep telefonları aracılığıyla ya da laptopları aracılığıyla internete girebiliyor olmaları, internet kafelere gitmemelerinin en büyük nedeni olarak gösterilebilir (Tablo 4.9. ve Şekil 4.10).

Tablo 4.9. İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme

Etkinlik ve Katılma Sıklığı		f	%
İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme	Hiç	153	49
	Ara sıra	130	41,7
	Her zaman	29	9,3

Şekil 4.10. İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme

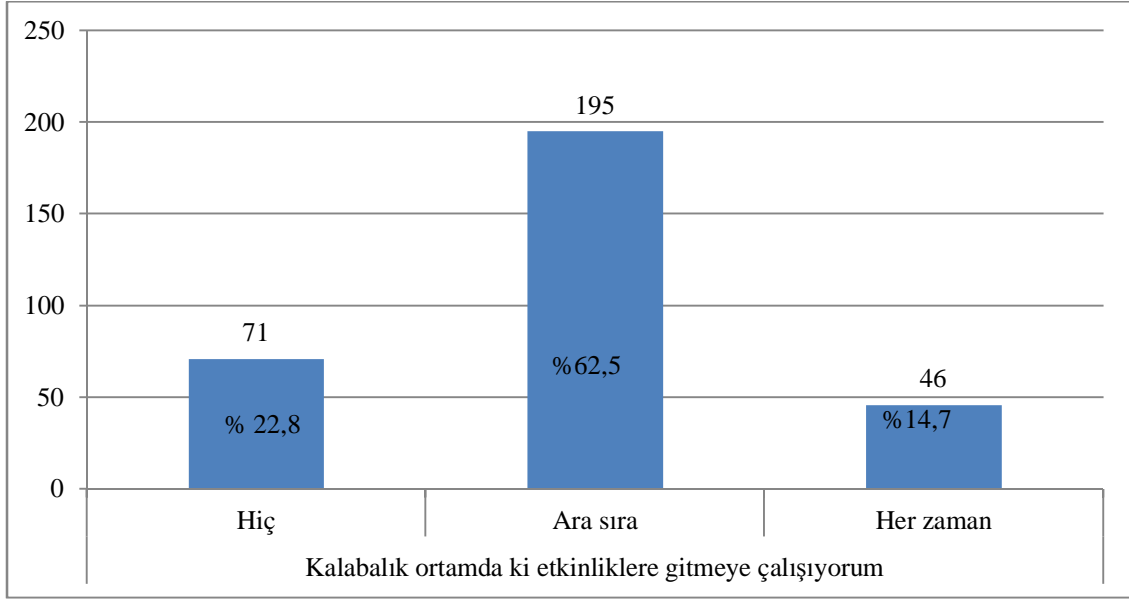
İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme etkinliği ile cinsiyet arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Bu sonuç, boş zamanlarda internet kafeler ve sosyal kafelerin etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca doğal ve tarihi yerlere gitme ile internet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gitme arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu da doğal ve tarihi yerlere ile internet kafeler, oyun salonlarına gitme ile bağlantılı olduğunu gösterir.

4.2.8. Kalabalık Ortamdaki Etkinliklere Katılma

“Kalabalık ortamdaki etkinliklere katılmaya çalışıyorum” diyenlerin % 62,5 ara sıra gittikleri ile çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 4.10; Şekil 4.11)

Tablo 4.10. Kalabalık ortamdaki etkinliklere katılma

Etkinlik ve Katılma Sıklığı	f	%	
Kalabalık ortamdaki etkinliklere gitmeye çalışıyorum	Hiç	71	22,8
	Ara sıra	195	62,5
	Her zaman	46	14,7

Şekil 4.11. Kalabalık ortamdaki etkinliklere katılma

Korelasyon değerlendirmelerine baktığımızda; “Kalabalık ortamdaki etkinliklere gitmeye çalışıyorum” görüşü ile “sinemaya tiyatroya giderim” görüşü, “spor yapıyorum, gezilere katılıyorum” görüşü, “doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum” görüşü arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4). Bu da bu tür faaliyetlerin toplu olarak yapıldığını doğrulamaktadır. Ayrıca “internet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gidiyorum” görüşü ile “kalabalık ortamdaki etkinliklere gitmeye çalışıyorum” görüşü arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRMENİN ETKİLERİ

Bu bölümde boş zamanlarını değerlendirmelerinin yükseköğrenim gençliği üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Tablo 4.11.’de yükseköğrenim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirmelerinin ne gibi katkılar sağladığına ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 4.11. Boş zamanı değerlendirme etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkılar

	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%
Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor.	32	10,3	65	20,8	215	68,9
Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor.	19	6,1	39	12,5	254	81,4
Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor.	31	9,9	59	18,9	222	71,2
Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor.	31	9,9	74	23,7	207	66,3
Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor.	20	6,4	80	25,6	212	67,9
Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor.	26	8,3	73	23,4	213	68,3
Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor.	24	7,7	54	17,3	234	75
Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor.	44	14,1	68	21,8	200	64,1
Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor.	65	20,8	87	27,9	160	51,3
Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım.	180	57,7	50	16	82	26,3

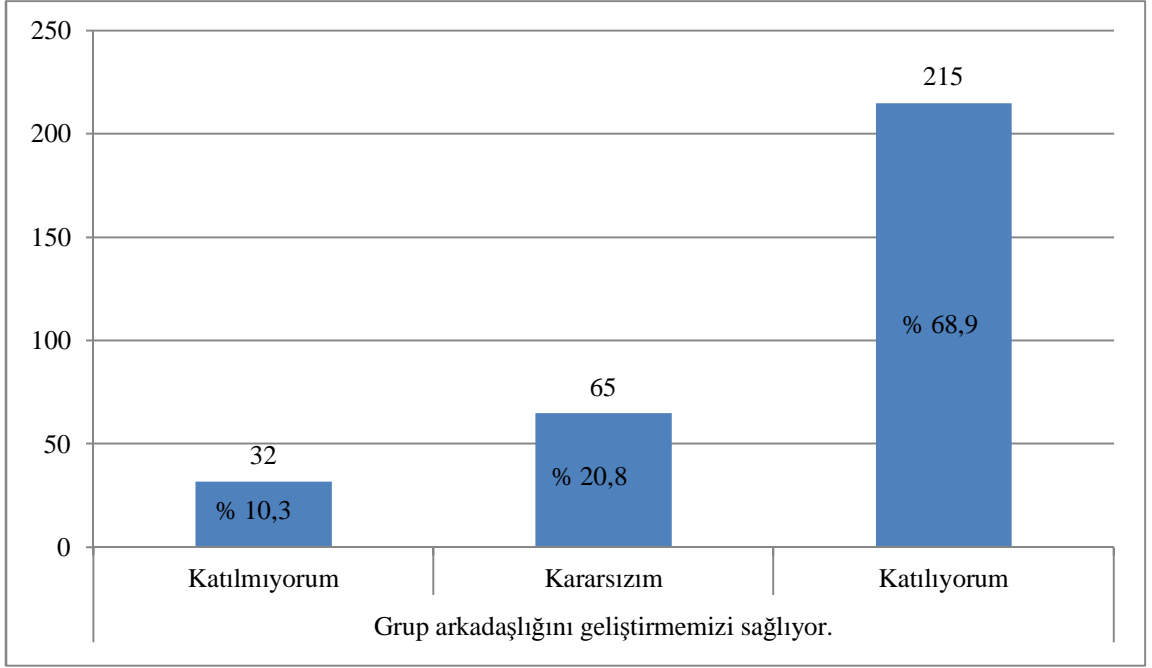
Öğrencilerin boş zamanı değerlendirmenin gelişimlerine sağladığı yararlar esas alındığında, öğrencilerin katılmadıkları tek konu, “Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için, bir uzmanın yardımına gereksinim duymadıklarıdır” görüşüdür. Bunun dışındaki diğer bütün görüşlerin olumlu katkılar sağladığı yönünde bir sonuç çıkmaktadır. Boş zaman etkinliklerini sağladığı katkıların başında %81,4 gibi yüksek bir oranla, “Yeni insanlar tanımamıza ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor” görüşü gözlenmektedir (Tablo 4.12).

4.3.1. Grup Arkadaşlığını Geliştirme

Boş zaman etkinliklerinin grup arkadaşlığını geliştirdiği görüşü, öğrencilerin % 68,9 gibi büyük bir oranını içerdiği gözlenmektedir (Tablo 4.12; Şekil 4.12).

Tablo 4.12. Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor.	Katılmıyorum	32	10,3
	Kararsızım	65	20,8
	Katılıyorum	215	68,9

Şekil 4.12. Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor

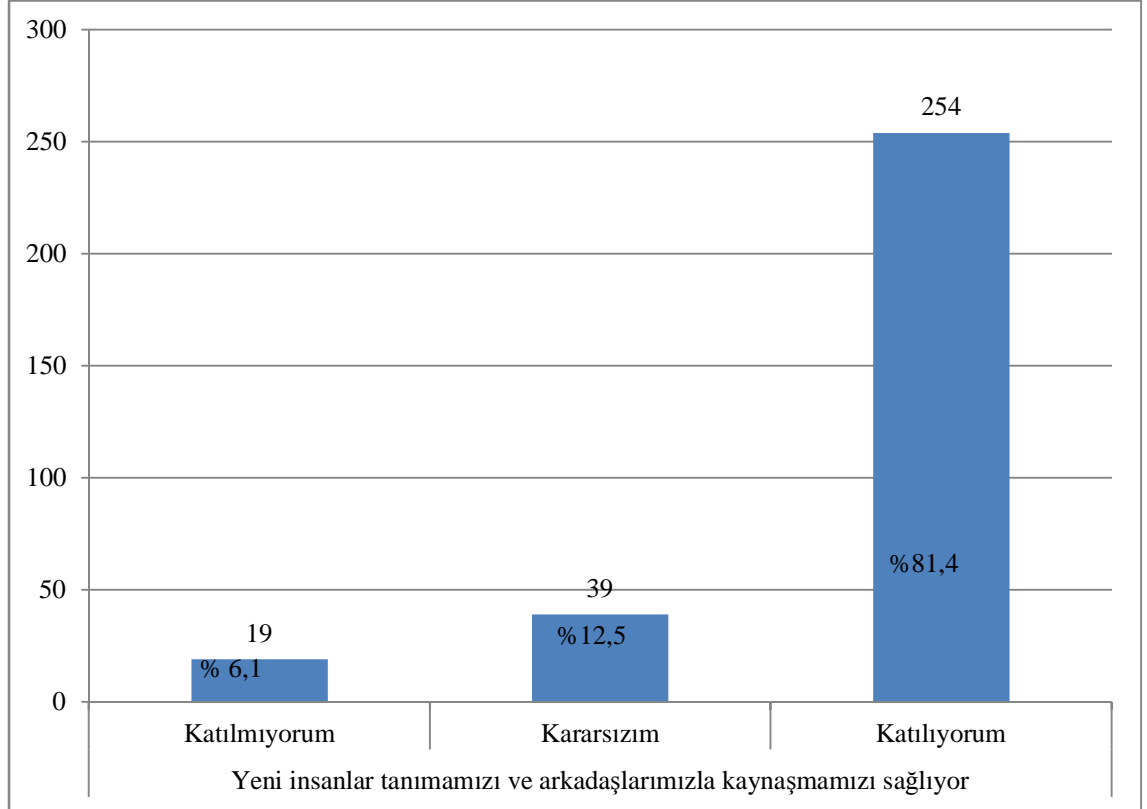
“Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor” görüşü ile “Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor” görüşü arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca “Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor” görüşü diğer görüşlerle arasında da olumlu yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Ancak “Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor” görüşü ile “Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım” görüşü arasında ise, ilişki bulunmadığı görülmektedir (Ek-4).

4.3.2. Yeni İnsanlar Tanıma ve Arkadaşlarla Kaynaşma

Öğrencilerin % 81,4 gibi büyük bir bölümünün boş zamanı değerlendirmenin “Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor” görüşüne katıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.13;Şekil 4.13).

Tablo 4.13. Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarla kaynaşma

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor	Katılmıyorum	19	6,1
	Kararsızım	39	12,5
	Katılıyorum	254	81,4

Şekil 4.13. Yeni insanlar tanıma ve arkadaşlarla kaynaşma

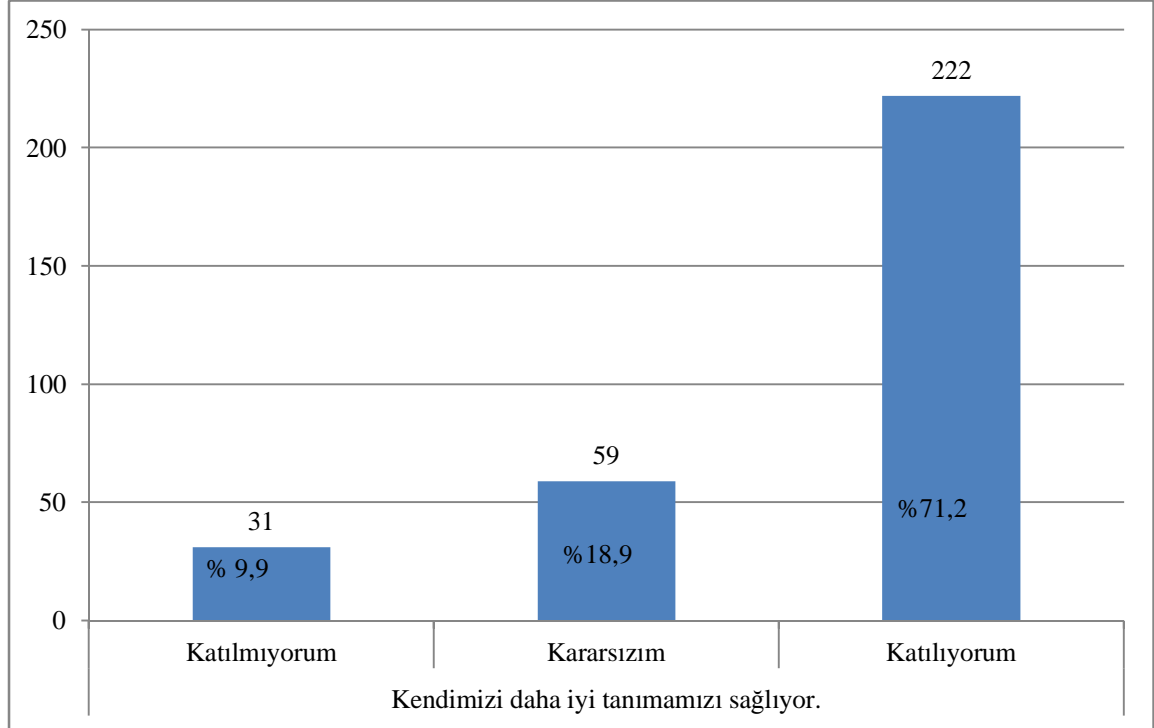
“Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor” görüşü ile diğer görüşler arasında olumlu ilişki bulunmaktadır. Ancak “Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor” ile cinsiyet arasında olumsuz bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.3. Kendini Daha İyi Tanıma

Öğrencilerin % 71,2’i oranında kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor görüşüne kayıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.14; Şekil 4.14)

Tablo 4.14. Kendini daha iyi tanıma

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor.	Katılmıyorum	31	9,9
	Kararsızım	59	18,9
	Katılıyorum	222	71,2

Şekil 4.14. Kendini daha iyi tanıma

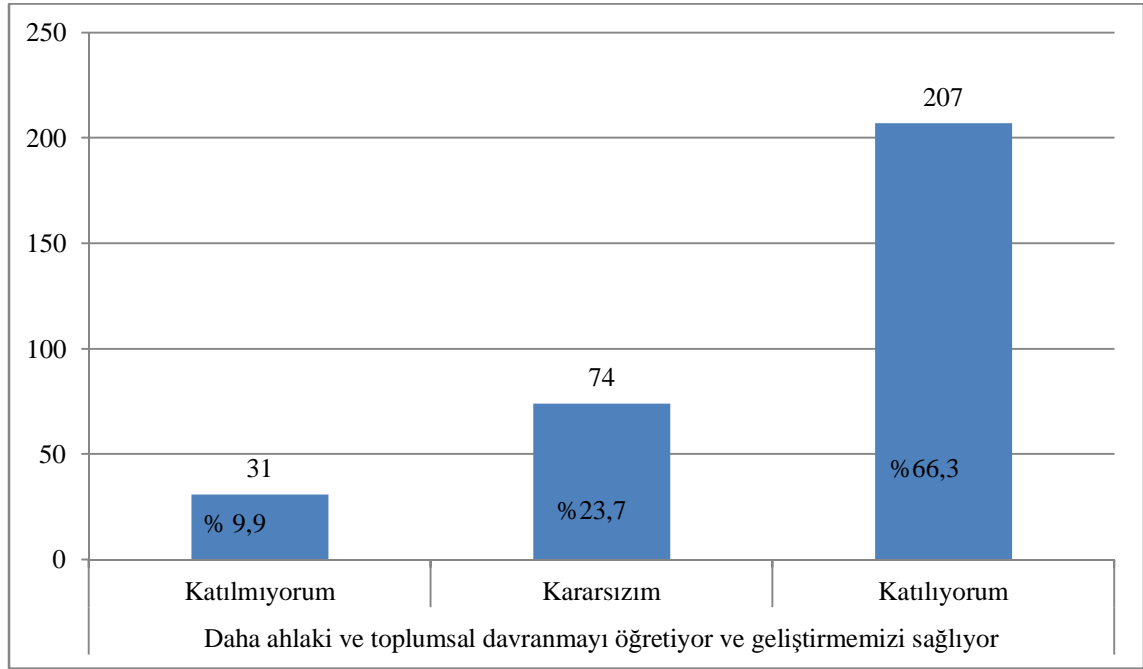
“Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor” görüşü ile diğer görüşler arasında olumlu güçlü ilişki bulunmaktadır. “Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor” ile “Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum”, “Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum” arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.4. Ahlaki ve Toplumsal Davranışı Öğretiyor ve Geliştiriyor

Öğrencilerin % 66,3’ü, daha ahlaki ve toplumsal davranışı geliştirmemizi sağlıyor görüşüne katıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.15; Şekil 4.15).

Tablo 4.15. Ahlaki ve toplumsal davranışı öğretiyor ve geliştiriyor

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor	Katılmıyorum	31	9,9
	Kararsızım	74	23,7
	Katılıyorum	207	66,3

Şekil 4.15. Ahlaki ve toplumsal davranışı öğretiyor ve geliştiriyor

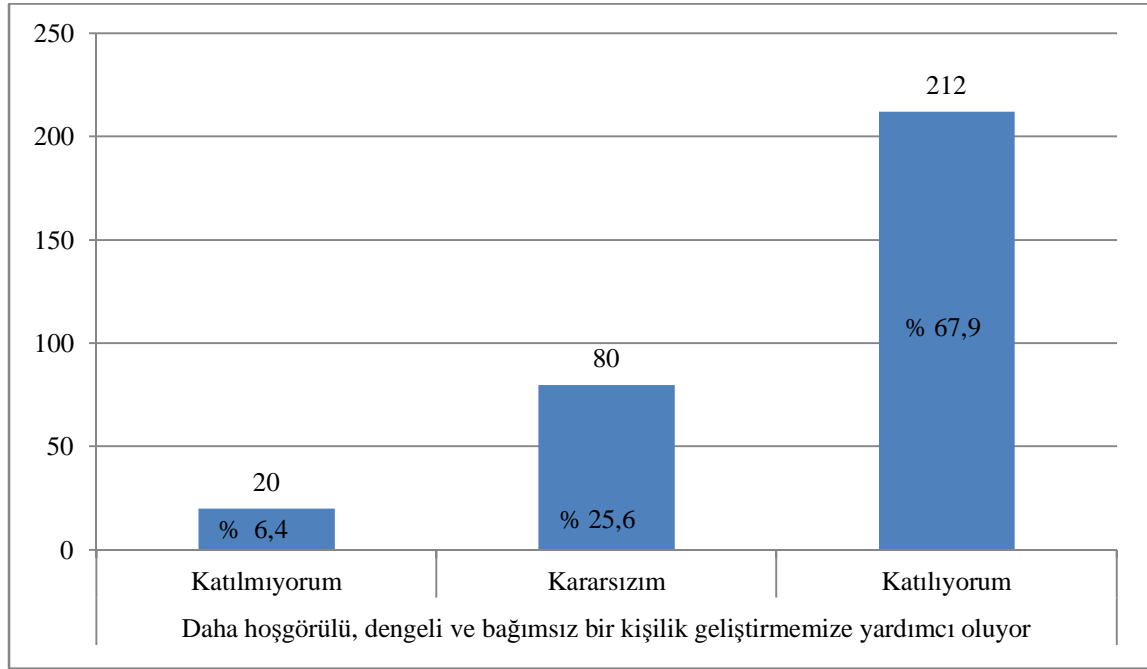
“Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşü ile diğer görüşler arasında olumlu yönde güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca “Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşü ile “boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım” görüşü arasında olumsuz yönde zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.5. Daha Hoşgörülü, Dengeli ve Bağımsız Kişilik Gelişimi

Öğrencilerin % 67,9’u, “Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor” görüşüne katıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.16; Şekil 4.16).

Tablo 4.16. Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik gelişimine yardımcı oluyor

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor	Katılmıyorum	20	6,4
	Kararsızım	80	25,6
	Katılıyorum	212	67,9

Şekil 4.16. Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik gelişimine yardımcı oluyor

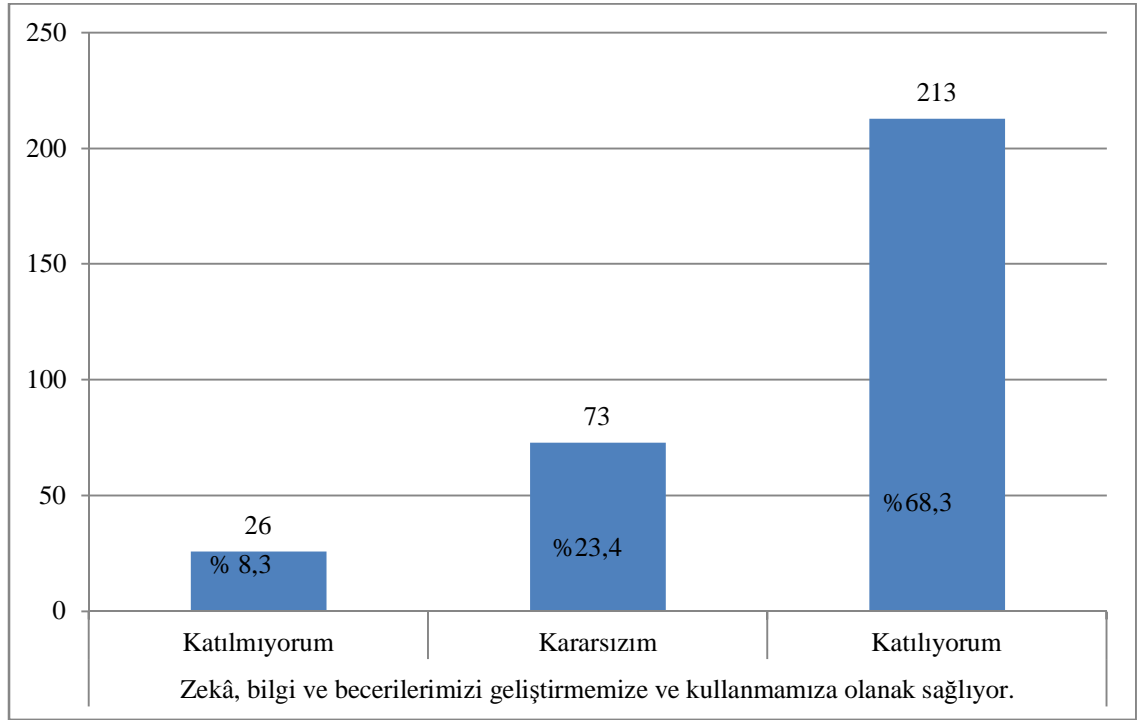
“Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor” görüşü ile diğer görüşler arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor görüşü ile “Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum” görüşü arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.6. Zekâ, Bilgi, Becerileri Geliştirmesi ve Kullanıma Olanak Sağlaması

Öğrencilerin % 68,3'ü “Zekâ, bilgi becerileri geliştirmesi ve kullanımına olanak sağlıyor” görüşüne katıldıkları gözlenmektedir.(Tablo 4.17; Şekil 4.17)

Tablo 4.17. Zekâ, bilgi becerileri geliştirmesi ve kullanımına olanak sağlıyor

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor.	Katılmıyorum	26	8,3
	Kararsızım	73	23,4
	Katılıyorum	213	68,3

Şekil 4.17. Zekâ, bilgi becerileri geliştirmesi ve kullanımına olanak sağlıyor

Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor görüşü; “Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor” ; “Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor” ve “Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor”

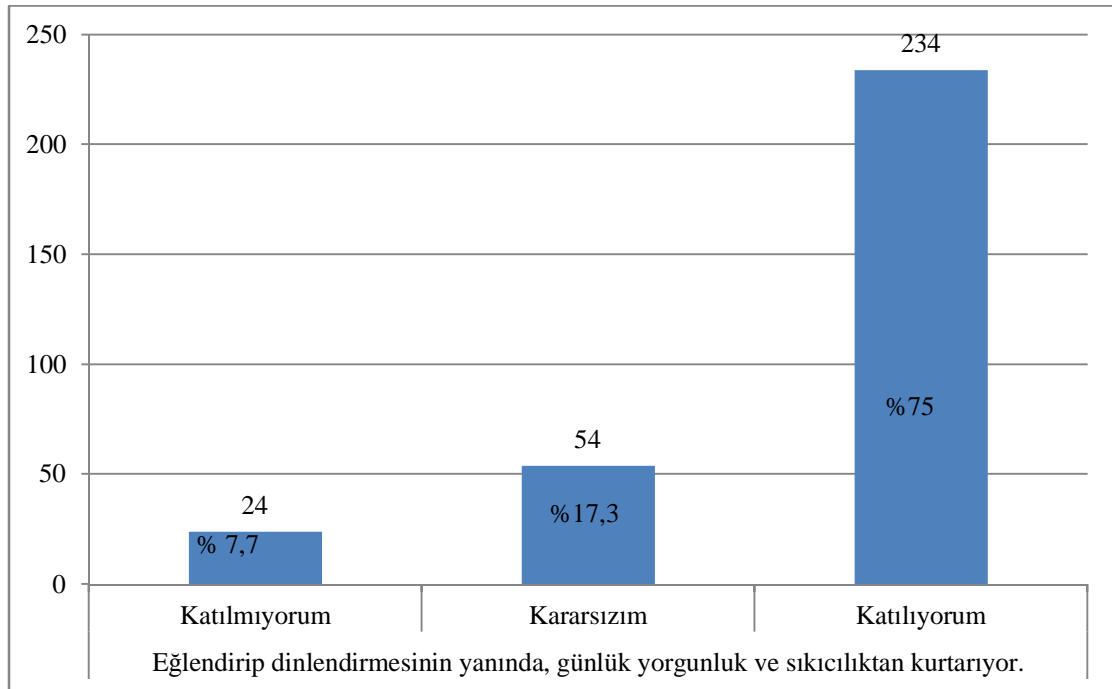
görüşleri arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Ancak “Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor” görüşü; “Spor yapma, gezilere katılma”; “Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım”; “Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum”; “Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor” görüşleri arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.7. Eğlendiriyor, Günlük Yorgunluk ve Sıkıcılıktan Kurtarıyor

Öğrencilerin % 75’i Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor görüşüne katıldıkları gözlenmektedir.(Tablo 4.18;Şekil 4.18)

Tablo 4.18. Eğlendiriyor, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor.	Katılmıyorum	24	7,7
	Kararsızım	54	17,3
	Katılıyorum	234	75

Şekil 4.18. Eğlendiriyor, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor

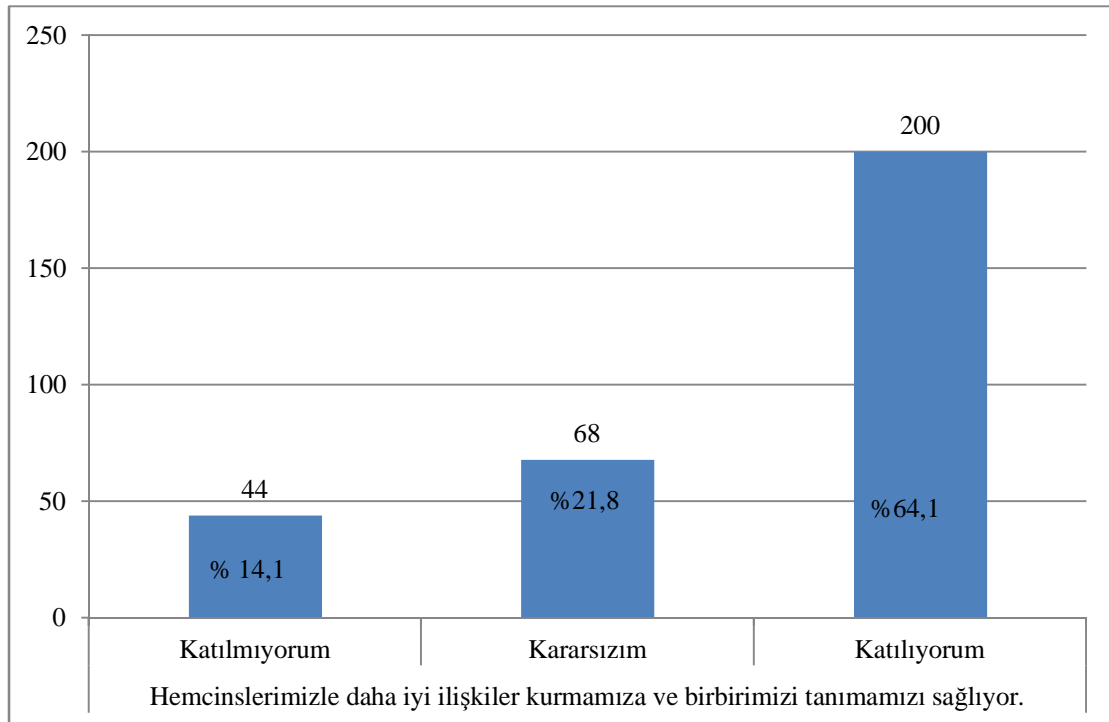
“Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor” görüşü ile “Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor”; “Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşleri arasında olumlu güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca “Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor” görüşü ile diğerleri arasında olumlu zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.8. Hemcinslerle İyi İlişkiler Kurma ve Birbirlerini Tanıma

Öğrencilerin % 64,1’i, “Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor” görüşüne katıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.19; Şekil 4.19)

Tablo 4.19. Hemcinslerle iyi ilişkiler kurma ve birbirlerini tanıma

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor.	Katılmıyorum	44	14,1
	Kararsızım	68	21,8
	Katılıyorum	200	64,1

Şekil 4.19. Hemcinslerle iyi ilişkiler kurma ve birbirlerini tanıma

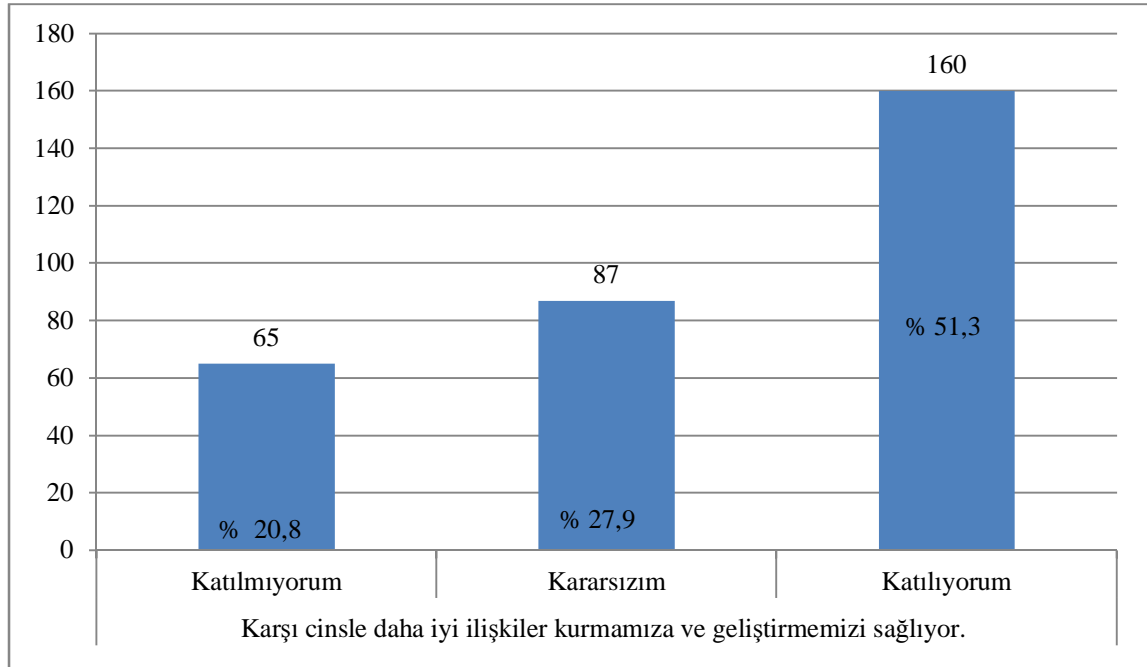
“Hemcinslerle daha iyi ilişkiler kurma ve birbirini tanıma sağladığı” görüşü ile “El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma” ve “Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşleri arasında zayıf ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

4.3.9. Karşı Cinsle Daha İyi İlişkiler Kurma ve Geliştirme

Öğrencilerin % 51,3’ü, “Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşüne katıldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.20; Şekil 4.20).

Tablo 4.20. Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurma ve geliştirme

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor.	Katılmıyorum	65	20,8
	Kararsızım	87	27,9
	Katılıyorum	160	51,3

Şekil 4.20. Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurma ve geliştirme

“Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor” görüşü ile “Tv izleme müzik dinleme”; “Sinema ve tiyatroya gitme”; “Spor yapma, gezilere katılma”;

“El becerileri (resim, takı, marangozluk) ile uğraşma” görüşü arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca “Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor” ile “Kalabalık ortamdaki etkinliklere gitmeye çalışıyorum” arasında olumlu ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

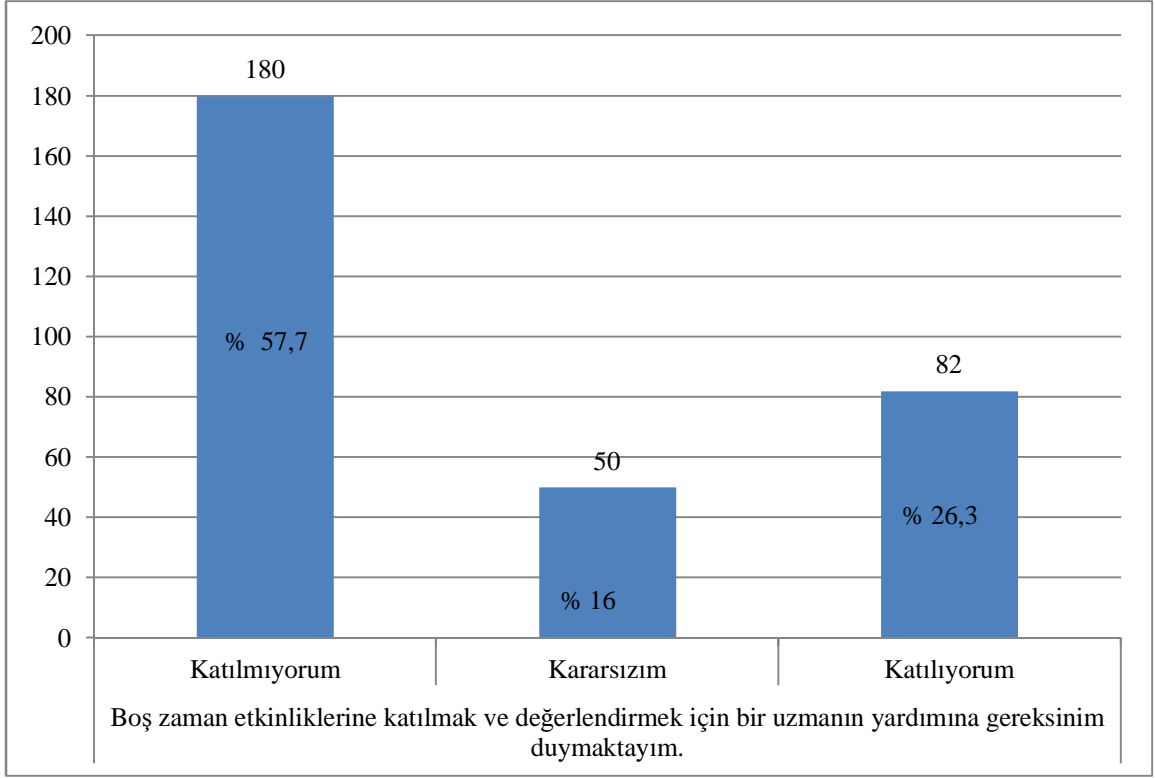
Öğrencilerin boş zaman faaliyetleri ile katılımcı ve sosyalleşmeyi sağlayıcı bir düzeye yönlendirdiği tespit edilmiştir. Çünkü günümüzde ki sosyal ağların kullanım yaygınlığı bireyleri toplum yaşamı içinde internet üzerinden kendini tanımlamasına neden olmuştur. Bu nedenle boş zamanlarını arkadaşlarıyla birlikte değerlendirme eğilimleri çevre ile bağlantı kurabilmelerine de olanak sağlamıştır.

4.3.10. Boş Zamanı Değerlendirmede Uzman Gereksinimi

Öğrencilerin % 57,7’si, “Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım” görüşünde olmadıkları görülmektedir (Tablo 4.21; Şekil 4.21).

Tablo 4.21. Boş zaman değerlendirmede uzman gereksinimi

Etkinliğin sağladığı katkılar		f	%
Boş zaman değerlendirmede uzman gereksinimi	Katılmıyorum	180	57,7
	Kararsızım	50	16
	Katılıyorum	82	26,3

Şekil 4.21. Boş zaman değerlendirmede uzman gereksinimi

“Kalabalık etkinliklere gitmeye çalışıyorum” ile “Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmede uzman yardımına gereksinim duymaktayım” görüşü arasında olumlu ilişki bulunmaktadır (Ek-4).

Boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları kişinin aile, okul, çevre gibi faktörleri yardımıyla oluşur. Bu nedenle öğrenciler boş zamanlarını değerlendirmede uzman yardımına ihtiyaç duymadıklarını belirtse de, rekreasyon etkinlikleri antrenör, animatör ya da gençlik önderinin yardımını gerektirebilir. Bu hissedilmeyen bir gereksinimdir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları, kişinin yetişme şekli ile ilgili olabilir. Aile, okul çevre faktörleri boş zamanlarını değerlendirmede kişiye etkide bulunurlar. Bireyin biyolojik kökenli içgüdülerinin, toplumdaki geçerli değer yargıları ve davranış kalıpları içine yerleştirilmesini sağlayan toplumsal bir öğrenme ve uygulama sürecidir. Toplumsallaşma süreci içinde genç, benliğini arar, bağımsızlık ve sorumluluk arasındaki dengeyi kurarak kişiliğini oluşturmaya çalışır.

Geleceğin anahtarını ellerinde bulduran üniversiteler her şeyden önce içlerinde bilgilerin ve bilgili kişilerin bir araya gelmesi sonucu toplumların örnek verici modelini oluşturmaktadır.

Gelecekte üretim ve yönetimde söz sahibi olacak bir kesimi yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumları, gençliğin yetişmesinde ve boş zamanı değerlendirme toplumsallaşmasında önemli olanaklar sağlama sorumluluğundadırlar. Bu nedenle üniversite de gençlere boş zamanlarını verimli ve iyi bir şekilde kullanmalarını öğretmelidirler. Aynı zaman da bu kullanımı sağlayabilmesi için gerekli düzenlemeleri de alması gerekmektedir.

Yapılan araştırmada Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulu yükseköğrenim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme konusunda bazı sosyal faaliyetlere katılma da istekli oldukları görülmüştür. Aynı yerleşim düzeyinde aynı şartlarda inceleme yapıldığı için öğrencilerin maddi gelir seviyeleri belirleyici olmamıştır. Çünkü bölgesel olarak yapmış oldukları boş zamanı değerlendirme etkinlikleri aynı düzeyde olmaktadır. İmkân ve şartlar sınırlı olduğu için, anket önermelerindeki seçtikleri tercihlerde benzer niteliklere sahiptir. Bu şartlar incelendiğinde maddi olarak öğrencileri çok zorlayıcı unsurların bulunmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin tv izleme, kitap okuma, müzik dinleme gibi sabit etkinliklerle boş zamanlarını değerlendirmeye yöneldiğini söyleyebiliriz. Yine bu sonuçlara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu internet kullanımını daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. İnternet kullanımı, öğrencilerin sosyal, bilgi, boş zamanları değerlendirme ve duygusal açıdan birçok işlev gerçekleştirdiği için, etkili olmuştur. Bu nedenle internet kullanımı, çok boyutlu bir yapıya sahiptir.

Boş zamanın, bireyin kişiliğinin gelişmesinde, toplumsal refah ve kalkınmanın sağlanmasındaki rolü dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin pasif boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının, ülke refahının artmasına katkı sağlamaktan uzak olduğu gibi, gençlerin kimliksel gelişimleri üzerinde de pozitif bir etkiden uzak olduğu sonucuna varılabilir.

Yükseköğretim gençliğinin boş zamanın yapıcı, geliştirici, özgürleştirici bir tarzda geçirilmesi için gençlerin içinde buldukları sosyo/ekonomik koşullar ve üniversite imkânlarının iyileştirilmesi bir gerektiği bilinmektedir. Nitekim Kozan Meslek yüksekokulunun olanaklarının sınırlılığı, öğrencilerin daha nitelikli ve etkili faaliyetlere katılımını olumsuz yönde etkilemiştir.

Kozan Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını daha etkin ve yararlı faaliyetlerle geçirebilmeleri konusunda ise, şu önerilerde bulunmak mümkündür:

-Öğrencilere, boş zamanlarını daha iyi değerlendirebilecekleri imkânlar; tesisler, etkinlikler, organizasyonlar sunulmalı ve boş zaman etkinlikleri bir plan ve program dâhilinde olmalıdır.

-Yeni sosyal etkinlikler düzenlenmeli ve mevcut etkinlikler zenginleştirilmelidir.

-Boş zamanı değerlendirme uygulamalarında yenilikler izlenmelidir

-Boş zamanı değerlendirecek sosyal tesislerin ve hizmet yerlerinin alt yapısı uygun hale getirilmelidir.

-Öğretim elemanları yardımıyla öğrencilere boş zamanı değerlendirme konusunda seminer ve konferanslar verilmelidir.

-Boş zaman etkinlikleri, gençleri eğlendirirken aynı zamanda eğitmeli ve bir kişilik kazandırmalıdır aynı zamanda öğrenciler kötü alışkanlıklara karşı uyarılmalıdır.

-Öğrenciler Çukurova Üniversitesi kampüsünde bulunan diğer spor tesisleri, dağcılık, havacılık gibi sosyal aktivitelerden yararlanmalıdır.

-Eğitici geziler düzenlenmelidir.

-Öğrenciler spora özendirilmelidir ve Kozan'da mevcut bulunan tesislerden faydalandırılmalıdır.

-Yüksekokulda bir rehberlik uzmanı bir kişi bulundurularak hizmet verilmelidir.

-Boş zaman etkinlikleri, gençlere milli kültürü verirken, global kültürü de tanıtmalıdır.

-Boş zaman etkinlikleri, öğrencilere hoşgörüyü, diyalogu, yardımlaşmayı ve paylaşmayı öğretmeli, demokratik yaşama hazırlamalıdır.

KAYNAKLAR

- Abadan, N., (1961), “*Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri*”, Ankara, SBF Yayınları.
- Ağaoğlu, Y.S., Tasmektepligil, M.Y., Albay, F., Bayrak, M. & Paktaş, Y. (2006), “*Serbest Zaman Eğitimi ve Önemi*”, Milli Eğitim, 170, 313-319.
- Ağaoğlu, Y.S.,(2011), “*Dershaneye Devam Eden Üniversite Öğrencilerinin Okuma Nedenlerinin ve Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Değerlendirilmesi*” Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, Cilt / Vol , 3 Sayı / No ,1
- Alantar, M., (1996), “*Video Oyunu Oynayan ve Oynamayan Ergenlerin Bazı Kişilik Özellikleri ve Serbest Zaman Değerlendirme Etkinliklerinin Karşılaştırılması*”. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Alkan, T., ve Ergil, D., (1982), “*Siyaset Psikolojisi Siyasal Toplumsallaşma*”, I. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Arslan, S., (1996), “*Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna Bağlı Yurtlarda Kalan Bayan Öğrencilerin Rekreasyon (Boş Zaman Değerlendirme) Sorunları Üzerine Bir Araştırma*” Ankara İli Örneği. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Aslan, N. ve Cansever, B.A., (2012), “*Ergenlerin Boş Zamanları Değerlendirme Algısı*”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 42:23-35.
- ATALAY, B., (1979). “*Köy Gençliği Üzerinde Sosyolojik Bir Araştırma (Büyükgeçit Köyü Araştırması)*”, Erzurum, Atatürk Üniversitesi İşletme Fak. Yay.
- Atalay, A., (2004). “*Spor Medya ve Serbest Zaman*”, İstanbul, Beta Yayınları.
- Aydın, M., (2000). “*Niğde İli İlköğretim ve Liselerinde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Egzersiz Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi*”, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Aydoğan, İ. & Gündoğdu, F.B., (2006). “*Bayan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Etkinlikleri*”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 217-232.

- Balcı, V. & İlhan, A., (2006). “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi.” *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-18.
- Baltaş, A. & Baltas, Z., (1987). “Başarılı ve Sağlıklı Olmak İçin Stres ve Başa Çıkma Yolları,” 5. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1987
- Bartko W. T., (2005). “The ABCs of Engagement in Out –of- School- Time Programs”, New Directions For Youth Development, No.105, Spring.
- Başoğlu, B.,(2004).“Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıklarının İncelenmesi.” (Kırıkkale Üniversitesi Örneği). Kırıkkale, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Bayraktar, G., (2003). “Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıklarının İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Baysal, A., (1982). “Sosyal Örgütsel Psikolojide Tutumlar”, İ.Ü. İşletme Fakültesi, İstanbul.
- Broh, A.B., (2002). “Linking Extracurricular Programming to Academic Achievement, Who Benefits and Why?”. *Sociology of Education*, Vol.75 (January), 69-91.
- Butler, G., (1968). “Introduction to Community Recreation” 4th ed. Me Grow- Hill Book Comp. Newyork. p, 14.
- Corbin, H. D., (1970). “Recreation Leadership”. Third Edition. Prentice- Hall, Inc., Englewood Cliffs.
- Coşkun, T.F., (1996). “Orta Dereceli Okullarda Ders Geçme ve Kredi Sisteminin Öğrencilerin Başarısı ve Boş Zamanları Açısından İncelenmesi”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Çakıroğlu, H., (1998). “Rekreasyon; Beden Eğitimi Dersi ve Diğer Dersler Açısından Okullarda Ders Dışı Faaliyetlerin Durumu Eğitsel Kollar ve Fonksiyonları”, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Çolakoğlu T., (2005). “Üniversite Öğretim Elemanlarının Boş Zaman Alışkanlıklarını Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma”, GÜ. Gazi Eğitim Fakültesi dergisi, Cilt 25 sayı 1 247-258.

- Demiray, U., (1987). “Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri”, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları. Eskişehir.
- Dikici, K., (1994). “Adana İli Lise Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları” Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Dumazedier, J., (1968). “Leisure” Encyclopeda of Social Sciences McMillion Co and Free Press USA. p, 251.
- Dumazedier, J., (1990). “Boş Zaman ve Kültür”, Türk Yurdu Dergisi, (Çev. E. Topbaş) c,10, No,38, s, 61-63. Ankara. (Orijinal makalenin yayım tarihi, 1970).
- Ekşi, A., (1982). “Gençlerimiz ve Sorunları”. İ.Ü. Yayın No,2790, mediko-sosyal merkezi yayın no, 1. İstanbul.
- Fernandes, R.A., Freitas Júnior, I.F., Cardoso, J.R.,Vaz Ronque, E.R., Loch, M.R., Oliveira, A.R., (2008). “Association between regular participation in sports and leisure time behaviors in brazilian adolescents, a cross-sectional study”, *BMC Public Health*, 8(32), 1-6.
- Fişek, K., (1980). “Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada-Türkiye’de Spor yönetimi” A.Ü. SBF Yayınları No,445, Ankara.
- Fletcher, C. A.; Nickerson, P.; Wright, L. K., (2003). “Structured Leisure Activities in Middle Childhood, links to Well- Being, The University of North Carolina at Greensboro” *Journal Of Community Psychology*, Vol-31, No.6, 641-659.
- Foulquie, P. , (1994). *Boş Zaman*”, Pedogoloji Sözlüğü, (Çev. C. Karakaya),Sosyal yayınlar, İstanbul.
- Genç, S. Z., (2004). “Normal ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirmelerinin İncelenmesi” (Atatürk Üniversitesi Örneği). XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayını; 275-290.
- Gilman, R.; Meyers, J.; Perez, L., (2004). *Structured Extracurricular Activities Among Adolescents, Findings and Implications for School Psychologists*. *Psychology in the Schools*, Vol. 41(1), 75-93.

- Gökalp, H., (2007). “*Gençliğin Boş zamanlarını Değerlendirmesinde Spor Faaliyetlerinin Yeri ve Önemi*”, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Gökçe, B., (1971).”*Gecekondu Gençliği*”, H.Ü. Yayınları C-15 Ankara,
- Gökçe, B., (1984), *Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları*, Ankara, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yay. No,270.
- Gökmen, H., Açıkalin, A., Koyuncu, N. & Saydar, Z., (1985). *Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri*. MEGSB Gençlik hizmetleri ve Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı, MEB Basımevi, Ankara.
- Gülbahçe, Ö., (1996).”*Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güler, Ş. (1978) *Turizm sosyolojisi*, Turizm ve Tanıtma bakanlığı yayını, Ankara.
- Gülmez, M. (1994). *İnsan Haklarında Gelişmeler, Çocuk hakları, İş güvencesi ve Sosyal Şart alanında Gelişmeler*, İnsan Hakları yillığı. Cilt 16 Ankara.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. & Dinç, Y., (2003) *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimim*, Edt, A. Gökdeniz, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Hitcher, M., (1966) *Boş Zamanları Değerlendirme Politikası*, BZD Semineri, HSEK Yayını, İstanbul.
- Hicter, M. (1968). Boş Zaman Değerlendirme Politikası. *Boş Zaman Değerlendirme Semineri. Akgün Matbaası. İstanbul.*
- Holman, T. B. & Eppersent. (1984). Family and Leisure a Rewiew of The Literature With Research Recommendations. *Journal of Leisure Research Vol,16, No,4, p, 277-279*
- İspir, E.,(1987 a). “*Gençlik ve Boş zamanların değerlendirilmesi*” T.C. M.E.B. Din Öğretimi Dergisi, Sayı,17, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- İspir, E., (1987 b). “*Atatürk Gençlik ve Spor*” *Atatürk ve Gençlik*, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik hizmetleri genel müdürlüğü, Milli eğitim basımevi Anakara.
- Jensen, C.R. (1977) “*Leisure and Recreation, Introduction and Overview*” Lea & Febiger. Philadelphia.
- Karaküçük, S. (1995). *Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma*. Seren Ofset, Ankara, s,3-5, 15, 44, 70, 85, 214.

- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon*, Ankara, Bağırhan Yayinevi.
- Karaküçük, S. (2005), *Rekreasyon Boş zamanı Değerlendirme*, 6. Baskı, Gazi kitabevi, Ankara.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, T. (1999). *Değişik Yaş Gruplarındaki Ergenlerin Kimlik Gelişimi Sırasında Okulla İş Yaşantısına ve Boş Zamanlarını Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerindeki Farklılıklar*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, S. (2003). *Yetiştirme Yurtlarında Kalan Gençlerin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi ve Etkinliklerin Sosyalleşmeye Etkisi*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Tezi.
- Kılbaş Ş. , (1995). *Gençlik ve Boş zamanı Değerlendirme*. Çukurova Üniversitesi Basım evi, Adana.
- Kılbaş, Ş., (2010). “*Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*.” Gazi Kitapevi, Ankara.
- Kır, İ., (2007). “Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri, KSÜ Örneği” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt, 17, Sayı, 2 Sayfa,307-328, Elazığ.
- Kırpınar, İ., Özer, H., Coşkun, İ., Caykoğlu, A. (1995). *Yatan Psikiyatri Hastalarında Saldırganlık, Erzurum’ da Psikiyatri Kliniklerinde Görülen Saldırgan Davranışlar Üzerine Bir Çalışma*. Türk Psikiyatri Dergisi, 6(4), 285-296.
- Köknel, Ö., (1982). “*Gençlik Çağının Psiko-Sosyal Nitelikleri*” *Gençlik ve Toplum Konulu Bilimsel Toplantı konuşmaları*, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yayın No,1-85, Ankara.
- Köksal, C., (1982).“*Gençlik ve Zararlı alışkanlıklar Paneli Takdim Konuşması*“ Gençlik ve Uyuşturucu madde Alışkanlığı, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli eğitim basımevi, Ankara.
- Kılbaş, Ş., (2010). *Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*. Geliştirilmiş 4. Baskı, Gazi Yayinevi, Ankara.
- Küçüktopuzlu, K, F. Gözek, K. Uğurlu, A., (2003). “*Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma*”. 1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, Ankara.

- Lapa, T.Y. ve Ardahan, F., (2009). “Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Değerlendirme Biçimleri” Spor Bilimleri Dergisi *Hacettepe J. of Sport Sciences* 2009, 20 (4), 132–144.
- Meyer, H.D., Brightbill, C.K., Sessoms, H.D., (1970), “*Community Recreation*”, A Guide to its Organization, Virginia, USA.
- Mirzeoğlu, N. ,(2006). “*Spor Bilimlerine Giriş*”, Ankara, Spor Yayınevi.
- Mahoney , J. L., Cairns, B. D., Farmer & T. W., (2003). “*Promoting interpersonal competence and educational success through extracurricular activity participation*”. *Journal Of Educational Psychology*, Vol.95, No.2, 409-418.
- Morrissey, M. K., Werner, J. Wilson., (2005). *The relationship between out- of- school activities and positive youth development*, An investigation of the influences of communities and family. *Family Therapy*, 32(2), 75-93.
- Murakami, İ., (2003). *Çocuk Kültüründe Boş Zaman Olgusunu Belirleyen Toplumsal Değerler, Türk Kültürü ve Japon Kültürü Arasında Bir Karşılaştırma*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Müftügül, S., (1993) *Dinlence ve Turizm İlişkisi*, Derleyen, Ş. Yarcın, Seyahat Yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Yayını, İstanbul.
- Polat, O., (1997). *Çocuk ve Hakları*. Analiz. İstanbul.
- Özçalıkuşu, O. (1999). *Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Okuyan Öğrencilerin Boş Zamanları Değerlendirme ve Spor Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma*”, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özer, B., Gelen, İ. & Öcal, S., (2009). “*İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının Günlük Problem Çözme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt/Volume, 6, Sayı, 12, 235-257
- Özdağ, S., Yeniçeri, M., Fişekçiöğlü, İ.B., Akçakoyun F., Kürkçü, R., (2009). “*Devlet Memurlarının Boş Zaman Değerlendirme Eğilimleri*”, *Antropometrik ve Fiziksel Uygunluk Seviyeleri*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22, 307-323.
- Saçcan, M., (1986) *Rekreasyon ve Turizm*, İzmir.

- Saran, N. ve Akyatan, T., (1988). "Çalışan Gençliğin İşbaşında Eğitimi- Çıraklık, Kalfalık, Mesleğe Yönelme Sorunları, Ankara, s. 187-188.
- Saygın, O. (1999). Halk eğitimi merkezlerinde bos zaman değerlendirme. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halk Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Seçgin, H., (1996). *Ortaöğretim Kurumlarında Eğitsel Kol Çalışmalarının Boş Zaman Değerlendirmesine Katkıları*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Sevil T., Şimşek K.Y., Katırcı H., Çelik V. O. & Çeliksoy M. A., (2012), "Boş zaman ve Rekreasyon Yönetimi", T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No, 2497, Açık öğretim Fakültesi Yayını No, 1468, Eskişehir.
- Shaw, S. M., (1986). Leisure, Recreation or Free Time? Measuring Time Usage. Journal of Leisure Research. Vol.18, No,3.
- Schrag, K.& Strattman, K., (2009). Free-time Literacy Activities. Proceedings of the 5th Annual GRASP Symposium, Communication Sciences and Disorders. College of Health Professions, Wichita State University, 156-157.
- Süzer, M., (1997). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal ve Ekonomik Özelliklerine Göre Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Biçimleri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Tekin, M., Yıldız, M., Akyüz, M. & Uğur, O.A., (2008). "Karaman Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Ve Beklentilerinin İncelenmesi", Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 121-135.
- Tel, M., (2007). "Bir Boş Zaman Aktivitesi Olarak Boş Zaman Değerlendirmesi" (Öğretim Üyeleri Örneği), *e-Journal of New World Sciences Academy*, 3(1), 1-15.
- Tel, M. ve Köksalan, B., (2008). *Öğretim Üyelerinin Spor Etkinliklerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi* (Doğu Anadolu Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 261-278.
- Terzioğlu, A. & Yazıcı, M. (2003). "Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları" (Atatürk Üniversitesi Örneği), *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-31.

- TEZCAN, M., (1981), *Kuşaklar Çatışması, Okuyan ve Çalışan Gençlik Üzerine Bir Araştırma*, Ankara, Kadioğlu Matbaası.
- Tezcan, M., (1982). “*Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi*”, Ankara Üniversitesi Edebiyat Bilimleri Fakültesi Yayınları, No, 116, s, 130, 133, 145, 149, 182-187.
- Tezcan, M., (1991). “*Eğitim Sosyolojisi*”. Ankara, Ankara Üniversitesi Edebiyat Bilimleri Fakültesi Yayınları. 6.Baskı s, 40, 53,143, 238.
- Tezcan, M., (1997), “*Gençlik Sosyolojisi ve Antropoloji Araştırmaları*. Ankara, Ankara, Üni. EBF. Yay.
- Torkildsen, G. ,(1999). “*Leisure and Recreation Management*”, London, E and FN Spon.
- Tunçkol, H.M. & Çumralıgil, B., (2005). “*Selçuk Üniversitesindeki Akademik Personelin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi*”, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(4), 45-51.
- Uysal, S., (2001). “*İlköğretimdeki Öğrencilerin Boş Zamanlar ile İlgili Uygulamalarının Halk Bilimsel Değerlendirilmesi*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halk Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Ünver, Ö., Tolan, B., Bulut, I., ve Dağdaş, C., (1986). “*12-24 Yaş Gençlerinin Sosyal-Ekonomik Sorunları*”, Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü, Ed. Nihat Nirüun. G.Ü.BYYO Matbaası, Ankara.
- Vaux, A., (1998). *Social Support, Theory, Research and Intervention*, New York, Praeger.
- Varış, F., (1968). “Ergenin Gelişimine Etki Yapan Kültürel Faktörler.”, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No, 5, A.Ü. Basımevi, Ankara.
- WEB_1, (2012),Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/>
- Yavaş Karataş, N., (2006). *Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Okuyan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları*”, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Eğitim- Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Yeniçeri, M., Coşkun, B. & Özkan, H. (2002). “*Muğla Merkezindeki Memurların Boş Zaman değerlendirme Eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma*”, Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, 7, 1–20.

- Yetiş, Ü., (2008). “*Kamu Kuruluşlarında çalışan Devlet Memurlarının Boş zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Alışkanlıkları*”, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 34-45.
- Yılmaz, Z., (2002). “*Kütahya İli Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Dağılımı ve Değerlendirilmesi*”, *Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*.
- Yörükoğlu, A., (1983).” *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*”, Aydın kitabevi Yayınları,3, İnsan ve Toplum dizisi,1, Birinci Basılış, Kurtuluş Ofset Basımevi, Ankara.

BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRME ANKETİ

Değerli Öğrenciler

Bu anket bir araştırma amacıyla uygulanmaktadır. Vereceğiniz cevaplar araştırmanın sonuçlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilecektir. Cevaplar hiçbir biçimde öğrencinin lehinde ya da aleyhinde kullanılmayacaktır. İsim yazmanız gerekmemektedir. Bu nedenle cevaplarınızın gerçeğe uygun olmasına dikkat ediniz.

İlk bölüm boş zamanınızda yaptığınız etkinlikler ve bu etkinlikleri ne ölçüde yerine getirebildiğinizi öğrenmek için oluşturulmuştur. İşaretlemeyi aşağıda belirtilen derecelere göre değerlendiriniz.

İkinci bölümde ise hangi sorunun etkinliklerinize uygun veya en yakın olduğu kararılaştırınız. Kararınızı verdikten sonra seçeneğin sağındaki yalnız bir kutucuğa işaretleyiniz. Anketteki tüm soruları cevapladıktan sonra anketi uygulayan kişiye iade ediniz.

BİRSEN DAĞLI
Kozan Meslek Yüksekokulu Öğretim Görevlisi

Yaş Aralığı	18-23 Aralığı: ()	24 Yaş Ve Üzeri: ()
Cinsiyet	Bayan: ()	Erkek: ()
Bölüm		

Hiç (1)	Ara Sıra (2)	Her Zaman (3)
---------	--------------	---------------

	1	2	3
Kitap, gazete ve dergi okuyorum.			
Televizyon izlerim ya da müzik dinlerim.			
Sinemaya veya tiyatroya giderim.			
Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum.			
Resim, takı, marangozluk ve dikiş vb. gibi el becerileri ile uğraşıyorum.			
Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum.			
İnternet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gidiyorum.			
Kalabalık ortamda ki etkinliklere gitmeye çalışıyorum.			

KATILMIYORUM (1)	KARARSIZIM (2)	KATILIYORUM (3)
------------------	----------------	-----------------

	1	2	3
Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor.			
Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor.			
Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor.			
Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor.			
Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor.			
Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor.			
Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor.			
Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor.			
Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor.			
Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım.			

ANKETİMİZ BİTMİŞTİR

KATILDIĞINIZ İÇİN

TEŞEKKÜR EDERİZ...

EK-4. Korelasyon Değerlendirmesi

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	A17	A18	A19	A20	A21
A1	-																				
A2	0,103	-																			
A3	0,096	-0,059	-																		
A4	0,137*	-0,015	-0,075	-																	
A5	-0,104	-0,048	0,126*	-0,1	-																
A6	-0,036	-0,072	-0,054	0,034	0,235**	-															
A7	-0,011	0,330**	-0,072	0,191**	-0,045	0,229**	1														
A8	-0,033	0,028	-0,033	-0,061	0,019	-0,026	0,082	1													
A9	0,016	0,162**	-0,09	0,158**	-0,044	0,1	0,458**	0,152**	1												
A10	-0,024	0,262**	0,05	-0,069	0,079	0,012	0,277**	0,035	0,293**	1											
A11	-0,044	0	-0,1	0,1	0,085	0,167**	0,268**	0,182**	0,251**	0,138*	1										
A12	0,005	-0,023	-0,049	0,072	0,025	-0,039	0,047	-0,04	0,128*	0,079	0,163**	1									
A13	-0,008	-0,142*	-0,016	0,027	0,092	-0,014	0,038	0,039	0,074	-0,032	0,084	0,476**	1								
A14	0,087	-0,008	-0,1	0,071	0,056	-0,025	0,113*	0,045	0,145*	0,014	0,082	0,341**	0,430**	1							
A15	-0,055	-0,041	0,01	0,118*	0,056	0,035	0,150**	0,038	0,155**	0,022	0,088	0,358**	0,290**	0,388**	1						
A16	0,044	-0,1	0,016	0,176**	0,112*	0,069	0,177**	0,037	0,133*	0,059	0,169**	0,328**	0,300**	0,301**	0,563**	1					
A17	0	-0,052	0,023	0,075	0,034	0,012	0,138*	0,093	0,130*	-0,021	0,058	0,370**	0,318**	0,415**	0,449**	0,449**	1				
A18	-0,002	-0,097	-0,048	0,084	0,05	0,005	-0,01	0,064	0,025	-0,101	0,05	0,202**	0,254**	0,250**	0,287**	0,224**	0,289**	1			
A19	-0,072	0,066	-0,056	0,021	0,087	-0,013	0,051	0,119*	0,03	0,013	0,076	0,332**	0,321**	0,309**	0,237**	0,306**	0,375**	0,259**	1		
A20	-0,049	0,059	-0,105	0,019	0,126*	0,124*	0,129*	0,126*	0,077	0,11	0,217**	0,280**	0,244**	0,201**	0,197**	0,204**	0,222**	0,212**	0,524**	1	
A21	-0,04	-0,052	-0,056	0,002	0,067	0,035	0,048	0,058	0,021	0,109	0,111*	-0,198**	-0,075	-0,051	-0,116*	-0,06	-0,112*	-0,043	-0,061	0,051	1

*. Correlation is significant at the 0.05 level

** . Correlation is significant at the 0.01 level

A1	Yaş
A2	Cinsiyet
A3	Bölüm
A4	Kitap, gazete ve dergi okuyorum
A5	Televizyon izlerim ya da müzik dinlerim
A6	Sinemaya veya tiyatroya giderim
A7	Spor yapıyorum, gezilere katılıyorum
A8	Resim, takı, marangozluk ve dikiş vb. gibi el becerileri ile uğraşıyorum
A9	Doğal ve tarihi yerleri görmeye gidiyorum
A10	internet kafelere, oyun salonlarına ve kafelere gidiyorum
A11	Kalabalık ortamda ki etkinliklere gitmeye çalışıyorum
A12	Grup arkadaşlığını geliştirmemizi sağlıyor.
A13	Yeni insanlar tanımamızı ve arkadaşlarımızla kaynaşmamızı sağlıyor.
A14	Kendimizi daha iyi tanımamızı sağlıyor.
A15	Daha ahlaki ve toplumsal davranmayı öğretiyor ve geliştirmemizi sağlıyor.
A16	Daha hoşgörülü, dengeli ve bağımsız bir kişilik geliştirmemize yardımcı oluyor.
A17	Zekâ, bilgi ve becerilerimizi geliştirmemize ve kullanmamıza olanak sağlıyor.
A18	Eğlendirip dinlendirmesinin yanında, günlük yorgunluk ve sıkıcılıktan kurtarıyor.
A19	Hemcinslerimizle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve birbirimizi tanımamızı sağlıyor.
A20	Karşı cinsle daha iyi ilişkiler kurmamıza ve geliştirmemizi sağlıyor.
A21	Boş zaman etkinliklerine katılmak ve değerlendirmek için bir uzmanın yardımına gereksinim duymaktayım.

ÖZGEÇMİŞ

1974 yılında Ceyhan'da doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Ceyhan'da, lise öğrenimimi Ankara'da tamamladım. Lisans öğrenimine 1992 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü kazanarak devam ettim. 1996 yılında mezun oldum. Bir yıl Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bir yıl ücretli öğretmenlik yaptım. 1998 yılından bu yana Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulunda öğretim görevlisi olarak görev yapmaktayım. Evli ve biri kız, biri erkek olmak üzere ikiz çocuk annesiyim.